

Інструментарій для аналізу політики

Зміст

3	Передмова
4	Про видавців
4	Про редакторів
5	Про авторів
5	Зовнішній експерт
6	Список абревіатур
7	1. Що означає доказовий (обґрунтований) аналіз політики і для чого він потрібний?
7	1.1 Визначення аналізу політики
9	1.2 Чим аналіз політики відрізняється від інших аналітичних форматів?
11	1.3 Академічна комунікація порівняно з політичною комунікацією
15	2. Як зробити ваш аналіз політики актуальним для зацікавлених сторін та донорів
15	КРОК 1: Зважати на контекст
18	КРОК 2: Провести аналіз зацікавлених сторін та забезпечити процес спільного створення
22	КРОК 3: Звернутися до своїх донорів
28	3. Як зробити так, щоб ваш аналіз політики мав авторитет
28	КРОК 1: Визначити вашу проблему
34	КРОК 2: Сформулювати дослідницьке питання
36	КРОК 3: Провести кабінетне дослідження
41	КРОК 4: Перетворити абстрактні ідеї на спостереження, що піддаються виміру (операціоналізація)
44	КРОК 5: Обрати методи
49	КРОК 6: Збір емпіричних даних
55	КРОК 7: Опрацювання даних
57	КРОК 8: Нести відповідальність
62	4. Як зробити так, щоб ваш аналіз політики мав вплив
63	КРОК 1: Визначитися з типом публікації
69	КРОК 2: Подбати про структуру публікації
78	КРОК 3: Аргументи
87	КРОК 4: Визначити конкретні рекомендації
93	КРОК 5: Звернути увагу на мову
96	КРОК 6: Подумати про деталі
104	Бібліографія

Передмова

Метою цього інструментарію є надання практико зорієнтованого посібника для нинішніх і майбутніх українських і міжнародних політичних аналітиків та експертів. Він допоможе вам на початкових етапах планування проєкту політичного дослідження аж до його втілення та у професійному й ефективному донесенні аналізу політики. Однією з головних тем є обрані методологічні підходи, які слід враховувати, розробляючи дизайн дослідження. Ідея розробки інструментарію постала через часті запити, які ми отримували стосовно семінарів із методів дослідження в Україні, що їх проводили наш інститут та партнерська організація – Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (DIF) – у 2017–2019 роках. Семінари були частиною проєктів *Платформа для аналітики та міжкультурної комунікації* (англ. – *Platform for Analytics and Intercultural Communication, PAIC*) та *Мережаghghjga німецько-українських дослідників* (англ. – *German Ukrainian Researchers Network, GURN*), обидва за підтримки Федерального міністерства закордонних справ Німеччини. Крім того, у нашій роботі ми виявили, що часто бракує єдиних стандартів, які застосовуються в аналітичних публікаціях, таких як аналітичні звіти чи записки. Так з'явилася потреба у довіднику, в якому значна увага приділялася б науковій якості та дизайну дослідження, що сприяють аналізу політики на основі фактичних даних, а також необхідність порівняти передові практики адвокації. В результаті, Інститут Європейської Політики (IEP) об'єднався з українськими партнерами з Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (DIF) і сформував міжнародну робочу групу з чотирма іншими зовнішніми дослідниками з Німеччини, України, Великої Британії та Грузії, з тим щоб отримати міждисциплінарну та багатонаціональну точку зору в цій темі. Ми почали з порівняння аналітичних публікацій провідних брусельських, німецьких та українських аналітичних центрів. Результати та чимало прикладів, отриманих під час цього дослідження, ввійшли до запропонованого в посібнику інструментарію. Тут представлено багато візуалізації, таблиць та контрольних переліків, які призначені допомогти вам у аналізі та принагідно донести думку, що ваші доводи не будуть успішними в разі неефективного представлення висновків. Інструментарій доступний українською та англійською мовами.

Інструментарій було створено в межах проєкту Мережа німецько-українських дослідників (англ. – German Ukrainian Researchers Network, GURN 2) за люб'язної підтримки Федерального міністерства закордонних справ.

Federal Foreign Office

Про видавців

Інститут Європейської Політики – ІЄП є некомерційною організацією та однією з провідних науково-дослідних установ зовнішньої та європейської політики у Федеративній Республіці Німеччина. З 1959 року вона займається аналізом тем, що стосуються європейської політики та інтеграції, і доводить їх до практичної реалізації.

Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва – ДІФ, заснований у 1992 році, є одним із найвпливовіших аналітичних центрів України. У своїй роботі він поєднує аналіз політики та соціологічні дослідження. Тематичні пріоритети: демократичні зміни, інтеграція до ЄС та євроатлантичного простору, реформи та вирішення конфліктів.

Берлін/Київ, 2022.

Цю публікацію люб'язно підтримало Федеральне відомство закордонних справ Німеччини.

Про редакторів

Людмила Мельник – старша менеджерка проєктів та наукова співробітниця Інституту європейської політики, Берлін. Її академічна освіта включає ступінь магістра романо-германської філології Волинського державного університету ім. Лесі Українки та ступінь магістра перекладу, міжкультурних і транскультурних досліджень в Університеті Йоханнеса Гутенберга в Майнці. Відповідає за портфоліо проєктів Інституту Європейської Політики, пов'язаних з Україною.

Лаура Крістоф – наукова співробітниця і молодша менеджерка проєктів Інституту європейської політики в Берліні. Має ступінь магістра зі східноєвропейських досліджень Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана та факультету політології та міжнародних відносин Варшавського університету. Її дослідницький досвід включає європейську інтеграцію та громадянське суспільство в країнах Східного партнерства.

Переклад українською мовою: Ольги Чизмар.

Верстка та дизайн: Дмитра Мокрого-Вороновського.

Фотографія на обкладинці: Copyright © szakalikus/358659592/depositphotos.com

Про авторів

Томас Барретт – докторант Інституту дослідження суспільств ім. Макса Планка. Його дослідження зосереджені на політичній економії пострадянських держав. Здобув ступінь бакалавра історії в Оксфордському університеті та ступінь магістра зі східноєвропейських досліджень у Вільному університеті Берліна. Був науковим співробітником Державного університету ім. Брюсова у Вірменії та студентом за обміном у Києво-Могилянській академії.

Анастасія Боброва – аналітикиня і менеджерка проектів в українському аналітичному центрі Cedos і нині працює в Інституті європейської політики (IEP) в Берліні як стажерка-дослідниця за підтримки Vidnova Fellowship. Має ступінь бакалавра філософії Київського національного університету ім. Тараса Шевченка та ступінь магістра гуманітарних наук Тартуського університету. Сфера її досліджень: міський розвиток, громадянське суспільство та міські соціальні рухи.

Доктор Олександра Койдель – доцентка кафедри державної політики та врядування Київської школи економіки. Маючи освіту в галузі міжнародних відносин в Університеті Гетеборга та київського Інституту міжнародних відносин, здобула ступінь доктора філософії (PhD) із політології у Вільному Університеті Берліна. Її дослідження зосереджені на місцевій демократії та громадському залученні в Україні. Вона також є консультанткою міжнародних організацій із питань відкритого врядування та антикорупційних політик.

Доктор Саломе Мінесавілі – дослідниця й аналітикиня (нерезидентка) Грузинського інституту політики в Тбілісі. Здобула ступінь доктора філософії (PhD) у Вільному Університеті Берліна та ступінь магістра в Единбурзькому університеті та Тбіліському державному університеті ім. Іване Джавахішвілі. Її дослідницькі інтереси включають аналіз зовнішньої політики, трансформаційні процеси на пострадянському просторі та відносини між ЄС та східними сусідами.

Сергій Шаповалов – доцент Національного університету «Києво-Могилянська академія» та політичний аналітик Фонду «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва, впливового київського аналітичного центру, який виступає за демократичні зміни в Україні. Його аналітична робота зосереджена на дослідженні громадської думки. Він також відповідає за координацію дослідницьких програм із політичних питань, особливо мовної політики та політики пам'яті.

Елізабет Старк – асистентка проектів, пов'язаних з Україною, в Інституті європейської політики в Берліні. Має ступінь бакалавра гуманітарних наук у галузі політології та права в Університеті Мюнстера та нині здобуває ступінь магістра гуманітарних наук у галузі міжнародної політики та міжнародного права в Кільському університеті ім. Крістіана Альбрехта.

Андрій Сухарина – політичний аналітик Фонду «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва. Навчався у Львівському національному університеті ім. Івана Франка, має ступінь кандидата політичних наук. До сфери його досліджень входять: демократизація й чесність виборчих кампаній в Україні, особливо в розрізі виборчих технологій. Він також цікавиться різними аспектами дослідження відкритих даних.

Зовнішній експерт

Доктор Оксана Гус – постдокторантка у проекті, що фінансується Європейською дослідницькою радою (ERC), на базі Болонського університету і викладачка у Міждисциплінарному науково-освітньому центрі протидії корупції в Україні при Києво-Могилянській академії. Має ступінь доктора філософії (PhD) з політології в Університеті Дуйсбурга-Ессена та ступінь магістра з політології, публічного права й антропології в Мюнхенському університеті Людвіга-Максимиліана. Основні сфери її досліджень включають політичну корупцію в гібридних режимах і відкритий уряд. Вона була співзасновницею Міждисциплінарної мережі дослідження корупції.

Список абревіатур

- КПК** – Комуністична партія Китаю
- СЗБП** – Спільна зовнішня та безпекова політика
- СSDP** – Спільна політика безпеки та оборони
- ДІФ** – Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва
- СхП** – Східне партнерство
- ЄБРР** – Європейський банк реконструкції та розвитку
- ЄС** – Європейський Союз
- ВВП** – Валовий внутрішній продукт
- GDPR** – Загальний регламент про захист даних
- ІЛР** – Індекс людського розвитку
- ІЕР** – Інститут Європейської Політики
- МВФ** – Міжнародний Валютний Фонд
- КМІС** – Київський міжнародний інститут соціології
- MSSD** – Дизайн найбільш подібних систем
- MDSD** – Дизайн найрізноманітніших систем
- НАБУ** – Національне антикорупційне бюро України
- ОЕСР** – Організація економічного співробітництва та розвитку
- QoC** – Якість управління
- QMV** – Кваліфікована більшість
- QTA** – Кількісний аналіз тексту
- QLTA** – Якісний аналіз тексту
- СБУ** – Служба безпеки України

– Приклад

– Роздатковий матеріал

1. Що означає доказовий (обґрунтований) аналіз політики і для чого він потрібний?

1.1 Визначення аналізу політики

Томас Барретт

Аналіз політики не можна визначити вузько через його міждисциплінарний характер. Його метою є створення, оцінка та передача політично важливої інформації громадськості та особам, які ухвалюють рішення. Це робиться за допомогою доказового підходу, що ґрунтується на методології та теорії соціальних наук (Dunn, 2015). Насправді це часто передбачає визначення варіантів політики, покликаних розв'язати конкретну політичну, соціальну чи економічну проблему, а потім сформулювати рішення про те, який із цих варіантів найбільш ефективний. Але він може мати й ширші цілі, такі як розкриття раніше невизначеної соціальної проблеми або подолання політичних і структурних бар'єрів на шляху вироблення та впровадження політики.

Аналіз політики можна розділити на три широкі підходи: **аналітично орієнтований, процес розробки політики і метаполітичний**. Аналітично орієнтований підхід зосереджується на конкретних і цілеспрямованих рішеннях визначеної проблеми. Загалом це більш технократичний підхід, оскільки він концентрується на тому, як отримати оптимальний результат, незалежно від уподобань зацікавлених сторін чи структурних обмежень (Норре, 1999). Одна фраза, яка описує цей підхід, є «найкраща практика» — вивчення політики, застосованої в різних галузях (зазвичай країнах), з тим щоб визначити «ідеальну» політику, яку можна втілювати в інших сферах. Прикладом такого підходу може бути стратегічний документ про український газовий ринок, в якому йдеться про те, що лібералізація ринку або більший захист споживачів – це оптимальна політика для реформ, заснованих на європейській практиці, але не береться до уваги реалістичність її реалізації в Україні.

Підхід до процесу розробки політики зосереджується на доцільності ухвалення та впровадження політики на основі політичного процесу та інтересів зацікавлених сторін. Це може включати політику, що розглядається, або політику, яка вже реалізується урядом, або рекомендації щодо політики, що її розробляє аналітик. Цей підхід виникає з усвідомлення того, що визначення ідеальних рішень матиме обмежену користь без потенціалу для створення достатніх політичних чи соціальних коаліцій між політиками, експертами, елітами чи виборцями на користь підтримки політики (Druzsek, 1993). Цей підхід також більше стосується політичного циклу: конкретні кроки, за допомогою яких установи чи організації, що розробляють політику, переходять від визначення проблеми до затвердження рішення щодо політики, її реалізації, моніто-

Графік 1.1: Політичний цикл

рингу та оцінки результатів і, можливо, до переоцінки (Althaus et al., 2020). Те, як налагоджено цикл політики, суттєво вплине на те, чи обере установа відповідну політику та чи ефективно зреагує на будь-які непередбачені наслідки її втілення.

Якщо розглядати далі приклад українського газового сектору, то навіть якби аналітичний підхід показав, що лібералізація українського ринку газу дасть оптимальний результат, однак за умови, що основні зацікавлені сторони, такі як олігархи та споживачі газу, виступають проти цієї політики, успішне впровадження її малоімовірно без інших одночасних заходів, спрямованих на завоювання цих соціальних блоків. Крім того, якщо політичний цикл в Україні недосконалий (наприклад, якщо більшість законопроектів написані некваліфікованими помічниками депутатів або лобістами газових компаній, а також неналежним чином контролюються та оцінюються), то малоімовірно, що реалізація цієї політики буде успішною. Необхідно оцінити, як можна покращити процес. Цей підхід також визнає, що хорошої адвокації, навіть якщо вона спрямована на певних зацікавлених сторін, може бути недостатньо, щоб подолати перешкоди. Опір певних зацікавлених груп або обмеження у процесі розробки політики можуть бути нездоланими, і або політику потрібно буде адаптувати з огляду на ці перешкоди, або аналітик має надати чітку картину того, як їх можна подолати.

Метаполітичний підхід полягає у тому, що деякі суспільні проблеми можуть виникати через структурні чинники, а не через погану окрему політику чи невдачі в процесі розробки політики. У той час як аналітичний підхід діє на мікрорівні, метаполітичний – на макрорівні вивчає контекстуальні чинники, які можуть впливати на конкретну політику. Якщо говорити про газовий сектор, ми можемо стверджувати, що реформи майже неможливі через безкарність, надану енергетичним олігархам як численними українськими урядами, так і західними країнами, які дозволяють їм відмивати гроші через свої фінансові центри. Так, згідно з метаполітичним підходом, ці структурні або контекстуальні чинники слід змінити, перш ніж відбудуться будь-які суттєві трансформації на рівні окремої політики.

Вибір підходу багато в чому залежить від пріоритетів фахівця-аналітика. В дослідницькому відділі урядового міністерства йому може бути доручено оцінити конкретний, вузько визначений варіант політики, і тому він обирає аналітичний підхід. Тим часом аналітик, який працює в НУО в певному секторі, може бути менше зацікавлений у самій політиці, а більше у тому, як створити коаліцію за реформу, щоб просувати вже визначений варіант політики. Це дуже поширене явище в Україні, де ключовим питанням є те, як домогтися ухвалення закону через український законодавчий орган «Рада», попри спротив з боку різних зацікавлених груп, таких як депутати, олігархи чи адміністрація президента. Нарешті, метаполітичний підхід може бути корисним для оцінки того, чому конкретна політика не досягла бажаного результату (наприклад, політика, яка десь вважається «найкращою практикою»). Метаполітичний підхід може зібрати разом частини більшого пазлу, щоб оцінити чинники, які завадили в конкретному випадку. Одним із прикладів цього може бути боротьба багатьох антикорупційних органів України, таких як НАБУ чи Вищий антикорупційний суд, за винесення вироків високого рівня. Проблема може полягати не в структурі цих конкретних установ, а радше в ширших структурних умовах української правоохоронної системи.

Таблиця 1.1: Матриця типів аналізу політики, що відповідають цілям дослідження

	Тип аналізу політики	Акцент	Ключове питання
Мікрорівень ↙	Аналітичний	Конкретна соціальна проблема чи політика	Яка політика є ідеальною для вирішення соціальної проблеми? Чи ефективно вирішує проблему поточна політика?
	Процес розробки політики	Зацікавлені сторони, політичний процес, обмеженість ресурсів	Яка політика найбільш ефективна та реалістична з огляду на політичні обмеження, інтереси зацікавлених сторін та обмежені ресурси?
Макрорівень	Метаполітичний	Структурні умови	Як можна змінити більш широкі умови, щоб забезпечити реалізацію ефективної політики?

1.2 Чим аналіз політики відрізняється від інших аналітичних форматів?

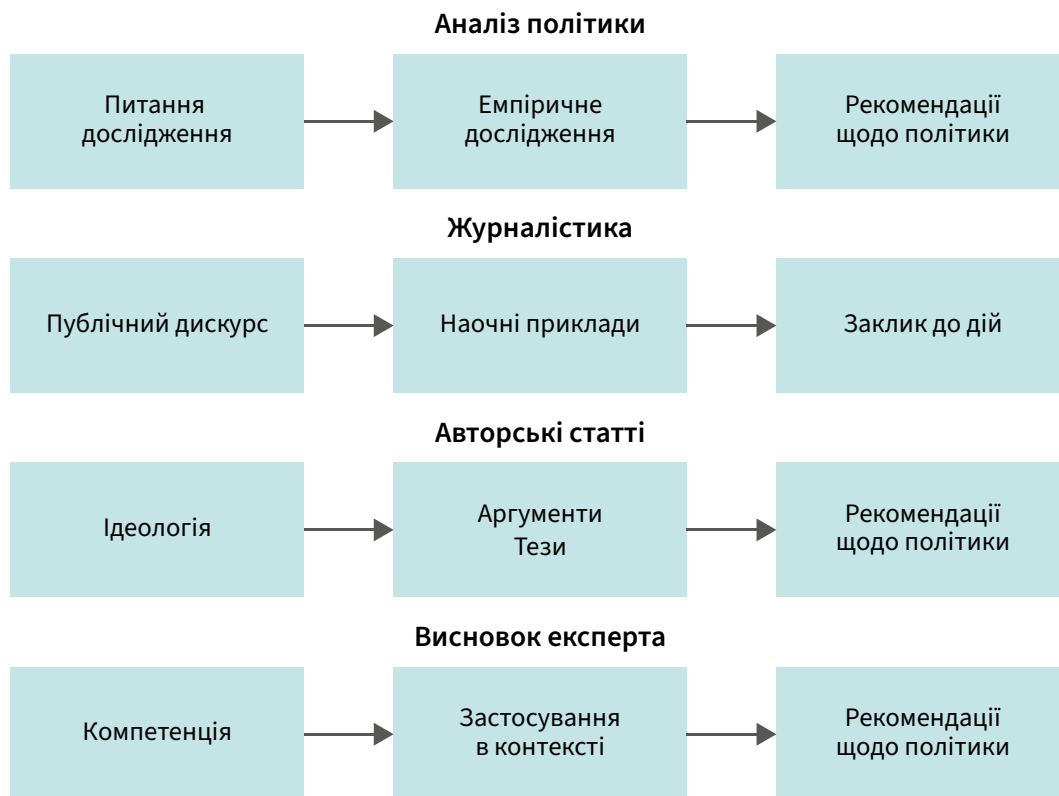
Томас Барретт

У широкому сенсі, цілі аналізу політики часто збігаються з цілями інших видів аналізу. У журналістських статтях часто критикують конкретну наявну чи запропоновану політику та пропонують нові варіанти політики чи шляхи покращення вже існуючих. Авторські статті чи експертний аналіз також мають тенденцію просувати певну політику за рахунок інших. Те, що відрізняє аналіз політики від цих форматів, полягає в тому, що він намагається обґрунтувати вибір варіанта політики на основі доказового розуміння соціальних проблем, які розглядаються. **Журналістська стаття** може висвітлювати певні передбачувані негативні наслідки окремої політики, наприклад, те, що щедрі виплати по безробіттю змушують людей не працювати. З огляду на це, можна було б зробити висновок, що поточну політику соціального забезпечення необхідно змінити. Політичний аналітик, який читає цю статтю в газеті, мав би на меті отримати більш цілісне бачення ситуації, поставивши кілька запитань. Чи насправді існує соціальна проблема, про яку йдеться (добровільне безробіття), чи це просто залякування у ЗМІ? Якщо є вагомі докази того, що проблема реально існує, чи вона насправді спричинена щедрою допомогою по безробіттю чи, можливо, чимось іншим (наприклад, обмежені можливості працевлаштування, низька зарплатня, відсутність професійної підготовки)? Якщо політика, про яку йде мова, насправді призводить до соціальної проблеми, чи існують альтернативи чи покращення, які зменшили б соціальну проблему, не створюючи нових (наприклад, пов'язані з бідністю, станом здоров'я та наслідками злочинів)?

Подібним чином **авторські статті**, як правило, мають конкретну програму, спрямовану на «напад на» або «просування» певної політики. Зіткнувшись із соціальною проблемою, вони зазвичай не ґрунтуються на емпіричних дослідженнях, що веде до набору різних варіантів політики з подальшою оцінкою вибору оптимальної політики. Натомість вони часто працюють у зворотному напрямку, покладаючись на певну ідеологічну позицію, яку вони використовують, щоб визначити як проблему, так і рішення. Незважаючи на те, що (хороший) аналіз політики тісно пов'язаний з політикою, він може деполітизувати певні аспекти розробки політики, ґрунтуючись на підтверджених дослідженнях, а не на ідеологічних догмах. Неякісний політичний аналіз часто неможливо відрізнити від публіцистики чи авторських статей, оскільки він не базується на дослідженнях і нехтує розглядом низки варіантів.

Нарешті, коментар експерта може бути дуже схожим на аналіз політики, оскільки передбачає, що автор має достатній галузевий досвід, щоб авторитетно писати на певну тему, визначати основні виклики та рекомендувати одне чи декілька відповідних рішень. Проте політичні аналітики не завжди можуть бути експертами в кожній галузі, яку вони аналізують, наприклад, якщо вони працюють у міністерському департаменті з розробки політики і пишуть статті на різноманітні теми. Отже, аналіз політики не обов'язково ґрунтується на досвіді чи глибоких знаннях, а скоріше на здатності проводити високоякісні дослідження, до чого ми повернемося в Розділі 3 [«Як зробити так, щоб ваш аналіз політики мав авторитет»](#).

Графік 1.2: Огляд різних аналітичних форматів та їхніх цілей

Дослідницький характер аналізу політики означає, що він має багато спільного з академічним письмом і в ньому застосовується багато дослідницьких технік і методологій, розроблених науковцями. Однак ключова відмінність полягає не у використанні аналітичних методів, а в способі, у який дослідження проводяться та передаються, і яким цілям вони слугують.

1.3 Академічна комунікація порівняно з політичною комунікацією

Саломе Мінесавілі

Комунікація є важливою частиною аналізу політики. Остання за своєю суттю спрямована не лише на критичну оцінку та створення, але й на стимулювання змін у політиці. Зміни та вдосконалення політики можуть мати місце лише тоді, коли проведене дослідження доводиться до тих, хто впливає на формування політики (Dunn, 2018). Коли політичні знання залишаються лише в руках політичних аналітиків, вони неефективні (Webber, 1992). Якщо аспекти комунікації та переконання маргіналізовано, це може призвести до того, що навіть якісні дослідження та відповідні політичні рекомендації будуть відхилені (Meltsner, 1979), у результаті чого вони не будуть втілені в політику.

Хоча політична комунікація є суттєвим елементом аналізу політики або, як деякі її називають «прикладні дослідження» (Webber, 1992), вона дещо відрізняється від комунікації в академічних дослідженнях. Незважаючи на певні спільні характеристики, вони різняться з точки зору цілей, аудиторії, засобів, середовища та стилю.

Цілі комунікації

По-перше, слід зазначити, що те, що відрізняє дослідження політики від журналістських статей, авторських статей чи коментарів експертів, наближає їх до академічних досліджень:

- ▶ І академічний, і політичний аналіз спираються на аналогічні методи та прийоми дослідження. Вони використовують схожі методи збору даних, щоб отримати об'єктивні результати дослідження, зокрема інтерв'ю, опитування, фокус-групи тощо.
- ▶ Обидва також використовують аналогічну індуктивну або дедуктивну аргументацію, що означає, що політичні дослідження також спираються на академічні теорії для дизайну дослідження та методології.
- ▶ Незважаючи на те, що академічні дослідження часто не мають значення для посадовців, вони іноді перетинаються, оскільки академічні дослідження можуть сформувати основу для політичних досліджень (Weimer & Vining, 2011). Таким чином, роль політичного аналітика як «інтерпретатора» між академічним і політичним світом стає ще важливішою. По суті, мета політичного аналітика полягає в тому, щоб перетворити наукові результати в соціальні, економічні та політичні цінності. Так, для того, щоб бути хорошим політичним аналітиком потрібно не лише проводити об'єктивні та обґрунтовані дослідження, але й перетворювати їх на політичні рекомендації.

Незважаючи на загальну подібність, академічні та політичні дослідження слугують різним цілям. Академічні цілі включають розвиток або вдосконалення теорій і перевірку гіпотез для досягнення цих цілей. Політичні дослідження, з іншого боку, намагаються вирішити соціальні проблеми за допомогою досліджень і розглядають різні альтернативи задля досягнення цієї мети (Weimer & Vining, 2011). Ось чому терміни «основний» і «прикладний» використовуються в описі академічних досліджень і політичних досліджень відповідно (Dunn, 2018, 398).

Оскільки ці два підходи відрізняються, зосереджуючись на теорії, з одного боку, і на вдосконаленні практики, з іншого, вони також відрізняються з точки зору комунікаційних цілей. Науковці діляться детальними даними, щоб продемонструвати їх правильність, тоді як політичні аналітики діляться своїми результатами, щоб покращити використання зібраних політичних знань (Bardach & Patashnik, 2016). Кінцеві цілі аналізу політики можуть варіюватися від оцінки політики та визначення програми до формулювання, коригування або схвалення конкретної політики (Dunn, 2018, 392). Тому політичним аналітикам важливо стратегічно думати про свою аудиторію та її склад, що також впливатиме на ефективність їхньої комунікації (там же, 395).

Аудиторія, засоби і середовище комунікації

Враховуючи різні цілі, академічна та політична комунікація також буде націлена на різні аудиторії. У той час як науковці насамперед прагнуть досягти своїх колег, повідомити про свої дослідження академічній спільноті та отримати зворотний зв'язок, дослідники політики переважно орієнтуються на політиків і, залежно від їхньої мети, на інші сили, представлені в суспільстві. По суті, їхня цільова група складається з тих, хто може прямо чи опосередковано впливати на ухвалення політичних рішень та визначення порядку денного, а також усю громадськість у сенсі підвищення обізнаності.

Так само, хоча академічні та політичні дослідження часто використовують однакові засоби комунікації, у цьому розумінні існують відмінності. Вчені переважно діляться своїми письмовими результатами у формі статей і книг, тому спрямовують свої зусилля на наукові журнали та видавництва, тоді як аналіз політики може бути опублікований у формі статей або навіть більш довгих версій, як-то книг. Він також може охоплювати багато інших форм письмового спілкування, зокрема доповіді, звіти, резюме, меморандуми та прес-релізи (Dunn, 2018).

Соціальний аспект комунікації з точки зору того, як вона подається, як уже зазначалося вище, має першочергове значення для донесення результатів аналізу політики до цільової групи. Конференції – це засіб, який часто використовують як для політичних, так і для академічних комунікацій, хоча й з різними аудиторіями. Однак політичні аналітики зазвичай використовують більше ніж один засіб комунікації, поєднуючи декілька для посилення впливу. Такі комунікаційні платформи можуть називатися персональними брифінгами, груповими презентаціями, конференціями для ЗМІ або дискусіями за круглим столом (Young & Quinn, 2002).

В останні роки розрив між академічним і політичним аналізом скорочується через використання цифрових медіа. Оскільки інструменти онлайн-комунікації стають дедалі популярнішими, в галузі досліджень зростає й охоплення онлайн. Швидкий прогрес інформаційно-комунікаційних технологій змінив спосіб поширення досліджень, і бути дослідником сьогодні значною мірою передбачає наукове охоплення онлайн (Bik et al., 2015) та цифрову адвокацію (Bürger, 2015). Нижче наведено три основні цифрові методи донесення, які також містять різні засоби передачі знань (Montagni et al., 2019):

- ▶ **Класичний Інтернет:** обмін інформацією через вебсайти установ/аналітичних центрів/організацій та Інтернет-видання/журнали/газети тощо. Це передбачає односторонній спосіб спілкування, коли взаємодія можлива лише через коментарі, залишені читачами (якщо ця можливість взагалі доступна).
- ▶ **Веб 2.0:** соціальні мережі (Twitter, Facebook; Research Gate та Academia.edu для науковців), вікі, блоги, відеоблоги та форуми (наприклад, Reddit). Вони дають змогу взаємодіяти дослідникам з їхніми цільовими групами більш безпосередньо.
- ▶ **Гіпертекст** (цифровий текст, збагачений посиланнями, зображеннями, відео або аудіо-файлами); **Зображення** (фото, карти та діаграми); **Відео** (прості короткі відеоролики, що пояснюють складні проблеми у стислій формі); **Аудіо** (радіопроекти, подкасти, прямий обмін аудіофайлами, наприклад Skype або телефонні дзвінки) і поєднання відео та аудіо (Skype, Zoom); **Інфографіка** (поєднання візуальних елементів для підбиття підсумків дослідження); **Ігри** (часто використовуються у співпраці з музеями та іншими державними установами).

Хоча доступність цифрових медіа надає можливості, дослідникам також слід усвідомлювати ризики. Величезний обсяг інформації в цифровому світі може стати проблемою. Політикам важко знайти та вибрати якісні дані. Крім того, цифрові медіа схильні до нерівності, оскільки: більше уваги приділяється званням та іменам певних дослідників; існує упередженість, коли

дослідники діляться інформацією без відповідних бібліографічних даних або перевірених доказів; або є спокуса поділитися поверхневими чи лише привабливими повідомленнями з досліджень, що ще більше посилює упередженість. Важливо, щоб дослідники, перш ніж скористатися перевагами цифрових медіа, попрацювали над своїми навичками спілкування та переконалися, що вони добре підготовлені до заглиблення в цифровий простір.

Стиль комунікації

Оскільки академічна та політична комунікація спрямована на різні аудиторії, стилі передачі результатів дослідження також будуть різними. По-перше, комунікація для політичних аналітиків є актом переконання, який уже включає певну нормативність і вимагає обрання позиції (Meltsner, 1979; Webber, 1992). Тому, на відміну від «холодної об'єктивності» академічних досліджень, аналіз політики керується цінностями (Young & Quinn, 2002, 19), тоді як адвокація на користь конкретних альтернатив надає комунікації нормативного характеру. Наприклад, дослідження в рамках «базового» дослідження може розглядати роль *соціокультурних факторів у настроях антивакцинаторів в Україні* і, у підсумку, представити перелік чинників, які, здається, формують таке ставлення. Натомість, «прикладні» дослідження мали б вивчати, як *зменшити рівень антивакцинаторських настроїв в Україні*. У цьому гіпотетичному дослідженні цілком може бути присутня спроба відповісти на перше запитання та, ґрунтуючись на результатах, продовжити пошук рішень.

Незважаючи на те, що аналіз політики простягається далі в бік нормативного, ніж академічний аналіз, оскільки він виступає за найкращий підхід до вирішення проблеми, його все одно слід відрізняти від так званої **комунікації активістів**. Порівняно з цим, аналіз політики більше пов'язаний із академічними дослідженнями, оскільки він спирається на докази і академічні методи дослідження. Тож, навіть якщо результатом аналізу є підтримка конкретної політики, він все одно спирається на попередній об'єктивний, обґрунтований аналіз і ретельне вивчення контраргументів, ризиків і обмежень. Такого підходу повинні дотримуватися аналітичні центри, які хочуть створити неупереджену репутацію, коли намагаються вплинути на політиків. Комунікація активістів, з іншого боку, зазвичай повідомляє про конкретну політику, не обов'язково після об'єктивного розгляду альтернатив, а скоріше відповідно до їхнього суб'єктивного розуміння того, що є чесним і справедливим для конкретної групи людей.

Другий спосіб, за яким відрізняється стиль спілкування, стосується того, як інформація подається аудиторії. На відміну від **академічної комунікації**, аналіз політики часто представлений групам, яким бракує не лише знайомства з технікою дослідження, але й часу на засвоєння інформації. Політичні аналітики, на відміну від науковців, повинні уникати у своїх повідомленнях занадто великої кількості інформації про методи та статистику. Вони повинні підтримувати досить коротку й просту комунікацію і робити її добре зрозумілою (Meltsner, 1979; Bardach & Patashnik, 2016; Dunn, 2018). Цього можна досягти, якщо усунути певні аспекти, зокрема велику частину довідкової інформації, детальний опис даних, отриманих у процесі дослідження, а також спеціальну термінологію та концепції. Натомість краще зосередитися лише на доказах і даних, які необхідні, щоб зробити аргумент переконливим. Дослідницькі поняття або статистичні процедури мають бути перекладені для політиків загальнозрозумілою мовою (Dunn, 2018). Дехто навіть зазначає, що тест на простоту може передбачати, що аналітик зможе пояснити дослідження бабусі та дідусеві чи водієві таксі (Young & Quinn, 2002; Bardach & Patashnik, 2016). Замість представлення теоретичних основ, **викладення історії** стає більш важливим в аналізі політики. Завжди пам'ятайте, що в політиків обмаль часу, тому ключовими є точні та лаконічні презентації, які часто містять наочний матеріал та резюме.

Поради щодо ефективної політичної комунікації:

- ▶ Уникайте надмірної інформації про теорію, методи та зібрані дані.
- ▶ Уникайте використання великої кількості довідкової інформації.
- ▶ Уникайте спеціальної термінології та понять.
- ▶ Якщо використовуються спеціальні поняття, поясніть їх.
- ▶ Використовуйте лише докази, необхідні для переконання.
- ▶ Підтримайте коротку і просту комунікацію.
- ▶ Використовуйте резюме та наочний матеріал.

Таблиця 1.2: Академічна комунікація порівняно з політичною

	Академічна комунікація	Політична комунікація
Цілі	Створення теорії, перевірка гіпотез	Визначення програми, вдосконалення, коригування або вироблення політики
Аудиторія	Академічні колеги	Політики, широка громадськість, громадянське суспільство тощо
Засоби	Статті, книги	Статті, книги, доповіді, звіти, меморандуми, прес-релізи
Середовище	Журнали, видавництва, вебсайти, цифрові медіа, конференції, семінари, колоквіуми	Вебсайти, друковані ЗМІ, цифрові ЗМІ, конференції, брифінги, круглі столи
Стиль	Об'єктивний Високотехнічний, важкий у методології та даних	Нормативний Проста мова, зрозуміла звичайним людям, коротка з більшою наочністю

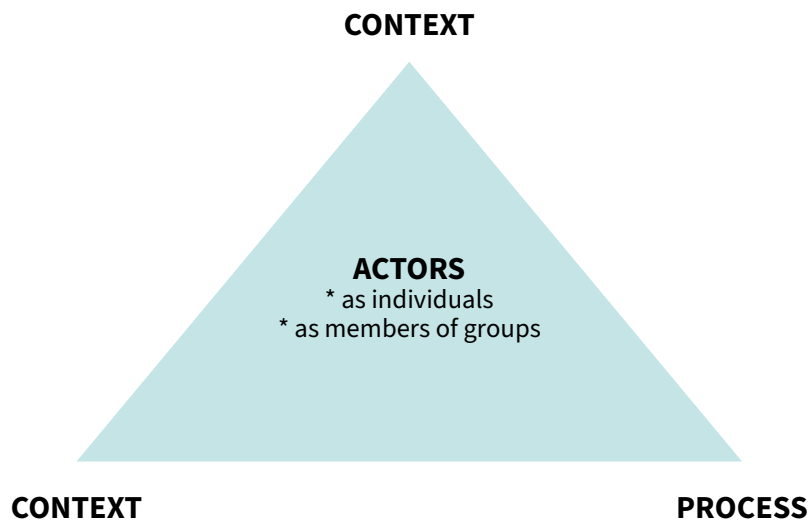
2. Як зробити ваш аналіз політики актуальним для зацікавлених сторін та донорів

КРОК 1: Зважати на контекст

Андрій Сухарина

У той час як академічні дослідження можуть бути відірвані від наявної політичної ситуації, аналіз політики – не може. У той час як академічні дослідження можуть віддавати пріоритет вивченню фундаментальних аспектів або навіть порівнювати нереалістичні сценарії, аналіз політики не може цього робити. Вивчення проблеми та перегляд сценаріїв, які можуть привести до її вирішення, завжди має бути реалістичним і базуватися на розумінні контексту.

Графік 2.1: Трикутник аналізу політики (Walt & Gilson, 1994)

Детальна легенда: Трикутник аналізу політики складається з чотирьох елементів: **контекст** (на контекст впливає багато чинників, таких як нестабільність або невизначеність, спричинені змінами політичного режиму чи війною, різними ідеологіями або історичним досвідом і культурою); **зміст** (про що в основному йдеться в політиці); **процес** (як політика була запроваджена та реалізована); і учасники (які беруть участь у формуванні та реалізації політики та впливають на неї).

Аналіз політики не може існувати окремо від складного та динамічного середовища. Неможливо аналізувати процеси та явища ізольовано – вони завжди є частиною більшого соціального процесу, і різноманітні чинники впливатимуть як на поточну ситуацію, так і на будь-які спроби її змінити. Проте неможливо все врахувати. Це призведе до надзвичайного ступеня методологічного плюралізму, а результати попередніх досліджень та аналізу часто можуть бути передані обмежено, оскільки контекст постійно змінюється. Крайньому методологічному плюралізму притаманна унікальність кожної соціальної ситуації та необхідність різного підходу в кожному випадку. Цього неможливо досягти в аналізі політики, маючи обмежені ресурси.

Однак контекстуальні фактори можуть суттєво впливати на аналіз політики. Відомо, що ідентичні ситуації, які відбуваються в різних регіонах або періодах часу, часто мають кардинально різні результати. Дослідники не повинні дозволяти «подібності ситуацій» вводити їх в оману, вважаючи, що певні події розвиваються за однаковим сценарієм. Однією з головних методологічних проблем кожного дослідження є те, наскільки доцільно заглиблюватися в навколишній контекст. З одного боку, його не можна ігнорувати, оскільки його чинники можуть впливати на кожен конкретний випадок. З іншого боку, ситуації необхідно узагальнювати, робити висновки та давати рекомендації на основі минулого досвіду та попередніх досліджень. Наступні фактори можна виділити як релевантні з точки зору контексту:

Таблиця 2.1: Контекстуальні фактори (Tilly & Goodin, 2011)

Філософія	Усі політичні доктрини походять від філософії; філософські особливості в регіоні або філософські погляди зацікавлених сторін впливають на ухвалення рішень.
Психологія	Є особливості як на мікрорівні (психологія стейкхолдерів), так і на макрорівні – особливості психології щодо великих уявних груп людей.
Ідеї	У суспільстві різні ідеї, такі як демократія, свобода, рівність і справедливість, поширюються по-різному. Водночас вони виступають сильним мотивуючим чинником для окремих груп.
Культура	Культурні відмінності між громадами часто перебільшують, але майже всі дослідники погоджуються, що такі особливості існують і можуть суттєво впливати на реалізацію політики.
Історія	Історичні особливості визначають, як створюються різні форми суспільних відносин. Знання історичного контексту є засобом отримання більш систематичних знань про політичні процеси.
Місце	Історичний контекст не включає впливу географічних аспектів і клімату.
Населення	На контекст суттєво впливає демографічна ситуація та її перспективи, зокрема міграція, демографічний розподіл і співіснування національностей.
Технологія	Розвиток і неоднорідність технологій може вплинути на політичний контекст.

Визначте обсяг свого дослідження

Обговорюючи те, як визначити обсяг дослідження, доцільно скористатися прикладом. У дослідженні процесу запровадження електронного голосування в Україні очевидне значення мають технологічні аспекти, наприклад, чи достатній рівень поширення Інтернету в країні та наскільки різні вікові групи здатні використовувати смартфони та комп'ютери. Але чи потрібно досліджувати культурні та психологічні аспекти? Чи може запровадження електронного голосування потенційно підірвати довіру людей до чесності виборів? Довіра до державних установ традиційно низька, а нерозуміння процесу перевірки з боку широкої громадськості може призвести до недовіри виборців. Інші фактори також можуть мати вплив. Складні процеси потребують, в ідеалі, розгляду всіх аспектів контексту, і вони, звичайно, не повинні ігнорувати цей контекст.

Однак етап планування допоможе проаналізувати обсяг і визначити, наскільки здійсненням є конкретне завдання. Якщо існує невпевненість щодо того, чи можна досягти всієї мети дослідження, може бути доречно запланувати розділити її на менші та більш конкретні цілі. Необ-

хідно розглянути такі чотири аспекти, маючи на увазі дві групи: органи, які використовуватимуть рекомендації, надані в завершеному дослідженні; і населення (та зацікавлені сторони), для яких створюється норма. Крім того, потрібно буде зробити оцінку того, чи можна буде досягти цілей дослідження.

Таблиця 2.2: Міркування під час аналізу політики

Теоретичні	Ресурси	Чи є у вас ресурси (фінанси, час тощо) для проведення аналізу політики? Чи є у вас компетенція для проведення дослідження?
Практичні	Витрати	Яких фінансових витрат вимагає ця політика?
	Доцільність	Чи є ця політика технічно та юридично доцільною?
	Прийнятність	Чи вважають відповідні зацікавлені сторони політику прийнятною? Чи погодяться громадяни з тими чи іншими рішеннями і який супротив може бути під час впровадження таких змін?

На основі Морестіна, 2012 (англ. – Morestin, 2012).

При розробці різних сценаріїв найкращим варіантом буде той, який можна найбільш успішно реалізувати відповідно до наявного контексту. Доцільність може становити обмеження для запропонованих змін, які можуть вважатися особливо радикальними. Наприклад, аналізуючи варіанти, що стосуються змін у регулюванні обігу зброї чи наркотиків, може бути недоцільним пропонувати альтернативну політику, яку годі реалізувати в поточному циклі політики. Неможливо буде втілити в реальність зміни політики, які надто радикальні (наприклад, вільний обіг зброї, коли такого обігу досі не було): технічно нереально буде здійснювати контроль, а політика також навряд чи буде прийнятною для громадян. Пропонуючи альтернативи, завжди необхідно дотримуватися контекстуальних обмежень, особливо щодо короткострокової перспективи. У довгостроковій перспективі можна здійснити більш серйозні перетворення, при цьому можна розглянути зрушення, необхідні для того, щоб ці зміни стали менш нездійсненними, а також шляхи, якими вони можуть бути перетворені на політику.

Таблиця 2.3: Як звужити масштаб вашої теми

Теоретичний підхід	Обмежте свою тему конкретним підходом до проблеми. Наприклад, можна оцінити вплив кримінального законодавства на поширеність корупції на виборах.
Аспект або підрозділ	Розглядайте лише одну частину теми. Наприклад, якщо ваша тема – корупція на виборах, виберіть один вид корупції, наприклад, непрямий підкуп виборців.
Час	Обмежте період часу, який ви вивчаєте. Наприклад, слід дослідити проблему на основі виборів 2019 та 2020 років.
Група населення	Встановлюйте обмеження за віком, статтю, расою, професією, видом або етнічною групою. Наприклад, тема корупції на виборах більше стосується виборців старшого віку та пенсіонерів.
Географічне положення	Географічний аналіз може бути корисним засобом дослідження проблеми. Наприклад, якщо ваша тема – корупція на виборах, зосередьтеся на Україні або на групі країн зі схожими виборчими системами.

На основі: Бібліотеки MIT. Вибір теми дослідження: уточніть свою тему (англ. – MIT Libraries. “[Selecting a Research Topic: Refine your topic](#)”).

КРОК 2: Провести аналіз зацікавлених сторін та забезпечити процес спільного створення

Саломе Мінесавілі

Переваги залучення зацікавлених сторін

Найефективніший аналіз політики здійснюється із залученням та ґрунтується на процесі досягнення консенсусу. Це забезпечується залученням зацікавлених сторін на різних етапах аналізу, що сприяє спільному створенню замість того, щоб проводити дослідження в ізольованому середовищі поза контекстом. Процесу залучення зацікавлених сторін зазвичай передує ідентифікація зацікавлених сторін (Freeman, 2010), включно з картографуванням та аналізом. Після того, як зацікавлені сторони та їхні інтереси, а також їхній потенційний внесок і значимість для проекту визначені, дослідник може вирішити, кого можна залучити, яким чином і на якому етапі аналізу політики.

Залучення зацікавлених сторін надзвичайно корисне з трьох причин:

1. Це може підвищити розуміння проблеми та потенційних наслідків, які можуть мати обрані рішення (Helbig et al., 2015). Забезпечення взаємодії з тими, хто обізнаний із політичним середовищем чи на нього впливає, або навіть допомагає його формувати, де рекомендації щодо політики пізніше будуть реалізовані, означає: меншу ймовірність того, що аналіз політики відхилиться від реальності; і що він краще вписуватиметься в наявний контекст. По суті, це дає змогу проводити «перевірку реальності» на різних етапах аналізу.
2. Дослідження політики із залученням також може виявити серйозні конфлікти, а також згоду між різними зацікавленими сторонами. Заохочуючи їх до участі, дослідники створюють середовище, де зацікавлені сторони можуть висловлювати свої інтереси, одночасно розуміючи інтереси інших, що може вплинути на кінцеві результати та рішення (там же, 2015).
3. Прозора та відкрита участь зацікавлених сторін може також слугувати процесом досягнення консенсусу та шансом подолати розбіжності для тих, хто має суперечливі погляди, водночас зміцнюючи довіру до розробки та формування політики, що зрештою може забезпечити прийняття остаточної політики (Klievink et al., 2012). Цього можна досягти лише в тому разі, якщо зацікавлені сторони будуть не просто «користувачами та тими, хто обирає», але й **«розробниками та тими, хто формує»** політику (Cornwall & Gaventa, 2000).

Проте зацікавлені сторони відрізняються за мірою своєї влади. Їх можна класифікувати так: 1. Зацікавлені сторони, які мають владу у формі знань або ресурсів для впливу на зміст політики; 2. Безвладні зацікавлені сторони, на яких суттєво впливають остаточні рішення (Brugha & Varvasovszky, 2000). Розробка політики охоплює обидві категорії (Bryson, 2004). Звичайно, досягати широкої громадськості коштує дорого і забирає багато часу. Не слід залучати всі зацікавлені сторони на всіх етапах і в усіх аспектах проекту. Кваліфікований дослідник вирішує, до яких зацікавлених сторін звертатися, коли і як їх залучати.

Розробка плану спільного створення

Найкраще почати з визначення причин залучення певних груп зацікавлених сторін. Такі причини можуть бути інструментальними, суттєвими або нормативними (Beierle & Кейфорд, 2010). У першому випадку дослідник може захотіти зміцнити довіру між зацікавленими сторонами, знайти спільну мову та отримати схвалення проекту, особливо якщо є конфлікт інтересів. Суттєва потреба означає, що проблема є складною, і тому залучення зацікавлених сторін слугуватиме засобом отримання будь-якої відсутньої інформації та глибшого розуміння проблеми. Нарешті, коли ви маєте справу з проблемами, які стосуються громадськості або принаймні деяких її сфер, залучення є способом заохотити їх сприяти ухваленню актуальних для

них рішень і збільшити ймовірність того, що вони підтримають або погодяться з політикою. З огляду на ці більш широкі причини, можна визначити різні конкретні цілі залучення:

Цілі залучення:

- ▶ З'ясування фактів
- ▶ Визначення цінностей і пріоритетів зацікавлених сторін
- ▶ Збалансування інтересів зацікавлених сторін
- ▶ Досягнення згоди
- ▶ Формування прихильності
- ▶ Підвищення правомірності та схвалення проєкту.

Після визначення цілей, рішення щодо того, кого слід залучити, базуватиметься на попередньому визначенні потенційних внесків, які може зробити кожна зацікавлена сторона або група зацікавлених сторін. Залежно від їхніх посад в органах, що ухвалюють рішення, або в громадському просторі, ці внески можуть включати технічну чи політичну компетенцію, володіння конкретною місцевою інформацією, практичні навички, політичну підтримку, адміністративну підтримку або підтримку під час впровадження.

Пам'ятаючи про цілі залучення та потенційний внесок, який можуть надати конкретні зацікавлені сторони, дослідник або група дослідників можуть визначитися з обсягом процесу спільного створення. Оскільки процес, хоч і вигідний, є дорогим і тривалим, а також залежить від ресурсів, доступних дослідницькій групі. Масштаб залучення може варіюватися від невеликої групи ключових зацікавлених сторін до ширшої громадськості.

Крім того, зацікавлені сторони можна залучити на різних етапах аналізу політики: від виявлення проблеми до побудови альтернатив політики, вибору рішень, розробки політики та, якщо аналітик також буде залучений пізніше, на етапах реалізації та оцінки (Young & Quinn, 2002). План може бути гнучким і, залежно від розвитку процесу, на кожному етапі можна залучити більше зацікавлених сторін, або рівень участі може змінюватися з часом.

Підсумовуючи, щоб визначити, який вид залучення зацікавлених сторін найбільш важливий для аналізу політики, дослідники можуть використати такі головні запитання (Таблиця 1):

- ▶ Що є причиною залучення?
- ▶ Яка мета залучення?
- ▶ Який внесок може зробити кожна зацікавлена сторона?
- ▶ На якому етапі слід звертатися до зацікавлених сторін?

Таблиця 2.4: Контрольний список залучення зацікавлених сторін

Зацікавлена сторона	Причина залучення	Мета залучення	Потенційний внесок	Стадія залучення
Представники місцевих органів влади	Інструментальний і суттєвий	З'ясування фактів, збалансування інтересів, досягнення згоди та формування прихильності	Технічна компетенція, знання місцевих питань, впровадження та політична підтримка	Виявлення проблеми, побудови альтернатив політики, вибір рішення

Вибір форм та інструментів залучення

Залучення зацікавлених сторін може мати кілька форм, і кожна форма має власну мету та інструменти (Helbig et al., 2015). На підставі вищезазначених критеріїв дослідник сам вирішує, яка форма найкраще підходить для проекту. Крім того, різні форми можна використовувати на різних етапах аналізу політики, а також для різних типів зацікавлених сторін.

Обмін інформацією: Це основна форма взаємодії, коли зацікавлені сторони просто отримують інформацію на різних етапах аналізу політики. Таким чином, рівень залученості досить низький і підійде лише тим зацікавленим сторонам, які демонструють низький вплив чи інтерес або які не надають великого значення цьому питанню (Bryson, 2004). Для надання такої інформації можливі інструменти включають: вебсайти, розсилки, флаєри, звичайні медіа-релізи та публікації в соціальних мережах або інші засоби, такі як запрошення зацікавлених сторін до участі в конференціях і дискусіях з метою надання їм статусу спостерігачів. Наприклад, Верховна Рада України та її комітети часто використовують цю форму залучення зацікавлених сторін, коли мають справу з урядовими чи неурядовими зацікавленими сторонами чи міжнародними партнерами. Залучення відбувається в різних компонентах їхньої роботи, таких як розробка та вдосконалення законів або розробка національних програм і стратегій. Обмін інформацією може відбуватися як за ініціативою комітету, так і на запит зацікавлених сторін, відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації». Це може включати отримання інформації зі звітів комітетів або надання інформації на запит (Khutor & Klymosiuk, 2021).

Консультація: Це більш інтенсивна форма взаємодії, яка має на меті виявити інтереси, ідеї та погляди зацікавлених сторін, а також зібрати інформацію з даного питання. Як інструменти можна використовувати інтерв'ю, фокус-групи, опитування, публічні онлайн-обговорення проєктів документів і форуми. Знову ж таки, на прикладі Верховної Ради, іноді комітети отримують коментарі, зауваження та пропозиції від зацікавлених сторін або проводять консультації з громадськістю. Така форма взаємодії все ще вважається односторонньою, оскільки комітети за цих обставин не змінюють своїх позицій. Проте процес також може бути двостороннім, коли задіяний діалог і коли зацікавлені сторони не лише представляють свою позицію, але й отримують зворотний зв'язок і можуть відповідати на аргументи. Супутні заходи включають участь у слуханнях в комітетах, у робочій групі, в громадських дорадчих органах, публічних обговореннях у прямому ефірі чи онлайн, круглих столах, конференціях та інших заходах, організованих комітетами.

Партнерство: Це ще більш інтенсивна форма участі, коли дослідники та зацікавлені сторони працюють разом над аналізом та розробкою політики. Ця форма також спрямована на об'єднання різних зацікавлених сторін, з тим щоб сформувати спільне розуміння проблеми, обмінятися інформацією та разом визначити альтернативні варіанти політики. Деякі інструменти, які можна використовувати, включають семінари, розробку сценаріїв (Wimmer et al., 2012), імітаційні ігри або рольові ігри (Andersen et al., 2007). Рекомендації зацікавлених сторін, зрештою, вважатимуться остаточним проєктом аналізу політики. У випадку українського законодавця комітети та зацікавлені сторони обмінюються ресурсами, наприклад, організують спільну діяльність, а результатом співпраці є спільне вирішення проблеми. Деякі з форм партнерства, які використовують комітети Верховної Ради, включають спільні звернення до органів державної влади, спільні заходи з омбудсманом, формування стратегічного партнерства через меморандуми про співпрацю, постійну участь зацікавлених сторін у роботі комітетів тощо.

Розширення повноважень: У цьому типі взаємодії ухвалення рішень перебуває в руках зацікавлених сторін. Тут основною метою дослідника є досягнення консенсусу і, отже, остаточне схвалення проєкту, чого можна досягти через громадські журі, створення ради зацікавлених сторін або діяльність, подібну до згаданих вище, коли зацікавлені сторони спільно затверджують остаточні рішення (Klievink & Lucassen, 2013).

Який тип залучення обере аналітик, багато в чому залежить не тільки від його цілей, але й від наявних ресурсів і тематичної сфери дослідження. Наприклад, розширення повноважень може бути складним завданням у такій делікатній сфері, як безпека, тоді як і партнерство, і

розширення повноважень можуть забрати багато часу та мати ризик подовжити процес ухвалення рішень. Отже, слід ретельно оцінювати витрати та вигоди, перш ніж аналітик обере цю форму залучення.

Забезпечення ефективного залучення зацікавлених сторін

Існує три загальні виклики для залучення зацікавлених сторін: 1. Практичні фактори, такі як доступ зацікавлених сторін до зустрічей та часові обмеження в їхніх розкладах; 2. Більш критичні питання, зокрема конфлікт інтересів і, отже, неефективне досягнення консенсусу; 3. Коли йдеться про залучення громадськості, особливо деяких груп, культурні чинники також можуть перешкоджати збору інформації чи дискусіям.

Блок 1: Культурні фактори залучення зацікавлених сторін

Прикладами культурних викликів у залученні зацікавлених сторін можуть бути жінки, які менш відкрито діляться думками в присутності чоловіків, або учасники, які менш відверті в присутності представників влади, або, наприклад, коли в групах присутні високопоставлені представники церкви. У таких випадках безпечніше зустрічатися з кожною групою окремо.

Щоб забезпечити успішне залучення зацікавлених сторін, можна вжити кілька заходів:

- ▶ Вибрати найбільш відповідних зацікавлених сторін для залучення.
- ▶ Оцінити можливості зацікавлених сторін щодо використання передбачених інструментів і технологій.
- ▶ Повідомити зацікавлених сторін, які беруть участь, про їхні ролі та цілі їхнього залучення та надати їм розгорнуту інформацію про проблему.
- ▶ Зрозуміти, як іде обмін інформацією між зацікавленими сторонами, і сприяти переговорам у різних форматах, заохотити учасників до максимального вираження поглядів (Helbig et al., 2015).

Дослідники можуть використовувати Таблицю 2 як метод класифікації стратегій залучення для визначених зацікавлених сторін.

Таблиця 2.5: Матриця залучення зацікавлених сторін

Стадія залучення	Форма залучення			
	Обмін інформацією	Консультація	Партнерство	Розширення повноважень
Виявлення проблеми				
Побудова альтернатив політики				
Вибір рішення				
Розробка політики				

КРОК 3: Звернутися до своїх донорів

Людмила Мельник та Елізабет Старк

Один із способів забезпечити фінансування вашої аналітичної публікації – це зв'язатися безпосередньо з потенційними донорами. Це стосується, зокрема, якщо немає відкритих конкурсів, які відповідали б цілям вашої політики. Відкриті конкурси містять дуже конкретні вимоги та форми, тому місця для творчості немає. У цьому розділі буде розглянуто, про що слід пам'ятати, обираючи відповідного донора для вашого проєкту, і як структурувати вашу пропозицію, а також надано приклади ідеального повідомлення електронною поштою.

Знайте свого донора

Як і у випадку з будь-яким хорошим інвестиційним проєктом, першим кроком до залучення донора є знайомство з ним. Бажано заздалегідь провести масштабне дослідження, щоб ознайомитися з його місією, профілем, проєктами та цінностями. Це не лише полегшує ефективніший продаж вашої ідеї, оскільки ваша пропозиція може відповідати його програмі, але й впливає на те, як цільові зацікавлені сторони сприйматимуть готову публікацію. Слід мати на увазі, що будь-які донори повинні бути розкриті не лише відповідно до специфікацій донорів, але й з міркувань прозорості.

Орієнтиром можуть слугувати такі питання:

1. Яка ідеологічна орієнтація донора? Чи пов'язана вона з партією/бізнесом?
2. Які проєкти були підтримані в минулому? Чи бачите ви спільну тему? Як вписується ваша публікація?
3. Як ця донорська підтримка вплине на вашу публікацію? Чи може це слугувати підсилювачем/мультиплікатором ваших тверджень чи підірвати довіру до них?
4. Чи приймають вони пропозиції на постійній основі чи встановили річні/квартальні кінцеві терміни подання пропозицій?
5. Хто ваш контактний партнер? Інвестуйте в дослідження, щоб переконатися, що ваша пропозиція досягне відповідних осіб, тобто тих, хто ухвалить остаточне рішення щодо вашого гранту.

Якщо важко отримати доступ до відповідної інформації в Інтернеті, не соромтеся зв'язатися з донорською організацією електронною поштою або зробити швидкий телефонний дзвінок. Краще впевнитися, що запропоновані вами проєкти вписуються в загальну схему фінансування потенційного донора, ніж витратити свій час або час донора на пропозицію, яка спиралася на хибну інформацію або адресована неправильно.

Написання пропозиції

Основним елементом звернення до донора є подання пропозиції, яка переконає грантову комісію запропонувати вам фінансування. Хороша пропозиція підсумовує концепцію вашої аналітичної публікації та висвітлює ключові аспекти вашого дослідження, одночасно підсилюючи цінність вашої публікації для загальної картини, наприклад, суспільства.

Обов'язково додайте тематичні ключові слова (так звані «гучні слова»), які стосуються як вашого дослідницького проєкту, так і місії донора. Гучні слова можуть допомогти грантовій комісії швидко класифікувати ваше дослідження та оцінити його сумісність із донорською організацією. Тому ще раз рекомендуємо вам пошукати вебсайт потенційного донора, щоб виділити ті гучні слова, які можуть допомогти підвищити шанси на успішну презентацію.

Приклади гучних слів, характерних для фондів:

- ▶ **Фонд ім. Гайнріха Бьоля (англ. – Heinrich Böll Foundation):** сприяння демократії; екологія; солідарність; ненасильство; демократичне імміграційне суспільство; гендерна рівність; участь громадян (характерно для України); кліматична та енергетична політика (характерно для України); сприяння розвитку громадянського суспільства (характерно для України).
- ▶ **Фонд ім. Фрідріха Еберта (англ. – Friedrich Ebert Foundation):** соціальна демократія; соціальна справедливість; зменшення соціальної нерівності (характерно для України); стабільна економічна політика (характерно для України); зміцнення демократичного верховенства права (характерно для України); співпраця у сфері безпеки (характерно для України); українська зовнішня політика (характерно для України); політика ринку праці (характерно для України).
- ▶ **Фонд ім. Фрідріха Науманна за Свободу (англ. – Friedrich Naumann Foundation For Freedom):** сприяння свободі; політична освіта; забезпечення дотримання загальних прав людини; економічна політика; відкрите суспільство (характерно для України); верховенство права (характерно для України); боротьба з дезінформацією (характерно для України).

Ваша пропозиція також має містити інформацію про орієнтовні часові рамки, заплановані заходи та необхідний бюджет. Якщо донорська організація встановила певні вимоги до оформлення/змісту для подання пропозицій, завжди дотримуйтеся цих вказівок. Деякі організації віддають перевагу короткому ескізу вашого проєкту, тоді як інші вимагають глибокого, детального опису проєкту. Якщо не зазначено інше, наведений нижче роздатковий матеріал може слугувати корисною інструкцією для написання пропозицій.

Подання пропозиції

Деякі організації надають онлайн-форми для подання та зазвичай не розглядають пропозиції, подані іншими засобами зв'язку, наприклад електронною поштою чи поштою. Недотримання встановлених вимог до подання пропозиції також може поставити вас або вашу організацію в несприятливе становище в майбутньому, чого ви хочете уникнути.

Однак у більшості випадків електронний лист вважається стандартним засобом зв'язку між вами та донором, тому ідеальний електронний лист – важливий. Професійний електронний лист матиме кілька структурних елементів і певні мовні компоненти, приклад яких наведено нижче.

Роздатковий матеріал "Написання пропозиції"

НАЗВА ОРГАНІЗАЦІЇ + ЛОГОТИП

Ім'я Прізвище одержувача
Назва Організації
Адреса (Вулиця, №)

Ваша контактна інформація
(Ім'я Прізвище)
Назва Вашої Організації
Відділ

Адреса
Номер телефону
Адреса робочої електронної пошти

31 січня 2023 р.

Тема: Пропозиція щодо аналізу політики про форми участі громадян у сприянні розвитку місцевої демократії в Україні

Строки: 01.01.2023–01.07.2023

Партнери (за наявності): Організація Y

Приблизний бюджет: 10,000 €

Цільова аудиторія:
Представники громадянського суспільства, експерти, політичні діячі в Європі та країні X

Передумови
Що є передумовами ваших дослідницьких інтересів? Почніть із базового розуміння теми, історичного/соціального контексту, а потім зосередьтесь на деталях, які ведуть до конкретного аспекту (аспектів), який ви хотіли б дослідити. Це може включати нові розробки в галузі, яку ви досліджуєте. Необхідно висвітлити актуальність проблеми сьогодні. Ви можете використовувати первинні або вторинні джерела.

Поточний стан дослідження та опис проблеми
У цьому розділі від вас вимагається вказати поточний стан дослідження в бажаній темі (темах). Згадка відповідних праць інших вчених допоможе виявити «сліпі зони» в галузі дослідження, які описують невіршені наукові питання та обґрунтовують ваш дослідницький проект. Тут ви також можете наголосити на значущості внеску, який ваша аналітична публікація зробить для суспільства.

Цілі дослідницького проекту
У цьому розділі ви опишете цілі вашої аналітичної публікації. Викладіть їх коротко і стисло. Цей розділ (майже) завжди починається зі слів: «Метою дослідницького проекту є...». Чітко сформулюйте свою дослідницьку гіпотезу/запитання.

Вам також слід показати масштаби вашого проекту, тобто, які методи ви використовуватимете (опитування, кількісний аналіз даних тощо) і чому? Яким буде результат вашого проекту? (Аналітична публікація, презентація, панельна дискусія тощо).

ОРГАНІЗАЦІЯ
Вулиця №
Поштовий індекс Місто
Країна

Голова
Голова 2

БАНК
Код банку
Номер рахунку

+ 49 (0) 30 445 7898
info@organisation.com
www.organisation.com

Контактна інформація одержувача розміщена згорі (Розмір шрифту на 1-2 пт менший за решту основного тексту).

Звертайте увагу на міжнародний формат. Додайте коди країн для номерів телефонів і перекладіть назви міст англійською мовою (за потреби).

Не використовуйте в адресі аббревіатури, оскільки іноземцю це може бути важко зрозуміти.

Тема має бути короткою, точною та стосуватися основної наукової діяльності. Занадто довга або занадто коротка тема (те саме стосується занадто великої кількості деталей або недостатньої кількості деталей) не дасть донорам/партнерам швидкого та обнадійливого уявлення про вашу діяльність.

Вкажіть свої ключові дані в самому верху, щоб забезпечити швидке ознайомлення для конкурсного комітету.

Використовуйте тут гучні слова, орієнтовані на донора.

Ця частина показує, що у вас є хороші здібності до планування та ви несете відповідальність за своєчасне завершення проекту, тому переконайтеся, що ваш графік є надійним і передбачає достатній запас часу.

НАЗВА ОРГАНІЗАЦІЇ + ЛОГОТИП

Графік проведення заходів (візуалізація)

Якщо ваш проект об'єднує кілька заходів або партнерських організацій, з якими ви координуватимете проект, складіть графік із важливими етапами та діями, які потрібно виконати. Додайте короткий опис кожного кроку та знайдіть час, щоб представити цю інформацію візуально привабливо.

01.01.–15.05.2023	16.05–31.12.2023	01.01–28.02.2024
Етап I: Концептуалізація	Етап II: Збір і аналіз даних	Етап III: Презентація та публікація результатів
<ul style="list-style-type: none"> Кабінетні дослідження Операціоналізація Вибір країн для тематичного дослідження 	<ul style="list-style-type: none"> Польове дослідження в Х/У (Лютий – квітень) Експертні інтерв'ю Оцінка зібраних даних 	<ul style="list-style-type: none"> Презентація кінцевих результатів Публікація аналітичного звіту (наприклад) Кампанія публічної комунікації

Результат

Тут ви можете змалювати кінцеві результати свого дослідницького проекту. У якому форматі/засобі (інфографіка, аналітична записка тощо) ви представите кінцеві результати?

Література

Повний перелік всієї літератури, яка була використана при підготовці пропозиції. Обов'язково використовуйте визнаний формат цитування (MLA; APA; Чикаго; Гарвард) і дотримуйтесь вимог щодо цитування.

Додаток

Додаток, як правило, містить план бюджету, якщо вимагається.

Ця інформація також може бути надана в окремому короткому документі як додаток.

Про вашу організацію

Нарешті, додайте короткий опис вашої організації. Надайте інформацію про час заснування, сферу діяльності, загальну місію та успішні проекти/отримані нагороди. Ви також можете представити свій відділ і назвати попередні аналітичні публікації, які ви опублікували. Вам слід згадати інших донорів проекту, а також партнерські організації, задіяні в ньому. Переконайтеся, що ви створюєте збалансоване та різноманітне враження про потоки фінансової підтримки, щоб підкреслити нейтральність та ідеологічну незалежність організації.

ОРГАНІЗАЦІЯ
Вулиця №
Поштовий індекс Місто
Країна

Голова
Голова 2

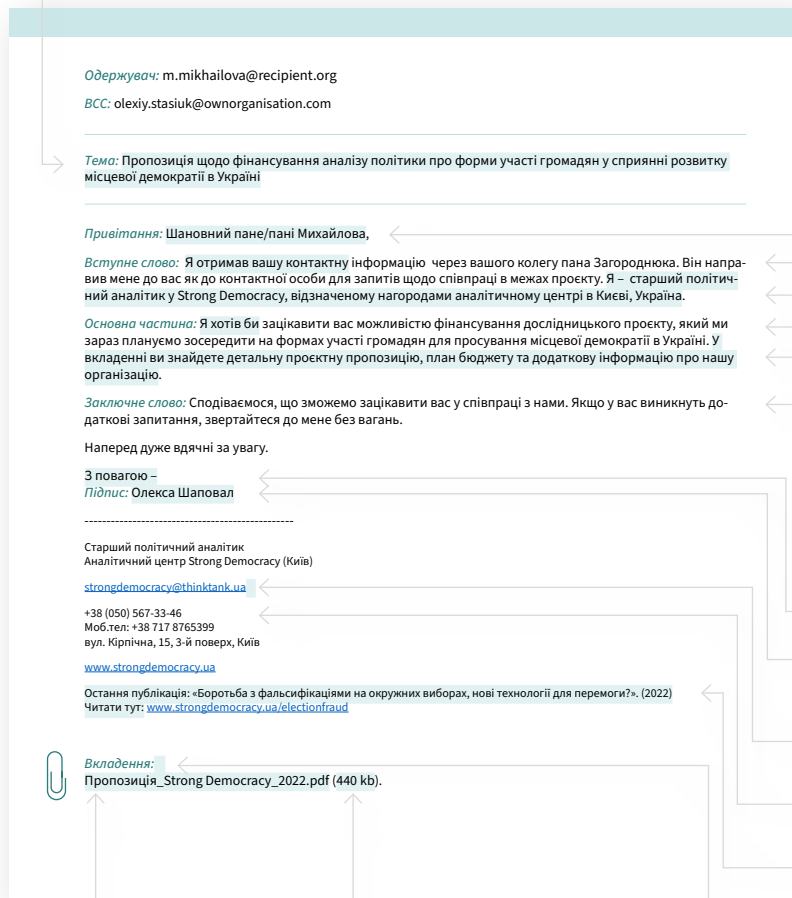
БАНК
Код банку
Номер рахунку

+ 49 (0) 30 445 7898
info@organisation.com
www.organisation.com

Роздатковий матеріал: Ідеальний електронний лист

Тема – це одна з найважливіших частин. Це має бути короткий, точний виклад вашого запиту.

Виберіть офіційне привітання, якщо ви не добре знайомі з людиною, з якою спілкуєтесь. Якщо ви не знаєте, кому пишете: шановний пане або пані.

Речення після привітання завжди починається з великої літери в BrE (Британському варіанті англійської мови).

Коли ви спілкуєтесь з кимось уперше, скажіть людині, звідки ви отримали контакт. Якщо ви вже зустрічалися, нагадайте людині про вашу попередню зустріч.

Тут ви можете коротко представити організацію, в якій ви працюєте.

З точки зору змісту, ви можете надати короткий підсумок вашої дослідницької пропозиції, який відповідає на всі запитання: Хто? Що? Коли? Де? Чому? Як? Не повторюйте свою дослідницьку пропозицію слово в слово. Вкажіть причину звернення.

Можна і потрібно згадати про вкладення.

Заключне слово складається з 1-2 заключних речень і кінцевого привітання. Заключне слово завжди закінчується крапкою, кінцеве привітання — комою.

Альтернатива: З найкращими побажаннями

Переконайтеся, що підпис відповідає міжнародним стандартам. Використовуйте менші символи та чітко розділяйте їх.

Ви також можете включити посилання на Twitter/Facebook.

Напишіть код країни для свого номера телефону.

Підписи часто мають маркетингову форму, наприклад з коротким описом послуг, які пропонує компанія, або посиланнями на публікації

Корисно додати вкладення перед написанням тексту, оскільки ви можете про нього забути. Завжди вказуйте вкладення у своєму тексті, тому що їх легше помітити.

Виберіть назву документа, яка буде зрозумілою стороннім особам і яку можна буде відрізнити від інших документів, які ви надсилаєте. Включіть назву вашої організації (скорочену, якщо необхідно) і уникайте скорочень.

Переконайтеся, що розмір файлу не надто великий. Навіть якщо він не перевищує максимальний розмір файлу (зазвичай близько 20 МБ), для одержувача може знадобитися багато часу для завантаження, що може засмутити. При необхідності стисніть файл.

Загальні зауваження:

- ▶ Завжди використовуйте формат PDF, щоб одержувач міг легко відкрити його, а форматування не змінилося. Ніколи не надсилайте документи у форматі Word. Це не тільки вважається непрофесійним, але також може призвести до розкриття приватної інформації (коментарів, редакцій, метаданих), яка не призначена для одержувача (служба підтримки Microsoft, n.d.).
- ▶ Використовуйте професійну (робочу) електронну пошту, а не особисту. Переконайтеся, що ваша адреса не виглядає як спам-адреса, інакше вона цілком може там опинитися.
- ▶ Не забувайте перевіряти свій текст, щоб переконатися, що розміри символів або шрифти узгоджені.
- ▶ Ви можете виділити ключову інформацію жирним шрифтом, але не перестарайтеся.
- ▶ Використовуйте короткі речення в простому стилі. Організуйте зміст у логічні абзаци та розділіть їх пробілом. Уникайте довгих блоків текстів і змінюйте довжину речень і абзацив.
- ▶ Використовуйте перерахування (по-перше, для початку, далі, нарешті тощо) або додаткові зауваження (крім того, окрім цього, наприклад, у підсумку тощо), щоб структурувати свій текст.
- ▶ Щоб переконатися, що ваші вкладення можна без труднощів відкрити з іншого комп'ютера, спробуйте заздалегідь надіслати його колезі.
- ▶ Якщо ви надсилаєте більш ніж один документ, коли ви посилаєтеся на документ в основному тексті електронного листа, додайте за цим назву документа в дужках, щоб було зрозуміло, який саме документ ви маєте на увазі.

3. Як зробити так, щоб ваш аналіз політики мав авторитет

КРОК 1: Визначити вашу проблему

Сергій Шаповалов

Визначення проблеми політики є одним із найперших і найважливіших завдань у написанні аналітичного документа. Оскільки метою аналітичного документа є заклик до дії – вирішити певну проблему певним способом, ця проблема має бути правильно визначена. Іншими словами: «Щоб отримати правильну відповідь, потрібно поставити правильне запитання».

Проблема політики як складова проблемної ситуації

Конкретна *проблема політики* є частиною *проблемної ситуації*. Політична проблема виникає, коли проблемна ситуація не вирішується або не розглядається належним чином відповідною політикою. **Проблемна ситуація** – це певний набір умов, який викликає тривогу, хвилювання, дискомфорт або стрес у суспільстві (Kiliievych et al., 2016, 13; Dunn, 2017, 70). Приклади проблемних ситуацій:

▶ корумпованість влади	▶ низькі пенсії для літніх громадян
▶ неефективне управління в житлово-комунальному господарстві	▶ ухилення підприємців від сплати податків
▶ еміграція інтелігенції за кордон	▶ відтік інвестицій з країни
▶ низька боєготовність армії	▶ висока аварійність на автомобільних дорогах
	▶ поширення дезінформації в ЗМІ

Визначити проблемну ситуацію можна декількома способами:

- ▶ **Подивитися навколо:** це може здатися очевидним, але багато проблем видно неозброєним оком: незаконне паркування, домашнє насильство, перевантажений громадський транспорт, несвоєчасний збір сміття, бездомні тварини на вулицях, бідність певних соціальних груп тощо.
- ▶ **Поговорити із зацікавленими сторонами** (політики чи представники соціальних груп, на які впливає певна державна політика): люди, які працюють у певній сфері, мають уявлення про проблеми, які існують у цій сфері.
- ▶ **Стежити за ЗМІ:** ЗМІ висвітлюють соціальні проблеми, які вже «висять у повітрі», і водночас ще більше загострюють увагу на них у публічному дискурсі (Zarembo et al., 2021, 52–53).
- ▶ **Спостерігати за зміною показників у конкретній сфері за певний проміжок часу** (зростання кількості кримінальних правопорушень, зниження прожиткового мінімуму, погіршення показників якості повітря, збільшення кількості ДТП тощо): зміна в індикаторах зазвичай викликана певною проблемою, яка може потребувати дій з боку уряду.
- ▶ **Розглянути окремі події, які здаються незвичайними:** такі події можуть бути ознакою проблеми, яка розвивається у певній сфері, що вимагає дій уряду (Kiliievych et al., 2016, 13). Наприклад, виявлення єдиного випадку захворювання лисиці на сказ у лісі на Київщині може свідчити про проблеми з наявністю вакцин, неналежне виконання обов'язків лісництвами тощо.

Структурування проблеми: як із проблемної ситуації визначити політичну проблему

Юджин Бардах (Eugene Bardach 2011, 8 f.) радить уникати однієї з поширених пасток у формулюванні політичної проблеми: визначення розв'язку проблеми як самої проблеми. Наприклад, уникайте формулювання «Існує замало притулків для бездомних сімей», яке передбачає, що будівництво нових притулків – це найкраще рішення проблеми великої кількості бездомних сімей.

Проте будівництво нових притулків — це вочевидь не єдиний спосіб розв'язання проблеми бездомних сімей і, можливо, не найефективніший. Тому проблемну ситуацію краще сформулювати так: «Існує дуже багато бездомних сімей». *Тоді цю проблемну ситуацію можна поділити на її причини.* Визначивши деякі причини, чому сім'ї стають бездомними, можна краще окреслити *політичну проблему*. Розв'язання цієї переглянутої політичної проблеми може допомогти вирішити проблемну ситуацію бездомних сімей ефективніше, ніж будівництво притулків.

Ще один приклад невдало сформульованої проблеми: «Нові школи будують занадто повільно». Знову ж таки, це формулювання вже передбачає, що будівництво нових шкіл – найкращий спосіб розв'язати проблему нестачі місць для дітей у класах. Можливо, вдалішим рішенням було б оптимальне використання наявних об'єктів, часткове запровадження дистанційного навчання тощо. Таким чином, проблемну ситуацію доцільніше сформулювати так: «Кількість школярів перевищує наявний на даний момент простір для навчання». *Потім можна проаналізувати причини цієї проблемної ситуації та шукати альтернативне формулювання проблеми політики, яку необхідно вирішити.*

Ці приклади підводять нас до одного з методів структурування проблеми (тобто перетворення проблемної ситуації на конкретну політичну проблему). Данн (Dunn 2017, 96 f.) називає цей метод аналізом ієрархії. Він передбачає розгляд можливих причин, які призводять до проблемної ситуації.

Розглянемо кілька прикладів проблемних ситуацій і кілька причин, які *можуть* їх викликати. Зверніть увагу, що інфографіка нижче розкриває лише кілька можливих причин цих проблемних ситуацій, а наведені пункти є лише пропозиціями. Насправді можуть бути десятки можливих причин, і ваші уявлення про причини цих проблемних ситуацій можуть відрізнятись від наведених нижче.

Графік 3.1: Одна проблема – кілька причин

Щоб скласти більш повний список, доцільно провести опитування зацікавлених сторін. Політичні проблеми характеризуються суб'єктивністю (Dunn, 2017, 72), і тому різні зацікавлені сторони мають власні уявлення про причини цих проблем залежно від їхньої позиції, переконань і досвіду. Щоб глибше зрозуміти можливі причини абсентеїзму на виборах, потрібно опитати активних виборців, людей, які не бажають голосувати, політиків, членів виборчих комісій тощо. Щоб зрозуміти, чому армія перебуває в стані низької бойової готовності, потрібно зрозуміти думку офіцерів, органів військового планування, політиків профільного парламентського комітету, рядових солдатів тощо.

Склавши перелік можливих причин проблемної ситуації, необхідно зупинитися на тих, які:

1. мають найбільший вплив на масштаб проблемної ситуації;
2. можна вирішити шляхом втручання влади.

Що стосується боєготовності армії, забезпечення її певними видами озброєння може вплинути на рішення проблемної ситуації в короткостроковій перспективі завдяки інструментам державної політики, але відсутність досвіду реальних бойових дій не розв'яже проблеми швидко. Отже, політичну проблему можна сформулювати як «Низька забезпеченість артилерійських військових частин гаубицями з дальністю до 40 км» або «Низька забезпеченість підрозділів ВПС винищувачами». Вибір проблеми залежатиме від оцінки того, яка зброя найбільше сприяє боєготовності армії (пункт №1).

Як далеко ми можемо зайти в структуруванні проблеми?

Причини проблемної ситуації можна далі поділити. Наприклад, я припустив, що однією з причин низької боєготовності армії є небажання громадян служити в армії. Проте можна піти ще далі і розглянути, чому громадяни не хочуть служити в армії. Це можуть бути такі причини (знову ж таки, розглянуті елементи є лише пропозиціями; ваші власні думки можуть бути іншими):

1. низькі зарплати військовослужбовців та недостатні соціальні виплати;
2. поширення пацифістських поглядів у суспільстві;
3. низький рівень патріотичного виховання в навчальних закладах;
4. страх отримати травму під час служби;
5. ненормативні практики людських стосунків в армії тощо.

Серед цих причин також можна виокремити ті, на які можна вплинути інструментами державної політики. Мало що може подіяти на пацифістські погляди значної частини громадян або важко відкинути той факт, що деякі люди бояться отримати тілесні ушкодження під час поводження зі зброєю. Проте держава може використати політичні методи, щоб вплинути на зміст програм патріотичного виховання або виправити хибні уявлення про недоліки організації служби (нестатутні відносини в армії, зневажливе ставлення офіцерів до солдатів тощо). Таким чином, проблема політики може бути сформульована як «Неефективні механізми вирішення конфліктів всередині колективів в армії», «Неефективні програми патріотичного виховання в середній школі» тощо.

Подумайте про свої відносини з особами, які ухвалюють рішення, і клієнтами

Коли ви визначаєте проблему політики, вам треба враховувати, хто ваш клієнт і який державний орган формує вашу цільову аудиторію. Якщо ваш клієнт поставив чітке запитання про те, як збільшити кількість притулків, то це політична проблема, яку вам потрібно вирішити, і ви, як автор, не матимете права визначати політичну проблему в інший спосіб (див. також Розділ 2, Крок 3 → Звернутися до своїх донорів [Approach your donors](#)).

Беручи до уваги те, який урядовий орган формує вашу цільову аудиторію, це також впливає на вашу свободу у визначенні проблеми політики. Однією з основних характеристик політичних проблем є те, що вони пов'язані з проблемами в інших сферах. Наприклад, проблеми низьких пенсій, безробіття та бідності серед молоді тісно пов'язані з проблемами, які існують в економіці країни. Тому, щоб подолати їх, часто доводиться налагоджувати зв'язки з політичними діячами одразу з кількох сфер. На жаль, це не завжди можливо.

Уявімо, що цільовою аудиторією вашого аналітичного документа є Міністерство оборони. Проблемною ситуацією, яка потребує вирішення, є небажання громадян служити в збройних силах. Раніше ми розглянули декілька ймовірних причин цієї проблеми, серед яких були три, на які можуть впливати інструменти державної політики: низькі зарплати військовослужбовців та недостатні соціальні виплати; низький рівень патріотичного виховання в навчальних закладах; і ненормативні практики людських стосунків в армії.

Якщо визначити політичну проблему як низькі зарплати військовослужбовців або прогалини в патріотичному вихованні, то Міноборони може бути не єдиним органом, який може впливати на подолання цих проблем. Можливо, знадобиться й участь Міністерства фінансів або

Міністерства освіти, і тому потрібно буде переконати відповідних осіб, які ухвалюють рішення у цих міністерствах, підтримати пропозиції. Проте дослідник може зосередитися на тому, наскільки це реально для Міністерства оборони самому вирішити проблему внутрішніх конфліктів між людьми в армійських колективах. У такому разі проблема вашого аналітичного документа може бути визначена як «Неефективні механізми вирішення конфліктів в армійських колективах».

Формулювання має значення

Усю аналітичну роботу, спрямовану на визначення проблеми політики, можна стиснути в одне речення, яке формулює проблему політики. Олександр Кілієвич (Oleksandr Kiliievych 2016, 17 f.) радить використовувати один із двох способів для формулювання:

Таблиця 3.1: Варіанти формулювання: «Що не так» проти «Як зробити»

<p>Наголошення на незадовільному стані речей шляхом визначення «що не так». Незадовільний стан речей можна підсилити словами «відсутність чогось», «брак чогось», «надлишок чогось» тощо. Юджин Бардах (Eugene Bardach 2011, 2) також зазначає, що доцільно вживати слово «занадто» у формулюванні проблеми політики: «щось відбувається занадто повільно», «щось розвивається надто швидко» тощо.</p> <p>Приклади:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відсутність громадських парковок у Шевченківському районі міста Києва • Відсутність уроків медіаграмотності в молодших вікових групах загальноосвітніх шкіл України • Надмірна кількість людей на пересадкових станціях у метро в Харкові в години пік (з 18:00 до 20:00) • Занадто багато людей із річним доходом понад 60 000 доларів живуть у субсидованих квартирах (Bardach, 2011, 6) 	<p>Надання клієнту/цільовій аудиторії цільового пояснення «Як зробити». У цьому випадку формулювання проблеми політики починається зі слова «як».</p> <p>Приклади:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як забезпечити прозорість державних закупівель органами виконавчої влади України • Як прибрати несанкціоновану торгівлю біля станцій метро в Києві • Як знизити аварійність на трасі Київ–Одеса в межах Київської області • Як забезпечити жителів села Кулишівка якісною питною водою • Як зменшити кількість субсидій на житлово-комунальні послуги, які надаються громадянам України (Kiliievych et al., 2016, 14)
--	---

Зверніть увагу, що в цих прикладах масштаби проблем варіюються від загальнонаціональних до місцевих, і, крім того, для деяких проблем існує обмежений період часу, протягом якого вони виникають (наприклад, година пік у метро). Найчастіше масштаб проблеми залежатиме від того, який орган влади буде вашою цільовою аудиторією, а отже, який ряд завдань, повноважень і ресурсів вам доступний.

Опис проблеми

Результат усієї роботи, пов'язаної з визначенням проблеми політики, досить скромний – одне речення, яке окреслює проблему політики. Однак на цьому справа не закінчується. Нам ще потрібно переконати читача, що проблема справді існує, що вона стосується великої кількості людей і що її важливо розв'язати. Це робиться у відповідному розділі аналітичного документа, описі проблеми, який іде одразу після вступу (Young & Quinn, 2002, 43 ff.).

Автори використовують різні підходи, намагаючись переконливо подати опис проблеми. Залежно від суті політичної проблеми та мети аналітичної записки, **різні питання можуть бути внесені до розділу опису проблеми**. Янг та Куїнн (Young & Quinn) пропонують застосовувати

наступний контрольний перелік запитань, які допоможуть зробити опис проблеми переконливим (проте не на всі з них можна знайти відповідь у кожному конкретному випадку):

Графік 3.2: Питання до опису проблеми

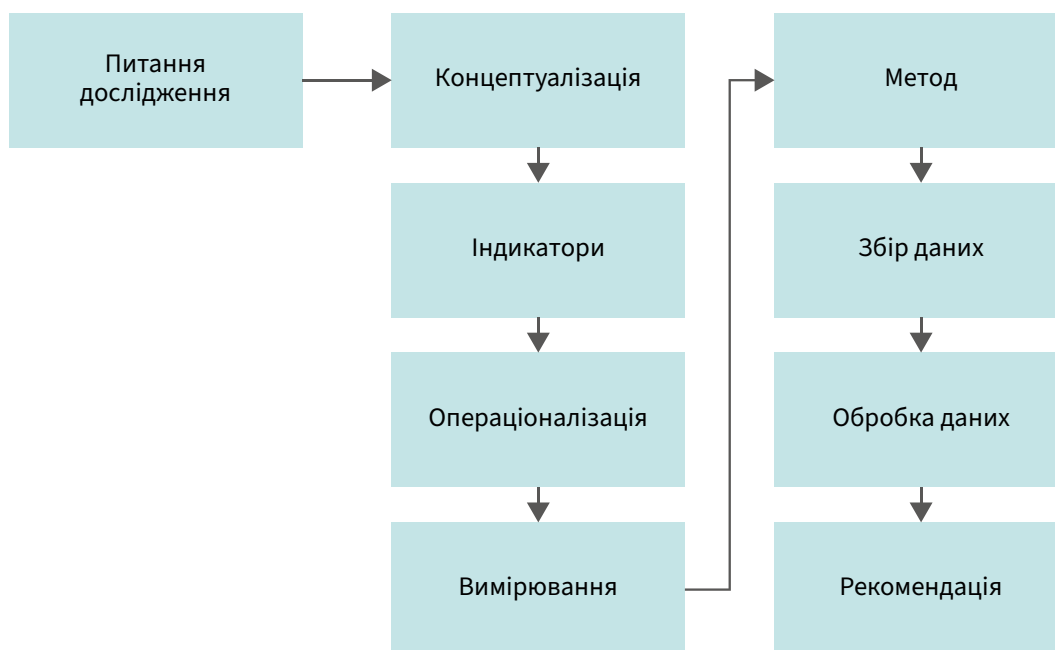

Джерело: Young & Quinn, 2002, 48–49.

КРОК 2: Сформулювати дослідницьке питання

Томас Барретт

Графік 3.3: Робочий процес від дослідницького питання до рекомендації

Ключовим компонентом ефективного аналізу політики є його обґрунтування відповідними та чітко сформульованими методами дослідження. Навіть якщо це чітко не сформульовано у формі запитання, хороший аналіз політики завжди має основне дослідницьке питання, яке допомагає визначити відповідні методи дослідження. Отже, важливо знати точний характер запитань, які ви ставите під час проведення дослідження, щоб розуміти, як найкраще на них відповісти. Загалом, існує три категорії дослідницьких питань:

Описові питання (“який?”)

Наприклад: Якими були результати приватизації в Україні?

Описові запитання мають на меті зібрати воєдино факти чи розповідь про ситуації, про яку йде мова. Вони найбільш доречні, коли навколо явища спостерігається відсутність ясності або факти занадто суперечливі. З огляду на наведений вище приклад, природа приватизації в Україні частково оповита таємницею, а її результати є головним джерелом дискусій у ЗМІ та на політичній арені. Щоб відповісти на запитання у прикладі вище, потрібен певний рівень сторітеллінгу. Це не вигадана історія, а радше здатність об'єднати первинні та вторинні джерела в переконливу розповідь. Це може передбачати виклик домінуючому нарративу про конкретну подію чи період. Наприклад, деякі звіти описують історію приватизації в Україні як розповідь про позбавлення та крах, а інші бачать у ній зародження капіталістичної демократії. Назвати ці звіти «сторітеллінг» – не дискредитує їх як емпіричний аналіз, їх сильна чи слабка сторо-

на полягає в здатності дослідника побудувати достовірний аналіз на основі наявних доказів (Gerring, 2012).

Цей тип питань зазвичай викликає найбільшу плутанину серед аналітиків. Багато хто сприймає описові запитання як заклик надати довгий, сухий історичний аналіз, якомога більшу кількість фактів і подій, що стосуються теми. Це не тільки не цікавить читачів, але й втрачає аналітичний потенціал описового аналізу. Повертаючись до прикладу приватизації, аналітики повинні уникати пастки простого опису історичного процесу приватизації. Аналітичний центр уваги питання – це «результат» приватизації, який економічний і політичний порядок виник завдяки приватизації? Ефективна відповідь на таке запитання потребує систематичного аналізу домінуючих наративів і огляду літератури на цю тему. Чи є післяприватизаційна Україна капіталістичною економікою, що розвивається? Чи це олігархія? Держава-рантьє? Чи застрягла вона в пастці середнього доходу чи товарній пастці? Як ми бачимо, такі аналітичні питання про природу явища знаходяться в центрі описового дослідницького питання, а не сухої оповіді.

Причинно-наслідкові питання (“чому?”)

Наприклад: Чому деякі форми приватизації дають кращі економічні та соціальні результати, ніж інші?

Причинно-наслідкові запитання запитують про зв'язок між змінними в соціальному світі. У наведеному вище прикладі питання передбачає зв'язок між економічними та соціальними результатами (залежна змінна, науковою мовою) і те, що різні варіанти приватизації можуть мати вплив на ці результати в різних умовах (незалежні змінні). Запитання може бути відкритим (як вище), коли ми хочемо виявити причину, або воно може бути зосереджене на конкретній незалежній змінній. В останньому випадку ми вже можемо припускати, що незалежна змінна є важливою причиною, але ми хочемо зрозуміти механізм, за допомогою якого вона впливає на залежну змінну:

Наприклад: Чому приватизація за участю іноземних компаній дає кращі економічні та соціальні результати, ніж інші?

У цьому прикладі ми вже маємо найімовірнішу причину (участь іноземних компаній), і ми хочемо показати причинно-наслідковий механізм, за допомогою якого участь іноземної компанії сприяє кращим результатам (і, неявно, що іноземна участь є насправді причиною, а не якимось ще явищем, яке часто з'являється разом із ним). Тому причинно-наслідкові запитання часто зумовлюють те, що дослідник пов'язує кілька проміжних механізмів, які об'єднуються в причинно-наслідковий ланцюг для пояснення результату.

Пояснювальні питання (“як?”)

Наприклад: Як Україні вийти з економічної кризи?

Пояснювальні запитання часто є гібридом між описовими та причинно-наслідковими запитаннями. Вони спрямовані пояснити конкретний результат, тому вимагають як сторітеллінгу, так і причинно-наслідкового висновку. Щоб пояснити, як українська економіка може відновитися, спочатку слід зібрати воєдино історію про те, що сталося з ключовими галузями промисловості та ринками України, але також необхідно виявити причинно-наслідкові механізми того, як ці події можуть привести до певного результату, до відновлення. Це може включати вивчення «яка» у минулих економічних кризах і «чому» того, як країна відновилася.

Існує інший тип запитання, яке часто постає під час аналізу політики: «яка політика є більш прийнятною/ефективною?». Варто зазначити, що це не дослідницьке питання. Відповідь на

дослідницьке запитання може допомогти нам дізнатися про оптимальну політику, але їх не слід плутати. Запитання про те, яка політика є оптимальною, логічно йде слідом за дослідницьким питанням, яке має на меті вивчити соціальну проблему, яка нас цікавить. Наприклад, запитання «Чи є приватизація найкращою довгостроковою стратегією для української економіки?» – не дослідницьке. Дослідницьке запитання, яке, ймовірно, лежить в його основі, це «Як Україна може покращити економічні показники?». Це – поєднання запитань «який» («Який стан української економіки?») і «чому» («Чому в таких країнах, як Україна, відбувається економічне покращення?»).

Таблиця 3.2: Огляд типів дослідницьких питань та їхні характеристики

Типи дослідницьких питань	Спрощено	Основні характеристики	Приклади
Описові	“Який?”	Розуміння контекстів, піддаючи сумніву домінуючі наративи	Якими були результати приватизації в Україні?
Причинно-наслідкові	“Чому?”	Розкриття причинно-наслідкових механізмів	Чому децентралізація сприяє зеленій трансформації України?
Пояснювальні	“Як?”	Поєднання описового та причинно-наслідкового підходів	Як Україні вийти з економічної кризи?

Дослідницьке питання визначає напрямок і виступає як система відліку протягом усього процесу дослідження. Вибір того, який тип дослідницького питання найбільш доцільний, залежить від головної мети аналізу політики. Якщо мета полягає в тому, щоб узяти під сумнів природу конкретного процесу (наприклад, приватизації, дерегуляції) або засумніватися в загальноприйнятому розумінні, описове запитання може бути найбільш доречним. Якщо за мету ставиться пошук основної причини певного явища (наприклад, корупція, економічне зростання, явка на виборах), то ліпше надати перевагу причинно-наслідковому запитанню. Якщо ми зосереджені на конкретному результаті та на тому, як він був або міг бути досягнутий, тоді ми можемо поєднати описові та причинно-наслідкові елементи з пояснювальним запитанням.

КРОК 3: Провести кабінетне дослідження

Анастасія Боброва

Що таке кабінетне дослідження і чому вам варто включити його у свій аналіз політики?

Кабінетне дослідження (воно також називається вторинним дослідженням) — це метод дослідження, який передбачає використання вже наявних даних дослідження. На відміну від збору ваших даних, за допомогою цього методу ви використовуватимете вже доступні дані, раніше зібрані кимось іншим. Ці дані можуть мати різні форми. Їх можна отримати з журнальних статей, монографій, політичних звітів, газет або державних документів. Вторинні дані також можна знайти в таких базах даних, як Євростат (англ. – Eurostat), або таких організаціях, як МВФ чи ОЕСР.

По-перше, кабінетне дослідження допомагає виявити прогалини в існуючих знаннях та аргументації щодо теми, щоб підтримати соціальні та політичні дебати в цій галузі (Майєр та ін., 2013). Це також надає можливість зрозуміти, як ваш аналіз допоможе подолати ці прогалини, а також яку інформацію та відповіді ви плануєте знайти. По-друге, це підвищує достовірність аналізу вашої політики. Звернення до різних джерел допоможе знайти надійні докази, які пізніше можуть підкріпити ваші аргументи та рекомендації. Деякі політичні проблеми не прив'язані категорично до однієї сфери, але перетинаються з різними темами. Таким чином, кабінетне дослідження може допомогти вам відкрити для себе нові погляди на політичну сферу та переосмислити політичну проблему. Нарешті, коли ви пишете аналіз політики, ви прагнете бути частиною ширшої наукової чи політичної дискусії на певну тему. Переглядаючи наявні дослідження на вашу тему, ви розвиваєте відчуття, що ви маєте розмову з науковцями, політиками та іншими зацікавленими сторонами, що причетні до вашої сфери політики. Незважаючи на те, що багато аналітичних публікацій, особливо менш всеосяжних, як аналітичні звіти, не містять класичного огляду літератури, як це годиться в наукових статтях, проведення певної форми кабінетного дослідження необхідне, якщо ви хочете написати успішний аналіз політики.

Таблиця 3.3: Переваги та недоліки кабінетних досліджень

Переваги	Недоліки
<ul style="list-style-type: none"> • Забезпечує контекст • Заощаджує час • Рентабельне • Підвищує авторитет вашого аналізу 	<ul style="list-style-type: none"> • Ґрунтується на вторинних даних, які можуть бути фрагментованими, застарілими або не відповідати цілям поточного аналізу • Формує менше новизни та розуміння, ніж первинне дослідження

Джерело: Адаптовано та розширено з Wills et al., 2016, 9.

Джерела кабінетних досліджень і як ними користуватися

Розпочати кабінетне дослідження може бути надзвичайно складно, оскільки швидко орієнтуватися в різних статтях, масивах даних і державних документах може бути непросто. Кожна прочитана публікація спонукає до нових запитань і досліджень, що може змусити згаяти час хоч і на цікаві, проте нерелевантні джерела. Тому, звертаючись до джерела, переконайтеся, що воно корисне для аналізу, і поставте собі кілька запитань:

- ▶ Чи стосується це джерело мого аналізу? Чи наблизить воно мене до відповідей на мої дослідницькі запитання, чи дасть тематичне або методологічне розуміння теми?
- ▶ Чи інформація актуальна? Чи відбулися якісь нові події на цю тему, які могли б зробити це джерело застарілим?
- ▶ Чи надійне це джерело? Чи можна довіряти автору або установі?

Головне завдання — не потрапити в кролячу нору численних звітів і статей, які захоплюють увагу. Підходьте до цього процесу, маючи під рукою дослідницькі запитання. Наявність готових запитань звужить коло літератури для перегляду та зробить цю роботу більш структурованою. Якщо почати роботу з тез і резюме, це допоможе вам зрозуміти основну ідею дослідницької роботи та її доречність для аналізу. Після того, як ви визначилися з основною літературою, почніть ретельно її опрацьовувати, звертаючи увагу на аргументи та визначення ключових термінів. Шукайте найновіші публікації на цю тему, щоб дістати розуміння поточних дебатів. Водночас не відкидайте старі дослідження. Навіть якщо дослідження було проведено кілька

років тому, воно все одно може бути дуже актуальним, обґрунтуйте вашу ідею та надайте відповіді чи висновки.

Пам'ятайте, що за кожною публікацією стоїть людина, яка може мати ідеологічні погляди чи соціальну приналежність. Вчені та аналітики зазвичай представляють різні академічні традиції та наукові школи. Ці речі можуть впливати на те, як аналітики та дослідники визначають терміни, інтерпретують свої висновки та вибирають аргументи, а також впливають на те, які політичні рішення вони обирають. Працюючи з результатами минулих досліджень, не забувайте шукати різні погляди на ту саму проблему. Уникайте так званого упередженого підтвердження, яке є ризиком, якщо ви збираєте лише дані, які підкріплюють ваше твердження. Знайдіть інформацію, яка може суперечити початковим ідеям. Розглядайте кожну публікацію як інструмент і намагайтеся зрозуміти, чи підтвердить вона ваш аналіз і спрямує вас до ширшої дискусії серед науковців у вашій сфері (Harris, 2019, 13).

Таблиця 3.4: Типи ресурсів для кабінетних досліджень

Ресурс	Де можна знайти	Примітка
Рецензовані публікації	Інструменти пошуку в Інтернеті, наприклад: <ul style="list-style-type: none"> • Google Scholar • Research Gate • Academia.edu 	У відкритому доступі є багато статей. Якщо стаття недоступна, розгляньте варіант того, щоб написати безпосередньо автору (авторам) і попросити копію/драфт.
Якісні дослідження та аналіз	Неурядові організації та аналітичні центри Наприклад, в Україні: <ul style="list-style-type: none"> • Київський міжнародний інститут соціології • Аналітичний центр CEDOS • Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва • Центр економічної стратегії • Трудові ініціативи • Київська школа економіки 	Перевірте місцеві організації та ініціативи щодо їхніх останніх робіт/пов'язаних тем.
Дослідження та аналіз політики, комплексні огляди та звіти	Міжнародні організації, наприклад: <ul style="list-style-type: none"> • Міжнародна організація з міграції • Міжнародна організація праці • Організація Об'єднаних Націй • Світовий банк 	Міжнародні організації часто збирають унікальні дані та надають комплексні огляди та звіти, які можуть стати корисними джерелами для кабінетних досліджень.

Адміністративні дані (надходження до бюджету, житло, міграція et al.)	<p>Загальнодоступні або надаються за запитом:</p> <p>Наприклад, в Україні: офіційний портал відкритих даних (англ. – data portal)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Доступ до інформації про зареєстровані транспортні засоби та їхніх власників • Домогосподарства, які отримують житлові субсидії • Судові рішення <p>Наприклад, відкриті дані з країн ЄС, доступні на офіційному порталі європейських даних (European data).</p>	Якщо даних немає у відкритому доступі, визначте рівень, на якому інформація збирається та зберігається (національний, регіональний, місцевий). Потім ви можете надіслати запит до відповідного органу державної влади.
Статистичні дані	<p>Наприклад, в Україні: Державна служба статистики (включно з обласними відділеннями)</p> <ul style="list-style-type: none"> • здійснює збір інформації щодо соціально-демографічних характеристик населення, міграції, ринку праці, освіти тощо 	Їхні річні звіти зазвичай доступні на їхніх вебсайтах (website).
Дані перепису населення	<p>Визначення: Унікальні, комплексні дані про соціально-демографічні та економічні характеристики населення.</p> <p>Зазвичай доступні онлайн на вебсайтах державних органів влади, відповідальних за статистику.</p>	<p>Як правило, перепис населення проводиться кожні 10 років. Втім, в Україні останній перепис населення відбувся у 2001 році. Наступний перепис населення заплановано на 2023 рік. Через війну його наврод чи вдасться провести.</p> <p>Наразі ми маємо обмежену інформацію щодо внутрішньої міграції, складу домогосподарств та житлових умов.</p>

І статистичні, і адміністративні дані можуть мати додаткові недоліки. Окрім відсутності інформації, як у випадку з переписом населення, ще однією проблемою є фрагментація. Наприклад, дані, зібрані Державною службою статистики в перші роки незалежності України, не були оцифровані і могли бути доступними лише на папері (Zheriobkina et al., 2021, 39). Крім того, іноді дані недоступні в друкованому вигляді. Отже, необхідно ретельно вивчити методологію кожного масиву даних, щоб зрозуміти, як ця інформація була зібрана, а також її обмеження.

Хоча вторинні дані є основою для кабінетних досліджень, це також палиця з двома кінцями. З одного боку, використання вторинних даних економить час та кошти під час пошуку необхідної інформації. З іншого боку, слід мати на увазі, що дані були зібрані за певних обставин і з конкретною метою, яка може відрізнятись від цілей і завдань, що є основою для вашого аналізу. Тому, враховуючи ризики, що вторинні дані можуть бути застарілими та фрагментованими, важливо завжди підходити до них критично та оцінювати, чи допоможе цей масив даних відповісти на ваші дослідницькі запитання.

Аналіз впливу поточної політики

Раніше, у Розділі 1, ми згадували, що аналіз політики є мультидисциплінарним за своєю природою і може мати різні цілі, від розробки альтернативних варіантів політики до подолання політичних або структурних бар'єрів для вироблення політики. Однак, прагнучи прочитати ці цілі, вкрай важливо зрозуміти політичну обстановку, сформовану попередніми політиками.

Існує декілька способів аналізу впливу поточної та попередньої політики. Допускається: 1) отримати загальне уявлення про вплив політики на визначення політичних проблем і програми; 2) вивчати вплив політики на структуру органів влади та їхні процедури при вирішенні конкретних питань; 3) дослідити вплив політики на певні групи, особливо владні групи; 4) дослідити, як політика реструктурує відносини між громадянами та владою (SoRelle & Michener, 2021, 80 і далі).

Наприклад, в Україні масова приватизація житла після розпаду Радянського Союзу призвела до подальших політичних рішень, які надавали перевагу заселенню власником. Політичну проблему було визначено як «брак житла», а не як «відсутність доступності житла». З роками державні установи перемістили свої ініціативи в бік підтримки власності на житло, головним чином шляхом надання пільгових кредитів вибраним цільовим групам домогосподарств. Створення у 1992 році Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву сформувало порядок розподілу державної підтримки на придбання житла. Ці рішення сприяли опосередкованій підтримці та навіть прямим пільгам для забудовників і будівельних фірм, які почали відчутно впливати на житлову політику. Ця політика заохочує громадян купувати, а не орендувати житло, і своєю чергою, впливає на погляди громадян на житлову політику (Fedoriv & Lomonosova, 2019; Cedos, 2022).

Існують також різні типи впливу політики. *Результати політики* – це товари, послуги або ресурси, отримані цільовими групами. З іншого боку, *вплив політики* – це довгострокові зміни в знаннях і ставленнях, що є наслідком результатів політики (Dunn, 2018, 254). Продовжуючи приклад української житлової політики, кількість пільгових позик, наданих урядом за певний період часу, є результатом політики. Підтримка концепції, згідно з якою лише приватна власність може вважатися справжнім домом, є впливом на політику (Fedoriv & Lomonosova, 2019, 84).

Для вивчення впливу політики вкрай важливо визначити надійні та вимірювані показники (Dunn, 2018, 255). Наприклад, щоб визначити, чи поточна політика впливає на доступність житла, ми могли б розглянути відсоток місячного доходу, який домогосподарства витрачають на житло (оренда, кредитні платежі, комунальні послуги). Воно вважається недоступним, якщо більшість домогосподарств витрачає на житло понад 30% свого місячного доходу.

Це лише простий приклад впливу поточної та попередньої політики на подальші політичні рішення та реформи, органи державної влади та цільові групи. Розуміння та аналіз цього впливу має важливе значення для розробки політичних рішень і рекомендацій. Насправді такий аналіз набагато складніший і може стати темою для окремого наукового проєкту. У рамках кабінетного дослідження може бути неможливо переглянути вичерпно всі поточні та попередні політики в цій галузі. Тому необхідно структурувати свою роботу і встановити деякі обмеження.

Почніть з розгляду статусу-кво в обраній політичній сфері. Визначте критично важливі реформи та політичні рішення за останні пару років. Визначте початкові цілі, етапи, цільові групи та бенефіціарів. Складіть список усіх відповідних політичних документів (наприклад, законів, офіційних урядових стратегій), які вам потрібно переглянути. Пошукайте інші комплексні аналізи впливу поточної політики. Спробуйте знайти опонентів і прихильників політики, щоб

вивчити їхні докази та порівняти аргументацію. Визначте показники, які допоможуть вам оцінити наслідки поточної політики. Наступні запитання можуть допомогти вам розпочати аналіз:

- ▶ Які проблеми намагаються вирішити поточні політики, і як визначаються ці проблеми?
- ▶ Які органи державної влади відповідають за впровадження політики?
- ▶ Якими були початкові цілі політики та якою мірою вони були досягнуті?
- ▶ Які результати політики?
- ▶ Які впливи політики? Чи є будь-які вимірювані докази поточного впливу політики?
- ▶ Чи призвела поточна політика до будь-яких супутніх негативних наслідків? Якщо так, то на кого вплинули ці наслідки?
- ▶ Чи були запропоновані альтернативні політичні рішення? Якщо так, то який потенційний вплив цих альтернатив?

Аналізуючи вплив поточної політики, пам'ятайте, що вам потрібні достовірні, релевантні та актуальні джерела. Шукайте урядові звіти про реалізацію окремих програм та вичерпні огляди, написані неурядовими організаціями та аналітичними центрами. Зауважте, що дані про вплив політики можуть бути неповними або вимірювати показники, які не стосуються результатів політики (Dunn, 2018, 252).

Контрольний перелік: проведення кабінетного дослідження

- ▶ Складіть список даних, необхідних для аналізу, і установ або органів державної влади, відповідальних за цю інформацію.
- ▶ Визначте основний список літератури.
- ▶ Переконайтеся, що вибрані джерела є релевантними, актуальними та достовірними.
- ▶ Ознайомтеся з дебатами та дискусіями в галузі.
- ▶ Визначте ключові терміни та лінії аргументації в темі.
- ▶ Визначте сліпі зони в актуальних дослідженнях, знаннях та аргументації на тему.

КРОК 4: Перетворити абстрактні ідеї на спостереження, що піддаються виміру (операціоналізація)

Томас Барретт

Щоб зробити дослідницький компонент нашого аналізу політики достовірним, нам потрібно включити емпіричні дані в теорії, які ми хочемо вивчити. Це ключова відмінність порівняно з іншими письмовими форматами, які можуть підтримувати політику (наприклад, авторські статті), але які не ґрунтують свої заяви на аналізі даних (хоча вони можуть некритично посилатися на факти та цифри). Процес поєднання абстрактних теорій з емпіричними даними реального світу відомий як «операціоналізація». Його можна розділити на чотири основні етапи: концептуалізація, індикатори, операціоналізація та вимірювання.

Концептуалізація

Концептуалізація означає розвиток розуміння та визначення концепції, з якою ви працюєте. Для того, щоб, зрештою, виміряти такі абстрактні поняття, як «демократія», «війна», «громадянське суспільство» та «економічний розвиток», нам потрібно чітко розуміти умови, які передбачають ці поняття, і бути послідовними у застосуванні термінів впродовж усього до-

слідження. (Toshkov, 2017). Класичним прикладом є демократія: незалежно від того, чи ми визначаємо демократію дуже широко (як наявність чи відсутність конкурентних виборів) чи вузько (як цілісну інституційну систему, включно з верховенством права, активними незалежними ЗМІ тощо), це матиме очевидні наслідки для наших висновків. Тому доцільно переглянути відповідну літературу, щоб знайти найбільш відповідне визначення вашої концепції та, якщо необхідно, змінити його відповідно до вашої конкретної мети.

Визначити індикатори

Згадані вище абстрактні поняття мають одну спільну рису: вони не спостерігаються безпосередньо в реальному світі. Ми можемо стверджувати, що живемо в демократії чи пережили війну, чи період економічного розвитку, але ми не спостерігали ці концепції безпосередньо. Натомість ми спостерігали різноманітні показники, які свідчили про наявність нашої теоретичної концепції. Щоб операціоналізувати абстрактну концепцію, нам потрібно розбити її на показники, які ми можемо спостерігати. Розглядаючи приклад війни, ми можемо очікувати, що спостерігатимемо кілька речей: оголошення війни, дві конкуруючі влади, мобілізацію військових сил, стрільбу важкою зброєю, військові та цивільні втрати, захоплення території. Будь-що із перерахованого вище само по собі не обов'язково є війною – важка зброя може використовуватися з різних причин. Але в сукупності вони дають змогу нам виміряти наявність або інтенсивність війни. Для деяких концепцій може знадобитися лише один індикатор, наприклад економічне зростання. Інші потрібно зібрати в індекси для вимірювання концепції. Класичним прикладом може бути індекс Freedom House «Свобода у світі» (англ. – Freedom House's "Freedom in the World" index), який поділяє концепцію свободи на два великі показники – політичні права та громадянські свободи, та численні субпоказники для кожного (наприклад, право на зібрання, відкритість і прозорість влади тощо).

Операціоналізація

Тепер у нас є індикатори для нашої концепції, які можна спостерігати в реальному світі. Наступний крок – пошук аспектів цих значень, які можна виміряти, найчастіше чисельно. Іноді це досить очевидно, зокрема з економічними чи демографічними даними. Якщо ми хочемо виміряти чисельність населення чи економічне зростання, ми просто беремо чисельність населення чи ВВП у момент часу X проти часу Y. Ми також можемо мати подвійне вимірювання, коли ми хочемо знати, чи присутня концепція, чи ні. Повертаючись до прикладу війни, ми можемо вирішити (не довільно, а на основі попереднього аналізу існуючої літератури), що для підтвердження наявності війни має бути принаймні дві різні влади, які претендують на владу, мобілізація понад 2000 військових особового складу, обстріл з понад 200 снарядів і фіксація понад 100 втрат. Будь-який випадок, який відповідає цим критеріям, можна вважати таким, що вказує на наявність війни. Однак часто буває доцільно проаналізувати поширеність концепції, для якої існує кілька показників. Тому часто використовуються індекси, які агрегують кілька показників у числовий показник. У цьому випадку кожному показнику буде присвоєно мінімальне і максимальне значення, яке відображає розбіжність, а сума цих значень формує загальну оцінку для концепції. Це дає змогу поєднувати якісні та кількісні дані. Наприклад, індекс добробуту людини може мати значення від 1 до 5 балів щодо «щастя», взяте з даних опитування (наприклад, «зовсім нещасливий, переважно нещасливий, ні щасливий, ні нещасливий, переважно щасливий, повністю щасливий»), а також оцінка від 1 до 5 для доходу (наприклад, \$0–500, \$500–1000, \$1000–2000, \$2000–5000, \$5000+).

Операціоналізація також актуальна для поглиблених досліджень окремих випадків, які не стосуються вимірювання та конкретних змінних. Тут нам слід розглядати операціоналізацію як зв'язок концепцій із частинами емпіричних доказів, зібраних у процесі дослідження (Toshkov, 2017). Таке дослідження більше нагадує роботу детектива, і йому буде приділено більше уваги пізніше, коли ми обговорюватимемо відстеження процесу.

Вимірювання

Після того, як визначено вимірювані явища для наших показників, останнім кроком буде вирішити, як їх вимірювати. Це може включати номінальну шкалу, де спостереження розподіляються на категорії, представлені числом, хоча цифри не передбачають жодного порядку (наприклад, релігія, етнічна приналежність, війна чи відсутність війни). Порядкові вимірювання передбачають ранжування спостережень (наприклад, від цілком не згоден до повністю згоден), але тут немає стандартних одиниць для математичного порівняння спостережень. Знову ж таки, індекс «Свобода у світі» (англ. – “Freedom in the World” index) є повчальним: він пропонує загальну оцінку для країни від 0 до 100, сформовану з максимум 40 балів за політичні права та максимум 60 балів за громадянські свободи, які самі формуються з численних субіндикаторів максимум у п'ять балів. П'ять балів за субіндикатором «свобода ЗМІ» означає високий рівень свободи преси, а 0 балів – її повну відсутність. Отже, індекс дозволяє нам робити порівняльні твердження про більшу чи меншу свободу в часі або між випадками. Нарешті, інтервальні вимірювання – це ті, які використовують стандартні одиниці (наприклад, час, вага, число), за допомогою яких ми можемо робити математичні твердження (наприклад, дохід у 8000 доларів США дорівнює подвоєним 4000 доларів США), які ми не можемо зробити для інших вимірювань (наприклад, ми не можемо сказати, що одна країна є втричі вільнішою, ніж інша, навіть якщо одна має оцінку свободи 30, а інша – 90, оскільки ці числа не мають математичної залежності). Те, як саме здійснюється процес вимірювання, є питанням методу.

Таблиця 3.5: Приклад. Який зв'язок між приватизацією та демократією?

	Приватизація	Демократія*
		*У цьому прикладі використовується мінімалістичне визначення демократії
Концептуалізація	Перехід підприємств із державної власності та управління у приватну	Регулярна передача законодавчої та виконавчої влади шляхом конкурентних виборів
Індикатори	Приватизаційні аукціони, інсайдерська приватизація, незаконна приватизація	Конкурентні вибори, політичні партії, передача влади, законодавчі та виконавчі установи
Операціоналізація	Яка частка підприємств переходить із державного до приватного сектору за певний період часу?	Чи відбувається в країні передача контролю над виконавчими та законодавчими установами як прямий результат конкурентних виборів?
Вимірювання	Відсоток державних підприємств або їх частин, переданих у приватну власність і управління за 30 років	Кількість випадків передачі управління над органами виконавчої та законодавчої влади як прямий результат конкурентних виборів протягом 30 років

КРОК 5: Обрати методи

Томас Барретт

Кількісні та якісні дослідження

Переваги кількісних і якісних методів домінували в багатьох статтях і викликали запеклі дебати, але варто зробити кілька основних зауважень. Перевага кількісних досліджень полягає в їхньому потенціалі отримати надійні емпіричні результати, які можна відтворити та ретельно перевірити. Статистичний аналіз може виявити існування значних співвідношень між змінними, що важливо для побудови теорії. Одним із недоліків кількісного аналізу є розрив між співвідношенням та причинно-наслідковим зв'язком. Хоча високий рівень співвідношення може переконати нас у певному причинно-наслідковому зв'язку, у деяких випадках співвідношення може бути вираженням іншого, але набагато важливішого причинно-наслідкового механізму.

Перевагою якісних досліджень є їхня здатність відстежувати послідовність подій і причинно-наслідкові зв'язки з високим ступенем конкретності, зосереджуючись на цілісних випадках, а не зводячи їх до серії числових значень. Це може бути особливо корисно для явищ, які трапляються надто рідко, щоб кількісний аналіз був ефективним, наприклад, війни, кризи, революції чи соціальної мобілізації, або унікальних явищ. У цьому випадку нам часто потрібна детальна картина діючих змінних, включно з контекстуальними факторами. Недоліком якісних досліджень є те, що їх дуже важко відтворити або ретельно перевірити зовні. Якби інший дослідник повторив ті самі напівструктуровані інтерв'ю з іншими учасниками, вони могли б дійти зовсім іншого розуміння даного випадку. Це накладає важкий тягар на дослідника якісних досліджень, який повинен бути переконливим, розглянути широкий спектр можливих пояснень і обґрунтувати, чому деякі пояснення були відкинуті або не розглянуті у першу чергу.

Деякі дослідники пропонують використовувати змішані методи аналізу, щоб поєднати переваги кількісних і якісних методів. Найпоширенішим варіантом тут є розпочати з кількісного аналізу, а коли буде виявлено співвідношення між незалежною та залежною змінними, перейти до дослідження окремого випадку або порівняльних досліджень, щоб розкрити механізм, який створює це співвідношення. У цьому разі кількісний аналіз можна використовувати, щоб виявити оптимальні випадки для якісного аналізу.

Політичні аналітики повинні приділяти особливу увагу вибору найбільш доречного методу для свого дослідження. Для цього їм слід розглянути типи доступних даних, або які можна обґрунтовано отримати, а також те, що потрібно для відповіді на запитання дослідження. У багатьох випадках вибір очевидний, але в деяких випадках він залежить від пріоритетів аналітика.

Приклад – змішані методи: Еван Ліберман, *Race and regionalism in the politics of taxation in Brazil and South Africa* (2003). (англ. – Evan Lieberman, *Race and Regionalism in the Politics of Taxation in Brazil and South Africa* (2003).

Ліберман має на меті з'ясувати, що дає змогу деяким державам збирати більше податків, ніж іншим. Використовуючи кількісний регресійний аналіз, він встановив кореляцію між ВВП і здатністю збирати податки. Однак було багато випадків відмінностей між країнами з однаковим ВВП, що свідчить про те, що впливали інші фактори. Тому він обрав дві країни з однаковим рівнем ВВП, але дуже різними можливостями збору податків (Бразилія та Китай) для порівняльного якісного дослідження, щоб розкрити механізм, що лежить в основі.

Lieberman, E. S. (2003). *Race and Regionalism in the Politics of Taxation in Brazil and South Africa*. Cambridge University Press.

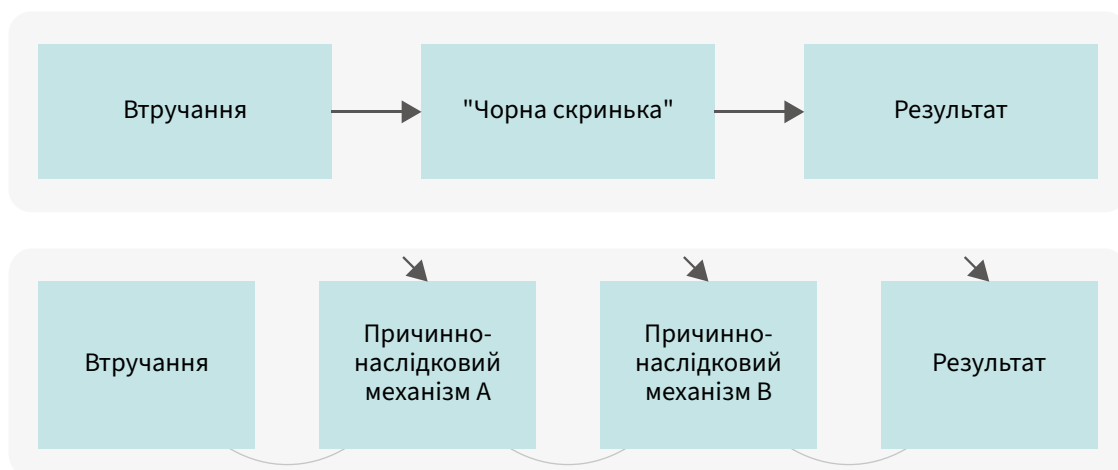
Таблиця 3.6: Методи дослідження – переваги та недоліки

Тип методу	Переваги	Недоліки
Кількісний	<ul style="list-style-type: none"> Може оцінити значення кореляції Можливість повторення Дозволяє випадковий вибір 	<ul style="list-style-type: none"> Виявляє кореляцію, а не причинно-наслідковий зв'язок Намагається пояснити проміжні змінні Намагається пояснити зміни, які відбуваються з часом
Якісний	<ul style="list-style-type: none"> Аналітична глибина Може визначити причинно-наслідкові механізми Пояснює контекст Пояснює проміжні змінні Пояснює зміни, які відбуваються з часом 	<ul style="list-style-type: none"> Немає можливості повторення Ризик упередженості відбору Неможливо визначити значення кореляції

Відстеження процесу

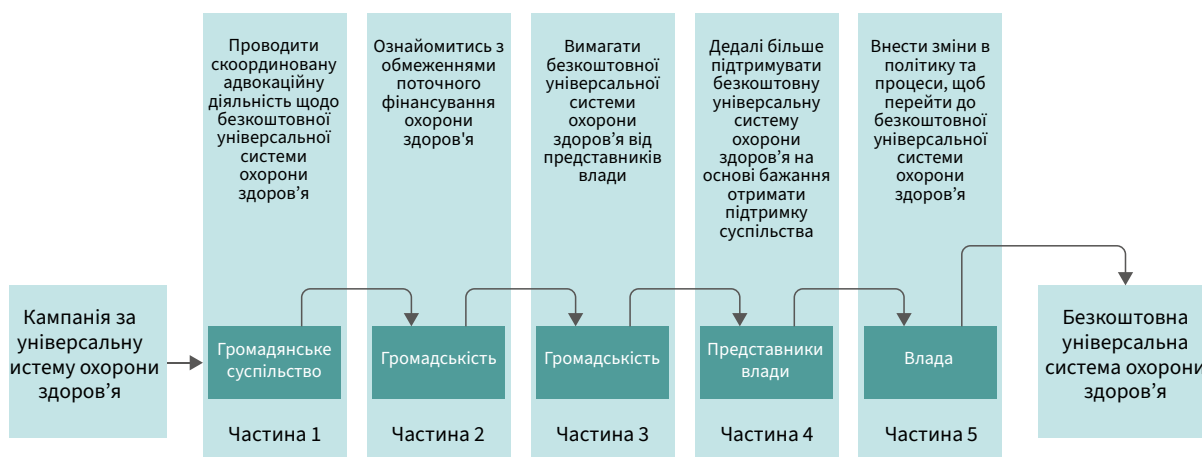
Хоча це вид якісного методу, відстеження процесу заслуговує на особливу увагу, оскільки це не метод збору даних, як інтерв'ю, а спосіб використання зібраних даних, завдяки якому відкривається «чорна скринька» причинно-наслідкових зв'язків. Як ми обговорювали вище, статистичний аналіз може встановити співвідношення між змінними. Відстеження процесу має на меті виявити причинно-наслідковий зв'язок шляхом побудови причинно-наслідкового ланцюга між залежними та незалежними змінними. Таким чином, його можна використовувати, щоб перевірити, чи співвідношення має причинно-наслідкове значення (Trampusch & Palier, 2016).

Графік 3.4: Механізм відстеження процесу

Розглянемо наступний приклад із Центру впливу на розвиток, який показав відстеження процесів за допомогою руху за універсальну систему охорони здоров'я в Гані:

Графік 3.5: Спрощений причинно-наслідковий механізм на основі кампанії за універсальну систему охорони здоров'я в Гані

Джерело: Адаптовано з Біч та Педерсен (2013) на прикладі кампанії за універсальну систему охорони здоров'я (англ. – Beach and Pedersen (2013) using the example of the Universal Health Care Campaign case study).

Приклад показує, як кампанія за універсальну систему охорони здоров'я фактично спонукала до впровадження універсальної системи охорони здоров'я завдяки визначенню хронології причинно-наслідкових механізмів, які й привели до результату. Адвокація допомогла підвищити обізнаність, що призвело до вимог громадськості з подальшою реакцією уряду та, зрештою, до ухвалення (Centre for Development Impact, 2015).

Відстеження процесу зазвичай передбачає синтез типів якісних даних, таких як аналіз джерела та інтерв'ю, разом з описом, щоб розкрити причинно-наслідкові механізми, про які йдеться. Наприклад, напівструктуровані інтерв'ю з активістами, експертами або тими, хто бере участь у політичному процесі, можна використати для виявлення кроків, які зумовили результат.

Таблиця 3.7: Типи відстеження процесів

Тип	Визначення
Перевірка теорії	Перевірка теорії передбачає розгляд наявної теорії, яка має зв'язок між залежною та незалежною змінними, і спробу побудувати причинно-наслідкові зв'язки, які можуть привести від втручання до результату в конкретному випадку.
<p>Приклад: у випадку універсальної системи охорони здоров'я в Гані ми могли б взяти іншу країну, яка прийняла загальну медичну допомогу, і перевірити, чи буде діяти в цьому випадку теорія, заснована на адвокації.</p>	

Розробка теорії	Розробка теорії передбачає дослідження причинно-наслідкових механізмів у конкретному випадку та перевірку того, чи можна якийсь із них узагальнити з точки зору більшого набору випадків.
Приклад: ми можемо запитати, чи ситуація у Гані допомагає нам розробити теорію про те, як запровадити універсальну систему охорони здоров'я в африканських країнах.	
Пояснення результату	Причина результату невідома. Аналітик виконує пошук у зворотному напрямку від результату, щоб дістатися до первинного втручання.
Приклад: Гана побудувала універсальну систему охорони здоров'я, і ми досліджуємо, як це сталося.	

Вибір ситуації

Однією з найбільших перешкод на шляху високоякісного аналізу політики є довільний відбір випадків, особливо коли йдеться про порівняльні дослідження. Причини цього зрозумілі, дослідники можуть володіти знаннями про конкретні країни або тематичними знаннями. Безперечно, не слід нехтувати досвідом, незважаючи на це, важливо обґрунтувати наш вибір випадку, щоб уникнути певних типових помилок. Головна мета вибору ситуації – зменшити проблему надмірної детермінації. Часто під час аналізу політики замість того, щоб намагатися знайти причину результату, дослідник стикається з протилежною проблемою, існує занадто багато можливих причин, які здаються певною мірою правдоподібними. Це особливо складно в дослідженнях окремих випадків. Чому відбулася Революція Гідності? Через ескалацію спіралі протестів і поліцейського насильства? Через те, що ключові олігархи перейшли в опозицію? Тому що український народ більше не міг терпіти корупцію і хотів європейського майбутнього? Через історичний спадок народної демократії часів Запорізької Січі? Здається, може бути безмежна кількість пояснень.

Порівняльний аналіз намагається зменшити проблему надмірної детермінації, вибираючи випадки таким чином, щоб зменшити кількість можливих пояснень. Два найпоширеніші підходи – це дизайн найбільш подібних систем (англ. – MSSD, Most Similar Systems Design) і дизайн найрізноманітніших систем (англ. – MDSD, Most Different Systems Design).

Дизайн найбільш подібних систем (MSSD) передбачає вибір випадків, які є максимально подібними відносно більшості потенційних причинно-наслідкових змінних, але з різним результатом, який досліджується. Уявіть, що ви намагаєтесь пояснити причину революцій. Вам слід спробувати порівняти країни, які схожі з точки зору більшості причинно-наслідкових змінних. Тому ви можете порівняти Білорусь, Україну, Вірменію та Грузію. Усі вони пострадянські країни зі схожим історичним, правовим та економічним минулим. Однак Україна, Грузія та Вірменія пережили кольорові революції, а Білорусь – ні. Таким чином можна усунути певні пояснення: якщо Україна, Грузія, Вірменія та Білорусь зазнали високого рівня корупції, але лише три з чотирьох пережили революції, то корупція не є достатнім поясненням виникнення революцій. Натомість ви можете досліджувати змінні, які відрізняються між тими, хто пережив революції, і тими, хто не пережив. Наприклад, ви можете сказати, що ті країни, які стали свідками підйому вітчизняного олігарха, або ті, які відійшли від командної економіки, пережили революції. Тому ви можете вирішити зосередити свій порівняльний аналіз на цих змінних і залишити осторонь інші, які не пояснюють відмінностей між країнами.

Таблиця 3.8: Приклад дизайну найбільш подібних систем

Ситуація	Україна	Грузія	Вірменія	Білорусь
Незначні причинно-наслідкові змінні	Православна релігія	Православна релігія	Православна релігія	Православна релігія
	Пострадянська країна	Пострадянська країна	Пострадянська країна	Пострадянська країна
	Дуже поширена корупція	Дуже поширена корупція	Дуже поширена корупція	Дуже поширена корупція
	Масштабна масова мобілізація	Масштабна масова мобілізація	Масштабна масова мобілізація	Масштабна масова мобілізація
Ключові причинно-наслідкові змінні	Розкол у правлячій еліті	Розкол у правлячій еліті	Розкол у правлячій еліті	Немає розколу у правлячій еліті
	Шоковий перехід до ринкової економіки	Шоковий перехід до ринкової економіки	Шоковий перехід до ринкової економіки	Немає шокового переходу до ринкової економіки
Результат, який необхідно пояснити	Революція	Революція	Революція	Немає Революції

Дизайн найрізноманітніших систем (MDS) дуже схожий, але перевертає підхід з ніг на голову. Тут вибираються максимально різні випадки, однакові за результатом (залежна змінна). Дослідник шукатиме спільні незалежні змінні, які пояснюють, чому випадки мають однаковий результат. Уявіть, що ви намагаєтеся пояснити, чому Україна та Гонконг зазнали масової антиурядової народної мобілізації. Україна та Гонконг мають дуже різну історичну, культурну, економічну та політичну спадщину. Однак ви можете знайти певні спільні змінні, які пояснюють, чому вони обидві зазнали масової мобілізації. Обом країнам загрожує войовничий і значно більший сусід (Росія та Китай). Більше того, обидві країни є постімперськими. Тому ваш порівняльний аналіз може зосередитися на цих спільних рисах і на поясненні, чому ці дві змінні – ключові для масової мобілізації.

Таблиця 3.9: Приклад дослідження дизайну найрізноманітніших систем

Ситуація	Україна	Гонконг
Незначні причинно-наслідкові змінні	Слов'янська православна культура	Культура конфуціанства/даосизму/буддизму
	Пострадянська економічна модель	Економічна модель вільного ринку
	Дуже поширена корупція	Низький рівень корупції
	Низький показник ВВП на душу населення	Високий показник ВВП на душу населення
	Роз'єднана правляча еліта (олігархи, які конкурують)	Об'єднана правляча еліта (КПК)

Ключові причинно-наслідкові змінні	Постколоніальне суспільство з агресивним імперіалістичним сусідом	Постколоніальне суспільство з агресивним імперіалістичним сусідом
	Все більш авторитарний уряд	Все більш авторитарний уряд
Результат, який необхідно пояснити	Масова мобілізація	Масова мобілізація

Звичайно, дизайни найбільш подібних систем (MSSD) і найрізноманітніших систем (MDSO) не є цілковито надійними, оскільки вони можуть ігнорувати взаємодії різних змінних. Їх слід розглядати радше як уявні рамки, згідно з якими можна судити, чи варті певні випадки порівняння. Якщо ми хочемо проаналізувати два випадки, але усвідомлюємо, що вони мають багато подібностей і відмінностей як щодо незалежної, так і залежної змінної, нам слід запитати себе, чи вони підходять та чи дасть порівняльний підхід результати.

Цей розділ зосереджений на порівняльному аналізі як способі вирішення надмірної детермінації. Однак іншим поширеним типом аналізу є вибір окремого випадку. Цей метод часто використовується, коли в центрі уваги автора стоїть сам випадок, а не якісь явища, які він може представляти. Наприклад, дослідник може вибрати окреме дослідження Помаранчевої революції не як приклад революцій у більш широкому плані, а тому, що він хоче зрозуміти цей конкретний випадок. Сильна сторона досліджень окремих випадків полягає в тому, що вони дозволяють автору присвятити час досягненню аналітичної глибини щодо розглянутого випадку та всебічному розгляду багатьох факторів. Мінусом є вищезгадана проблема надмірної детермінації, автор повинен переконливо використовувати як описовий, так і причинно-наслідковий аналіз, щоб показати, чому фактори, які він виділяє, важливіші за інші.

КРОК 6: Збір емпіричних даних

Томас Барретт

Аналіз першоджерел

Першоджерела є загальною формою емпіричних даних. Сюди входять письмові документи, що стосуються досліджуваної події чи явища, наприклад, виступи політиків, програми партій, положення, законодавчі акти, звіти організацій та офіційні комюніке. Важливо зазначити, що вторинні джерела (наприклад, авторські статті, наукові публікації, публіцистичні статті) не є емпіричними даними, крім випадків, якщо тільки ми спеціально не аналізуємо ці публікації (наприклад, аналіз ЗМІ). Існує кілька способів використання письмових джерел як емпіричних даних.

По-перше, можна застосувати методи кількісного аналізу тексту (англ. – QTA, quantitative text analysis). Кількісний аналіз тексту (QTA) використовує статистичне або програмне забезпечення (наприклад, R) для аналізу великої кількості текстів на ключові терміни. Для цього дослідник має створювати або використовувати вже існуючі словники термінів і запрограмувати параметри аналізу. Гарним прикладом кількісного аналізу тексту (QTA) є аналіз програм партій і пропаганди. Кількісний аналіз тексту можна використовувати для аналізу різних питань або груп, які згадують партії, і того, як вони змінюються з часом. Можна проаналізувати, скільки разів партії згадують групи протягом певного часу (наприклад, «робітничий клас», «профспілки», «іммігранти», «еліти») та чи є ці посилання позитивними чи негативними (наприклад, «жадібні профспілки», «нечесні політики», «працьовиті іммігранти»). Перевага кількісного аналізу

тексту (QTA) полягає в тому, що він дозволяє обробляти дуже великий обсяг даних, тобто результати мають широке застосування. Недоліком є обмежені можливості більшості програмного забезпечення кількісного аналізу тексту (QTA) для розкриття значення або інтерпретації даних. Крім випадків, коли дослідник має високу кваліфікацію у сучасних методах, таких як комп'ютерне навчання, кількісний аналіз тексту здебільшого обмежується наданням поширеності ключових термінів протягом певного часу.

Друге застосування – це якісний аналіз тексту (англ. – QLTA, qualitative text analysis). На відміну від кількісного аналізу тексту (QTA), якісний аналіз тексту (QLTA) передбачає, що дослідники читають першоджерела та кодують їх вручну, щоб отримати відповідну інформацію. Кодування в даному випадку відрізняється від сфери ІТ – це означає, що заздалегідь потрібно вирішити, які типи мовлення в тексті можна віднести до аналітичної категорії. Отже, наприклад, ми можемо проаналізувати програму політичної партії та розробити кодування, яке визначає твердження про класову ідентичність порівняно з національною чи расовою ідентичністю. Дослідник визначає (або з наявної літератури, або в результаті процесу читання) типи тверджень або інформації, що досліджується. Перевага процесу кодування над простим читанням текстів і написанням власного синтезу полягає в тому, що кодування дозволяє досліднику встановити поріг, згідно з яким він вважає свою гіпотезу дійсною, а це означає, що інші дослідники можуть повторно провести експеримент, спираючись на той самий або інший матеріал для перевірки або оскарження твердження. Кількість текстів, які можна обґрунтовано проаналізувати, набагато менша для якісного аналізу тексту (QLTA), ніж для кількісного аналізу (QTA), але дає набагато більше можливостей для інтерпретації та комплексності. Наприклад, якісний аналіз тексту можна використовувати для аналізу того, як міжнародні організації згадують корупцію чи антикорупційні стратегії у своїх звітах і комюніке та як це змінюється з часом. Дослідники можуть використовувати більш складні гіпотези, наприклад, «з 90-х років звіти ЄС про верховенство права в Україні перемістили феномен корупції з результату поганого законодавства на те, що це проблема колективних дій». Таку гіпотезу було б дуже складно перевірити за допомогою кількісного аналізу ключових термінів, але цього можна було б досягти якісно, оскільки дослідник може кодувати певні ідеї чи теми, а потім засвідчити, що певний дискурс переважав у певний час.

Інтерв'ю в аналізі політики

В аналізі політики існує три основні категорії інтерв'ю. По-перше, це нарративні інтерв'ю або інтерв'ю зі свідцтвами. Такі інтерв'ю є найбільш доцільними, коли дослідник має обмежені знання про тему, бажає отримати особисту точку зору або хоче, щоб гіпотези його дослідження впливали з самих інтерв'ю (Leech, 2002). Наприклад, якщо ми аналізуємо причини безпритульності, ми можемо взяти інтерв'ю у вибірки безпритульних людей і попросити їх розкрити сторони своєї біографії. З цих інтерв'ю ми можемо сформуванати архів спільних тем або деталей життя людей, які стали безпритульними. Це може бути більш корисним, ніж статистичні дані (наприклад, дохід їхньої сім'ї в дитинстві, етнічна приналежність, розлучення, вживання наркотиків тощо), оскільки це дає змогу відтворити часовий і причинно-наслідковий ланцюг, який призвів до результату, і включити змінні, які важко зафіксувати статистично. Наприклад, може статися так, що, кажучи статистично, вживання наркотиків не має суттєвого співвідношення з бездомністю, але респонденти можуть виявити, що вживання наркотиків у поєднанні з поганою підтримкою сім'ї або незабаром після розлучення мало набагато більший вплив, ніж передбачає статистика. Такі інтерв'ю також можуть виявити нові шляхи для дослідження, які не були очевидними в результаті аналізу статистичних даних. Основна відмінна риса нарративних інтерв'ю від структурованих чи напівструктурованих інтерв'ю полягає в тому, що інтерв'юер створює запитання не для того, щоб отримати відповіді на певні запитання (наприклад, «чому, на вашу думку, люди стають бездомними?»), а для того, щоб дати респонденту можливість розповісти свою історію, не намагаючись задовольнити очікування інтерв'юера

(Hollway & Jefferson, 2008). Друга категорія – напівструктуровані інтерв'ю. Вони найбільш доцільні, коли дослідник має високий рівень розуміння теми, але йому потрібно отримати інформацію про конкретні явища чи випадки від людей, які були їхніми свідками безпосередньо або мають певний досвід, щоб емпірично проаналізувати отримані дані й уточнити гіпотези дослідження (McIntosh & Morse, 2015). На практиці це передбачає серію попередньо визначених, стандартизованих і відкритих питань. Поки респондент відповідає на ці запитання, дослідник повинен залишатися сконцентрованим і ставити додаткові запитання, які спонукають респондента глибше розповісти про загальні знання або сфери, що становлять особливий інтерес. У підсумку дослідник генерує відповідні якісні дані, щоб підтвердити або фальсифікувати свою гіпотезу, але також може зіткнутися з новими перспективами, які змусять його доопрацювати свою гіпотезу (Ahlin, 2019).

Третя категорія – це структуровані інтерв'ю із закритими запитаннями. Зазвичай вони використовуються, коли дослідник уже багато знає про тему і типи відповідей, і хоче дізнатися, яка кількість респондентів належить до кожної категорії. Отже, такі інтерв'ю настільки методологічно схожі на дані опитування, що ми не розглядатимемо їх окремо.

Достовірність і надійність цих інтерв'ю часто піддаються серйозній критиці з багатьох точок зору. Частина цієї критики випливає з переконання, що ці інтерв'ю просто створюють розповіді, які дуже вибірково й залежать від світогляду інтерв'юера та обраних респондентів. Проте це однаково стосується кількісних досліджень, хоча часто вони більш приховані. Насправді, при належному використанні ці інтерв'ю повинні констатувати вибір опитуваних, їхню потенційну суб'єктивність і ширший світогляд дослідника. Замість того, щоб дозволити досліднику ховатися за «об'єктивними» методами, інтерв'ю дозволяє йому кинути виклик домінуючим наративам і створити та перевірити нові теорії. Це важливо для аналізу політики, щоб уникнути повторення звичайних пояснень політики, суспільства чи економіки та підтвердження їх вибілковими кількісними даними. (Слушне роз'яснення критики напівструктурованих інтерв'ю та тематичних досліджень, а також відповіді на цю критику див.: Diefenbach, 2009.)

Етичні питання мають вирішальне значення для всіх типів інтерв'ю. Аналітики повинні вжити належних заходів щодо згоди, захисту даних та анонімності. Є багато посібників та онлайн-ресурсів, які стосуються етики інтерв'ю (Морріс, 2015). Деякі ключові аспекти, про які слід пам'ятати, включають запит на отримання прямої письмової згоди, надання чіткої інформації про те, як використовуватимуться інтерв'ю та запитання, чи бажає співбесідник залишитися анонімним і поважати ці побажання (див. Розділ 3, Крок 8 → [Нести відповідальність](#)).

Опитування

Існує два основних способи використання опитувань в аналізі політики: опитування громадської думки та оцінка потреб. Опитування громадської думки вимірюють настрої населення або певної соціальної групи щодо політики, вибір варіантів політики або питання, яке політика має вирішити. Оцінка потреб — це спосіб запитати членів спільноти чи соціальних груп (наприклад, зацікавлених сторін), що вони вважають найважливішими потребами цієї групи чи спільноти.

Перевага опитувань полягає в тому, що, на відміну від інтерв'ю, вони дають змогу отримати думки від великої кількості людей і можуть контролювати різноманіття досвіду учасників шляхом репрезентативного відбору або рандомізації. Так можна очікувати, що те саме опитування дасть відносно подібні відповіді при повторенні для тієї самої групи населення. Головним мінусом цих опитувань є залежність від того, як сформульовано запитання. Напівструктуровані інтерв'ю можуть починатися із заздалегідь визначених питань, але інтерв'юер повинен ставити додаткові запитання на основі отриманих відповідей і, можливо, адаптувати структуру для майбутніх інтерв'ю. З даними опитування ця адаптація можлива лише шляхом пов-

торного проведення опитування або проведення невеликого попереднього опитування. Тому важливо мати на увазі, що те, як сформульовані запитання, суттєво впливає на відповіді. Тому досліднику рекомендується уникати запитань, які містять відповідь у собі або мають дуже обмежений вибір відповідей.

Крім того, можуть бути ключові аспекти, які повністю пропущені через те, що дослідник не врахував їх під час створення опитування. Недостатнє розуміння місцевого контексту створює значний ризик таких помилок. Наприклад, міжнародна організація може провести опитування про внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні та про те, яку підтримку вони отримують від держави. Опитування може бути зосереджене на тому, чи отримували ВПО підтримку, типову для західних держав загального добробуту (наприклад, допомогу по безробіттю, на житло, по догляду за дітьми, на енергоносії тощо). Однак воно може не врахувати форм соціального забезпечення, які поширені в пострадянських країнах (пільговий транспорт, безплатне навчання в університеті тощо). Тому опитування дасть неточну картину соціальної проблеми, про яку йде мова. Опитування можна підсилити додатковим рівнем глибини, доповнивши запитаннями, на які респонденти можуть писати довші відповіді. Однак це значно збільшує навантаження на обробку даних.

Статистичний аналіз

Замість того, щоб мати справу з конкретними особами та явищами як одним цілим, статистичний аналіз перетворює людей або події на різноманітні значення на основі певних спостережуваних критеріїв (наприклад, багатство, ВВП, раса, стать, вік тощо). Ці значення потім узагальнюються та аналізуються для встановлення співвідношення між цими змінними. Найпоширенішим типом є простий регресійний аналіз, однак існують інші більш складні методи, такі як панельні дані, які враховують зміни з часом, і байєсівська статистика, яка кількісно оцінює невизначеність (Imai, 2018).

Статистичний аналіз ефективний, коли йдеться про встановлення кореляції між залежними та незалежними змінними. Однак кореляція не означає причинно-наслідкового зв'язку. Розглянувши класичний приклад, кілька досліджень виявили більшу чутливість темношкірих людей у Сполучених Штатах до різноманітних станів здоров'я порівняно з білими людьми. Час від часу це використовувалося як доказ того, що чорні люди мають гірший стан здоров'я (Saini et al., 2021). Однак ця сильна кореляція не враховує низки факторів, що втрутилися, таких як концентрація темношкірих американців у міських районах, нижчий середній дохід, вищий рівень бідності та відсутність навчання серед медичних працівників щодо того, як зупинити певні симптоми у темношкірих пацієнтів.

Отже, незважаючи на те, що статистичний аналіз здається дуже аналітично надійним, він настільки ж надійний, як і його структура. Аналітик повинен бути готовий розглянути низку можливих причинних факторів і очікувати, що навіть сильна кореляція не обов'язково означає, що ця змінна є причиною.

Джерела відкритих даних

Хоча генерування нових даних – не рідкість в аналізі політики, багато базується на наявних необроблених або оброблених даних, які є у відкритому доступі. Необроблені дані зазвичай означають великі електронні таблиці інформації, які ще не класифіковані належним чином. Оброблені дані вже згруповано в конкретні показники чи вимірювання або навіть узагальнено в індекси.

Аналітики мають приділити час, щоб зрозуміти методології джерел відкритих даних, які вони використовують, інакше вони ризикують повторити звичайне визначення понять, яке є продуктом погано скомпільованих або політизованих даних. Методології державних статистичних бюро можуть бути розроблені з політичних міркувань. Класичним прикладом є розра-

хунок рівня безробіття, коли багато категорій людей, які не працюють, класифікуються як безробітні, щоб зменшити цифру. Інший – це розрахунок прожиткового мінімуму, яким можна маніпулювати, щоб замаскувати бідність або зберегти низькі соціальні виплати.

Слід обережно ставитися навіть до широко використовуваних міжнародних інструментів. Наприклад, «Індекс легкості ведення бізнесу» (англ. – Ease of Doing Business Index) Світового банку вже давно використовується як міра відкритості бізнес-середовища в країні. Однак, враховуючи економічні вигоди від того, що країни вважаються гарними для ведення бізнесу, багато країн запровадили закони та правила, спеціально спрямовані на показники в індексі. Це призвело до дивної ситуації, коли країни з відомим ворожим бізнес-середовищем опинилися на вершині рейтингу. Було також кілька випадків передбачуваної або визнаної змови між Світовим банком і офіційними особами національного уряду з метою змінити методологію, щоб покращити рейтинг країни (Ghosh, 2020).

Так само широко використовується Індекс сприйняття корупції (англ. – CPI, Corruption Perceptions Index) Transparency International, але більшість експертів з корупції визнають, що, оскільки він вимірює лише сприйняття корупції, його не можна використовувати для ефективного порівняння країн, оскільки він дуже культурно специфічний, і справді його слід застосовувати лише в картографуванні змін у сприйнятті в одній країні (Mungiu-Pippidi & Dadašov, 2016).

Інші добре відомі або актуальні джерела відкритих даних наведені нижче:

Таблиця 3.10: Тематичний огляд джерел відкритих даних

Управління	Демократія	Громадська думка	Економіка/добробут
Світовий банк Індикатори управління	Індекс свободи в світі (англ. – Freedom in the World) Freedom House	Євростат (англ. – Eurostat)	Відкриті дані Світового банку
Індекс сприйняття корупції Transparency International	Індекс демократії (англ. – Unit democracy index) Economist Intelligence Unit	Pew Global Attitudes Project	Індекс людського розвитку (англ. – HDI, Human Development Index (ІЛР))
Глобальний індекс корупції	V-Dem	Опитування Інституту Геллапа (англ. – Gallup polls)	Дані ОЕСР
Набір даних якості управління (QoC). (англ. – Quality of Governance (QoC) dataset)	Polity IV	Опитування ІПСОС	Звіт ЄБРР про перехідний період
Опедатобот (Україна)	Індекс свободи людини (англ. – Human Freedom Index)	Опитування Фонду «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва	Дані МВФ
Пульс Угоди (Україна)	Індекс поліархії Ванханена (англ. – Vanhanen's Polyarchy index)	Соціопитування Київського міжнародного інституту соціології (КМІС)	ProZorro (Україна)

Варто зазначити, що в 21-му столітті найбільші колекції даних зберігаються вже не урядами

чи міжнародними організаціями, а компаніями приватного сектору, які використовують їх для себе або продають іншим фірмам. Такі компанії мають величезні запаси даних, зокрема в таких сферах, як економічні дані, уподобання та поведінка споживачів. Це часто дає суттєву перевагу лобістам, які маскуються під політичних аналітиків, оскільки вони можуть отримати доступ до даних, які недоступні для громадськості та які важко оскаржити. Деякі з цих даних доступні незалежним дослідникам і політичним аналітикам, але зазвичай за непомірно високими цінами.

Інші типи даних, як-от дані органів державної влади або центральних банків, можуть бути доступні безкоштовно, але їх немає у відкритому доступі в Інтернеті. В такому разі аналітик повинен звернутися до відповідного органу із запитом і може отримати доступ до даних лише в приміщенні установи.

Безплатні інструменти для збору та аналізу даних

Існує багато інструментів, які дають змогу обробляти та аналізувати дані. Деякі розроблені так, щоб бути простими та зручними для користувача, тоді як інші забезпечують високий ступінь гнучкості за належного досвіду.

Таблиця 3.11: Безплатні інструменти для збору та аналізу даних

Програмне забезпечення	Переваги	Недоліки
Проект R для статистичних обчислень (Скорочено: «R») (англ. – The R Project for Statistical Computing (Short: “R”))	<ul style="list-style-type: none"> Відкрите джерело Різноманітні модифікації та пакети доступні безплатно Дає змогу аналізувати різні типи даних <p>Приклади: регресійний аналіз, аналіз часових рядів, кількісний аналіз тексту</p>	<ul style="list-style-type: none"> Відносно багато часу витрачається на роботу з ним Вимагає знання своєї специфічної мови програмування
Stata	<ul style="list-style-type: none"> Більш зручний підхід до кількісних даних Доступні різноманітні статистичні інструменти та опції Не потрібно кодувати 	<ul style="list-style-type: none"> Безплатний доступ лише протягом обмеженого періоду у вигляді пробної версії На основі підписки
MAXQDA	<ul style="list-style-type: none"> Інструмент для якісного, кількісного та змішаного аналізу даних Можливість вводити та класифікувати дані з багатьох джерел, таких як опитування, інтерв'ю та фокус-групи 	<ul style="list-style-type: none"> Безплатний доступ лише як пробна версія

Інші дуже корисні інструменти, не тісно пов'язані з аналізом даних, це програми для цитування, такі як EndNote, Zotero та Mendeley. Хоча найчастіше використовуються для легкого керування примітками та бібліографією, вони мають багато інших корисних функцій, таких як класифікація літератури за ключовими словами, анування текстів, пошук версій у відкритому доступі та керування великою кількістю текстів.

КРОК 7: Опрацювання даних

Томас Барретт

Інтерпретація даних

Спосіб інтерпретації даних залежить від типу зібраних даних. Кількісні, особливо статистичні, дані можуть підлягати певним умовам у науковій літературі щодо того, як слід аналізувати дані та що є «статистично значущим» результатом. Таким чином, кількісний аналіз може привести до конкретних висновків, наприклад: «лібералізація цін на газ призводить до середнього зростання ВВП на 0,25% протягом 10-річного періоду». Щоб такі висновки витримували перевірку, аналітик повинен знати про найкращі статистичні умовності для різних типів даних і про те, чи ці дані репрезентативні й не оманливі. Чи будуть висновки інакшими, якщо ті самі дані аналізувати за різний час? Якщо так, аналітик повинен знайти більш репрезентативний часовий проміжок.

Якісні дані мають різні цілі і, отже, різні методи інтерпретації. Роблячи висновки, аналітик повинен обґрунтувати, як дані підкріплюють висновок. Однією з поширених помилок є те, що аналітики представляють дані та роблять висновки так, ніби вони самоочевидні. Це може заплутати читача щодо того, як висновки впливають із доказів, або він може по-різному інтерпретувати дані! (Для того, як обрати між якісним та кількісним підходами, див. Розділ 3, Крок 5 → [Обрати методи](#)).

Уникнення упередженості доказів

Підтверджувальне упередження – це вибір конкретних даних або проєктування збору даних таким способом, щоб результати підтверджували уявлення аналітика. Усі дослідники та аналітики повинні прагнути уникати підтверджувального упередження, визнаючи, що воно певною мірою буде неминучим. Це також однаково вірогідно трапляється як у кількісному, так і в якісному дослідженні, хоча багато хто помилково припускає, що перше – більш «об'єктивне». Воно може виникати на всіх етапах дослідницького процесу.

Одна зі стратегій боротьби з підтверджувальним упередженням полягає в тому, щоб аналітик чітко говорив про потенційні упередження, зазначаючи їх під час написання. Хоча аналіз політики намагається певною мірою деполітизувати політику за допомогою емпіричних досліджень, ніколи не можна стверджувати, що так є на 100%. Різні епістемології (способи пізнання) та ідеології неминуче впливають на аналіз політики. Наприклад, чи політичні рекомендації віддають пріоритет економічному зростанню, соціальній згуртованості, якості життя чи захисту довкілля, є дуже суб'єктивним, і автору не потрібно уникати цього.

Водночас це не означає, що політичні аналітики можуть відмовитися від емпіричних досліджень на свій розсуд. Як і в будь-якій професії, політичні аналітики повинні досягти такого рівня професіоналізму, коли вони системно розглядають і досліджують альтернативні пояснення та планують своє дослідження в такий спосіб, щоб уможливити розгляд інших можливостей. Якщо дослідник вирішив дослідити, «як приватизація стимулює економічне зростання», то він уже зробив висновок, який відкидає інші пояснення. Отже, повертаючись до початку розділу, дослідницьке питання має бути сформульоване таким чином, щоб була змога досліджувати численні пояснення. Широке вивчення літератури також допомагає аналітику відкрити різноманітні альтернативи, деякі з яких можуть кинути виклик наявним упередженням.

Універсальне узагальнення порівняно з конкретним випадком

Важливим фактором, який слід враховувати при інтерпретації даних, є застосовність зроблених висновків. Чи ведуть докази до висновків, які стосуються лише конкретного досліджуваного випадку в певний час? Або його можна узагальнити на всю сферу політики, сектору чи регіону?

Повертаючись до прикладу української енергетичної політики, якщо дані дають змогу зробити висновок, що державне регулювання цін на газ або лібералізація є оптимальною політикою для добробуту громадян, чи можна це застосувати до інших країн пострадянського простору чи за його межами? Це повертає нас до питання «найкращої практики» – чи може ефективне політичне рішення в одній соціально-економічній сфері (наприклад, ЄС) застосовуватися в усьому світі чи в сусідніх країнах, чи воно підходить лише конкретному складу цього підрозділу?

Політичні аналітики мають чітко зазначати, наскільки широко використовуються їхні рекомендації. Вони можуть дотримуватися мінімалістичного підходу, що рекомендація застосована лише до конкретного випадку (наприклад, Україна). Якщо зібрані дані базуються на дослідженні окремого випадку, це може бути найкращим підходом. Однак це обмежує коло читачів, які, ймовірно, зацікавлені аналітичним документом, або змушує їх вирішувати, чи можна застосувати аналіз до випадку, який їх цікавить. Таким чином, досліджуючи навіть окремий випадок, аналітик може визначити деякі параметри, які дозволяють втілювати результати в інших місцях.

Наприклад, аналітик може зробити висновок, що регулювання цін на газ є оптимальним політичним рішенням у країнах, де енергетичний сектор дуже монополізований, де є лише внутрішні ринкові гравці або де середній рівень доходів близький до прожиткового мінімуму. Це означає, що якщо ці критерії не виконуються, перевагу можна віддати зовсім іншому варіанту політики. Чим більше аналітик хоче узагальнити, тим більше йому потрібно бути впевненим не лише в інтерпретації даних, але й у контексті та інших змінних, що втручаються. Тому універсальні узагальнення навряд чи будуть можливими, якщо вони не базуватимуться на чітких висновках великих та інклюзивних масивів даних.

Контрольний перелік: робота з даними

- ▶ Чи є зібрані дані репрезентативними для досліджуваного явища?
- ▶ Чи дані інтерпретуються відповідно до правильних наукових стандартів?
- ▶ Чи висновки, зроблені на основі даних, є дійсними?
- ▶ Чи висновки логічно випливають з наданих доказів?
- ▶ Чи існує упередженість щодо певного результату і чи усвідомлюєте ви це?
- ▶ Які узагальнення можливі на основі плану вашого дослідження?
- ▶ Чи можна застосувати висновки до інших обставин? Якщо так, то якою мірою?

КРОК 8: Нести відповідальність

Андрій Сухарина

Етика проведення аналізу політики

Аналіз політики поєднує наукові дослідження актуальних соціальних проблем із адвокаційним компонентом, який виражається в аналізі різних варіантів політики та просуванні власних рекомендацій щодо політики. Через стратегічну мету аналітичного звіту або аналітичного документа існує невід’ємний конфлікт щодо цінностей, що лежать в основі академічної роботи, а саме об’єктивності та нейтральності. Аналітичні публікації базують свої аргументи на наукових висновках, а потім абстрагують практичні висновки з цих висновків (Bodde, 1986). Впровадження здійснюватимуть особи, які ухвалюють рішення, з потенційно величезними наслідками в реальному житті (Christensen et al., 2019). Таким чином, звернення уваги на етичний вимір аналізу політики має бути основною проблемою під час написання аналітичних публікацій.

Проведення аналізу етичної політики стосується всіх аспектів аналітичного документа, від формулювання проблеми, вибору критеріїв оцінки та побудови альтернатив політики до прогнозування результатів та/або представлення бажаного варіанта політики (Mintrom, 2010). Тож вплив на політичний процес вимагає великої чесності від політичних аналітиків щодо сумісності накреслених цілей із загальним благом і стратегічного використання академічних джерел для просування нормативних вимог.

Таблиця 3.12: Етичні міркування на кожному етапі

Етап	Етичні міркування
Формулювання проблеми	Об’єктивні факти проблеми підлягають різному тлумаченню з боку всіх відповідних зацікавлених сторін. <ul style="list-style-type: none"> Визначте відповідні групи зацікавлених сторін і дізнайтеся, як члени цих груп бачать проблему та як вони хотіли б її вирішити. Оцініть результати та визначте ключові напрямки розбіжностей.
Вибір критеріїв оцінки	Політичні аналітики зазвичай аналізують альтернативи політики за трьома критеріями: ефективність, справедливість та простота адміністрування. Однак це не єдині критерії, які застосовуються. У складних питаннях часто необхідно розглянути, як реалізація політики вплине на особисту свободу, людську гідність, соціальну гармонію та екологічну стійкість.
Розробка альтернатив політики	<ul style="list-style-type: none"> Необхідно з’ясувати, скільки політичних альтернатив вважатиметься прийнятною кількістю. Додавайте альтернативи, які здаються найбільш доречними з огляду на проблему та дискусії навколо неї. Слід розробити набір альтернатив, враховуючи ширший фінансовий контекст. Розробка альтернатив дає можливість для політичних аналітиків розширити дискусії про політику. Розглядайте аналіз як засіб для сприяння обговоренню додаткових альтернатив.

Прогнозування результатів	Уся аналітична робота полягає у створенні спрощених припущень. Моделі можуть бути лише наближеними процесами до реального світу. Важливо чітко розуміти межі аналізу. Всі докази і факти можна трактувати по-різному. Необхідно завжди підтримувати високі стандарти технічних можливостей і ясності пояснень в аналітичних роботах.
Презентація варіанта політики	З точки зору способу представлення результатів, основним етичним питанням є питання стандартизації. З одного боку, варто використовувати вже прийняті в організації (сфері) стандартизовані форми звітності. З іншого боку, формалізована публікація не завжди може адекватно описати суть дослідження чи результати аналізу політики.

На основі Mintrom, 2010.

Відповідальна робота з джерелами

В основі кожної аналітичної публікації лежать наукові джерела. У фактичному розумінні вони забезпечують інформаційну основу аналітичного звіту, іншими словами, автор покладається на роботу інших соціологів, щоб зрозуміти виникнення та передумови соціально-політичної проблеми, яку вони хочуть розглянути. Наукові джерела також є явними посиланнями в аналітичній публікації шляхом цитування. Цитування інших наукових робіт слугує багатьом цілям. Перш за все, це використовується для того, щоб підтвердити інформацію, викладену в тексті, щоб інші читачі могли самостійно з'ясувати походження певного аргументу. Вказівка на джерело також є формою відзначення інтелектуального внеску колег-науковців та формою поваги в науковому співтоваристві. Часто цитоване джерело є показником цінності та актуальності роботи в певній галузі. Таким чином, посилання також має легітимізуючу дію щодо певної ідеї, концепції чи теорії. Відповідно, використання робіт інших науковців має наслідки для їхньої академічної репутації, особливо якщо оригінальний зміст неправильно тлумачиться в процесі (Penders, 2018). Це також може вплинути на довіру до вашої власної публікації, якщо ваш аргумент спирається на сумнівні джерела.

Відповідальна робота з джерелами охоплює такі аспекти:

Таблиця 3.13: Як відповідально працювати з джерелами

Оцінка джерел: Визначення того, які джерела використовувати, дотримуючись встановлених критеріїв якості	Мета та цільова аудиторія (Яка мета джерела? Хто є цільовою аудиторією?)
	Авторитет і достовірність (Хто автор? Яка кваліфікація автора? Хто видавець?)
	Точність і надійність (Чи добре вивчена інформація? – Посилання, дані, оригінальні дослідження)
	Актуальність і своєчасність (Коли інформація була опублікована? Інформація актуальна чи застаріла?)
	Об'єктивність чи упередженість (Чи пропагує інформація політичну, релігійну чи соціальну програму? Чи підтверджуються думки фактами?)
Робота з джерелами: Знати, як етично та законно використовувати ці джерела	Цитуйте правильно та уникайте плагіату
	Коректно за змістом: не виривайте цитати з контексту
	Читайте публікації повністю, відзначайте доречне

Зобов'язання щодо конфіденційності

Якщо матеріал аналізу політики готується на основі незалежного дослідження, до нього застосовуються ті самі зобов'язання щодо конфіденційності, що й до основного дослідження. Ви несете відповідальність за зобов'язання щодо конфіденційності ваших джерел. Наявність зобов'язань щодо конфіденційності не означає, що імена ваших інформаторів, респондентів та експертів не можна вказувати, але це можна зробити лише у разі прямої та однозначної згоди. Будь-яка публікація даних, які можуть безпосередньо ідентифікувати ваших інформаторів, має бути чітко погоджена.

У деяких випадках, очевидно, досить важко підтримувати баланс між доречністю та фактичним підкріпленням аналізу політики, зберігаючи при цьому конфіденційність джерел інформації. У таких випадках доцільно використовувати максимальну відкритість необхідних додатків і матеріалів, зберігаючи при цьому конфіденційність джерел.

Такі вимоги стосуються будь-яких делікатних тем дослідження. Особливо це помітно в темах, пов'язаних з медициною. Необхідно анонімізувати дані, особливо коли вони отримані від уразливих груп (наприклад, від респондентів з невиліковними захворюваннями (такими як ВІЛ/СНІД) або від маргіналізованих груп у певних суспільствах (сексуальні меншини, релігійні переконання чи атеїзм тощо) (Saunders, Kitzinger, 2015).

Це не єдина ситуація, коли під час аналізу політики необхідно дотримуватися зобов'язань щодо конфіденційності. Коли мова йде про дослідження (соціальні, маркетингові, політичні, цифрові, медичні тощо), існують кодекси правил та настанов, яких слід дотримуватися. У Європі Загальний регламент захисту даних (англ. – EU GDPR, the General Data Protection Regulation) регулює методи роботи з персональними даними (GDPR, 2018).

Приклад форми згоди на участь в інтерв'ю/фокус-групі:

Заява про згоду

Назва дослідницького проєкту/політичного дослідження

Керівник проєкту та відповідальні установи:

Контактна особа:

Цілі проєкту:

Участь у проєкті передбачає:

1. Участь в інтерв'ю (експертні інтерв'ю)
2. Інтерв'ю буде записано (аудіо-, відеозапис), а потім транскрибовано.

Добровільна участь

Участь є добровільною та не передбачає жодної грошової винагороди. Ви можете відкликати свою згоду на участь у цьому дослідницькому проєкті в будь-який час, не пояснюючи причини та не зазнаючи збитків в результаті. Ви можете отримати доступ до ваших особистих даних, що зберігаються (за запитом), і попросити виправити або видалити ці дані в будь-який час.

Конфіденційність та анонімність

Будь ласка, зверніть увагу, що під час цього дослідження збір особистої інформації про вас чи будь-кого іншого не є нашою метою. Проте особиста інформація може бути зібрана як побічний продукт інтерв'ю. Для всіх цих даних у рамках дослідження забезпечується конфіденційність. Жодна особиста інформація не буде розголошена особам, які не є членами відповідальної дослідницької групи.

Зібрані дані можуть бути опубліковані лише у псевдонімізованій формі, що унеможливить ідентифікацію вас, вашої родини, вашого роботодавця та місця вашого проживання. Наприклад, це означає, що ваше ім'я не з'явиться в жодних звітах про інтерв'ю, а цитовані заяви мають псевдонім, що не дозволяє повторно ідентифікувати вашу особу.

Використання даних

У ході дослідження дані, зібрані під час інтерв'ю, будуть використані для дослідження, щоб створити карту для аналітичних центрів і розробити рекомендації.

Результати цих інтерв'ю можуть бути опубліковані в анонімних наукових статтях і звітах. Транскрибовані та псевдонімізовані дані можуть бути збережені в сховищі даних, щоб їх можна було повторно використовувати в наукових цілях.

Згода

Я прочитав надане мені пояснення, і на всі запитання я отримав задовільні відповіді. Я добровільно погоджуюсь на інтерв'ю в рамках цього дослідження та даю згоду на заплановану обробку моїх даних.

так ні

.....
Ім'я, Прізвище (друкованими літерами)

.....
Дата, Підпис

Делікатні аспекти роботи політичних аналітиків

У деяких випадках етичні аспекти можуть переважати над раціональним аналізом вигод і витрат. Тож дослідник повинен враховувати готовність суспільства, розглядаючи, наприклад, чутливі питання, такі як зміна правил обігу психотропних речовин, секс-бізнесу, володіння зброєю та евтаназії. Незважаючи на те, що результати дослідження можуть свідчити про відчутну перевагу однієї альтернативи над іншою, впровадження рекомендованої політики може бути дуже малоімовірним, оскільки суперечитиме поглядам більшості суспільства або груп впливу з великим мобілізаційним потенціалом. Найбільш чітко етичні аспекти регулювання наукової діяльності висвітлюються в медичній сфері, де існують як загальновизнані зводи правил, так і низка потенційно суперечливих положень, що є предметом дискусії.

Особисті упередження та погляди

Наші особисті погляди впливають на результати досліджень. За результатами емпіричних перевірок виявлено ідеологічні «упередженості» в рамках соціальної психології. Аналіз показав, що ідеологічні уподобання вчених справді впливали на результати наукової роботи, але цей вплив був меншим, ніж передбачалося в дослідницькій гіпотезі (Eitan, 2018). Окрім ідеології, яка певною мірою чинить вплив на наші дослідження, є ще багато інших упереджень, когнітивних дефектів, через які комусь важко об'єктивно сприймати реальність.

Хоча вплив такої упередженості на результати нашої дослідницької роботи неможливо повністю усунути, усвідомлення особистої упередженості дозволяє досліднику ретельніше перевіряти висновки та контролювати можливі отримані помилки.

4. Як зробити так, щоб ваш аналіз політики мав вплив

Саломе Мінесавілі

Хоча мета дослідника полягає в забезпеченні аналізу високої якості з достовірними та детальними висновками (Patton et al., 2016), його успішне донесення до цільової аудиторії та ефективна адвокація є наступним важливим кроком на шляху до кінцевої мети вдосконалення політики. На цьому етапі дослідники можуть зіткнутися з низкою проблем, які потребують ретельного розгляду, коли вирішують, яку стратегію використовувати в обстоюванні аналізу політики.

По-перше, існують загальні структурні, політичні та культурні виклики, з якими стикаються дослідники в конкретному середовищі формування політики в країні. Наприклад, і особливо це стосується країн, що розвиваються, проблемою може бути поширення неформального сектору, коли мова йде про прийняття рішень щодо політики. Серед інших проблем можуть бути структурні перешкоди, такі як слабка інституційна спроможність і погана організаційна структура; культурні перешкоди, такі як низька культура участі та полярність спільнот над почуттям громадянства; політичні виклики, такі як відсутність довіри уряду до організацій громадянського суспільства, а також юридичні перешкоди для участі останніх у виробленні політики (Асоціація акредитованих лобістів Європейського парламенту (англ. – AALEP, Association of Accredited Lobbyists to the European Parliament (AALEP, 2013)).

Хоча ці фактори, як правило, важче повністю подолати, наступні кроки можуть їх вирішити:

- ▶ Треба розуміти «ландшафт» політики в її ширшому політичному, правовому та культурному середовищі.
- ▶ Проведіть ретельне відображення зацікавлених сторін, щоб визначити потрібну аудиторію, яка пізніше також сформує спосіб представлення та проведення аналізу політики.
- ▶ Ретельно проаналізуйте цільову групу. За певних обставин надання інформації конкретним державним секторам з метою мобілізації громадян, є більш ефективним способом досягнути оптимального непрямого впливу на політиків, тоді як за інших обставин пряме спілкування з особами, які ухвалюють рішення, матиме більше сенсу.

Після того, як ви врахували ширше середовище, а також визначили цільову групу, ви можете вирішити, як найкраще провести аналіз політики, щоб зробити його якомога більш впливовим. Якщо ви зосереджуєтесь на тих, хто ухвалює рішення, майте на увазі, що вони зазвичай працюють з неповною інформацією. Вони можуть розглядати лише варіанти політики, які не будуть нести занадто великого ризику з точки зору високих політичних витрат (а тому знадобляться стимули, щоб переконати їх у тому, що ризики можна подолати) і діяти відповідно (Академія громадської участі, англ. – Academy of Civil Participation, 2019). Тому хоча важливо залишатися якомога ближчим до «раціонального» ідеалу, пропонуючи певну політику, переконайтеся, що аргументи представлені так, щоб вони відповідали інтересам і цінностям тих, хто ухвалює рішення, щоб бути більш ефективним у впливі на формування політики.

Водночас цільова аудиторія зазвичай має короткотривалу увагу та обмаль часу, а також брак технічних знань. Щоб привернути її увагу та зміцнити довіру до вашої публікації, вашою метою має бути перетворення аналітичних результатів на переконливу розповідь. Цей наратив має ґрунтуватися на надійних доказах і супроводжуватися рекомендаціями. Ця мета потребує чіткої та переконливої структури, з переконливою аргументацією та конкретними рекомендаціями. Крім того, переконайтеся, що аудиторія розуміє повідомлення. Мова важлива, і чіткий та простий спосіб подання аналізу зазвичай легше переходить до суті, ніж суворо технічний, аналітичний текст. Ці фактори докладно викладені нижче.

Проблеми, згадані вище, а також розгляд найкращого способу доступу до конкретної аудиторії повинні керувати вами у виборі ідеальних інструментів для комунікації. Який тип публікації підійде цільовій групі та який найкращий спосіб донести це? Вибір каналів комунікації, які використовує ця аудиторія – це процес, що вимагає гарного розуміння цільової групи та її місцевого середовища.

КРОК 1: Визначитися з типом публікації

Саломе Мінесавелі

Аналіз політики може набувати різних форм, і цільова аудиторія знову визначає, який формат найкраще підходить для донесення зібраної інформації. Варто зазначити, що хоча публікації з аналізу політики часто містять документи, орієнтовані на адвокацію, їх слід відрізнити від дослідження політики. Останні зазвичай належать до науково-дослідних довгих статей, і головною відмінністю між ними є їхня цільова аудиторія.

Дослідження політики, яке також можна назвати політичним звітом, аналітичним документом, політичним дослідженням або робочим документом, зазвичай орієнтоване на експертну аудиторію (Young & Quinn, 2017; Bewerunge & Plottka, 2017). Такий документ базуватиметься на первинному дослідженні та відтворюватиме детальну картину проблеми, а також доступні варіанти політики. З іншого боку, аналіз політики спрямований на неспеціалізовану аудиторію, таку як особи, які ухвалюють рішення, певні сегменти широкого загалу, журналісти, неурядові організації тощо. Такі документи можуть мати різні форми та різні назви, як-от аналітичний звіт, аналітична записка, програмний документ, доповідь, інформаційний бюлетень, інфографіка тощо. В аналізі політики використовується більш стисла версія доказів, яка також може впливати з попередньо проведеного дослідження політики, але вона рідко включатиме первинне дослідження. Гібридний тип, який поєднує обидва, також використовувався аналітичними центрами – він коротший за дослідження, але довший за аналіз політики, включає первинне дослідження, але передає його достатньо простою мовою для ширшої аудиторії (там же, 2017).

Політичне дослідження:

- ▶ Орієнтоване на спеціалістів із політики чи експертів
- ▶ Орієнтація на проблему: надає детальний аналіз
- ▶ Включає первинне дослідження
- ▶ Специфічна мова дисципліни
- ▶ До 20 000 слів
- ▶ Документи: дослідницька стаття, аналітичний звіт, програмний документ, робочий документ тощо.

Аналіз політики:

- ▶ Орієнтований на неспеціалістів: осіб, які ухвалюють рішення, журналістів, неурядові організації, широку громадськість
- ▶ Орієнтація на аудиторію: ключові висновки для переконання
- ▶ Рідко включає первинне дослідження
- ▶ Проста мова
- ▶ До 5000 слів
- ▶ Документи: аналітичний звіт, аналітична записка, доповідь, програмний документ, інформаційний бюлетень, інфографіка тощо.

Вирішення того, який формат використовувати для аналізу політики, як зазначено вище, залежить від цільової аудиторії. Спільним для аналізу політики та дослідження політики є те, що кожен є відносно лаконічним і стислим документом, результатом кількох обмежень, з якими стикаються аналітики політики, включаючи обмежені базові знання про проблему та час, необхідний для її розуміння. Документ повинен містити чітке та зрозуміле визначення проблеми та запропоновані рішення. Але враховуючи ці фактори, документи все одно можуть відрізнятися, і деякі з них та їхні структури висвітлені нижче.

Дослідження політики

Дослідження політики аналізує питання державної політики всебічно та детально. Публікації можуть виходити в різних форматах і відрізнятися за назвами, зокрема – аналітичні документи, дослідницькі документи, дослідницькі звіти тощо. Але всі вони мають схожі характеристики:

- ▶ *Аудиторія:* Дослідження політики насамперед орієнтовані на фахівців з політики. До них належать експерти як з академічної, так і неакадемічної спільнот, або спеціалісти з політики у сфері розробки політики, а також загалом поінформовані читачі, які надміру цікавляться вибраним питанням.
- ▶ *Цілі:* Поглиблене дослідження політики має на меті сприяти кращому розумінню питання політики – чи то до її впровадження, чи фактично після того, як вона діяла протягом деякого часу. Воно містить вичерпний огляд довідкової інформації, а також попередніх досліджень, щоб допомогти читачеві зрозуміти політику з різних точок зору та з точки зору автора. Поглиблене дослідження також має на меті переконати читача в необхідності вирішення проблеми та може наголосити на перевагах зміни політики. На основі отриманих даних можна сформулювати й попередні рекомендації, особливо щодо довгострокових втручань. Проте увага приділяється аналізу.
- ▶ *Зміст:* Щоб досягнути цих цілей, дослідження політики зазвичай триває довше і включає детальний опис довідкової інформації, заснованої на всебічному огляді попередніх досліджень. Воно також зазвичай включає первинне дослідження для підтвердження аргументу, який висуває дослідник, стислий опис методології та висновки з результатів. Можливе обговорення різних варіантів політики, які впливають з аналізу.
- ▶ *Структура:* Дослідження політики зазвичай дотримується того самого хронологічного порядку, що й дослідження:
 - Заголовок і зміст
 - Резюме
 - Вступ
 - Огляд літератури
 - Метод і процедури
 - Презентація даних
 - Висновки та рекомендації
 - Додатки
 - Бібліографія.
- ▶ *Мова та стиль:* Мова зазвичай академічна, насичена технічними термінами, а текст орієнтований на дані. Проте, якщо аналітик прагне мати ширшу читачку аудиторію, доцільніше використовувати простішу мову.

- ▶ *Обсяг та формат*: Обсяг може досягати 20 000 слів. Формат, як правило, схожий на формат звіту, де є зміст, резюме, різні розділи та підзаголовки, дані, представлені в ключових пунктах, таблиці та графіки. Таким чином, публікації будуть доступні різним читачам і для їхніх конкретних цілей.

Приклади досліджень політики:

Campbell-Verduyn O. [Conjuring a cooler world? Blockchains, imaginaries and the legitimacy of climate governance](#). Center for Global Cooperation.

Allers, L., Racz, A., & Saether, T. (2021). [Dealing with Russia in the Arctic: Between exceptionalism and militarization](#). German Council on Foreign Relations.

Sakhno, H., Kobernik, A., & Yuzkiv, V. (2021). [Labour market after the Covid-19 crisis: What professional skills will women need?](#) Center for Economic Strategy

Аналітичний звіт

Аналітичний звіт — це стислий виклад політичного питання, за яким іде презентація політичних заходів, спрямованих на вирішення проблеми, та рекомендація щодо найкращої альтернативи. *Об'єктивний звіт* зазвичай надає політикам збалансовану інформацію, допомагаючи їм сформуванню власну думку. *Адвокаційний звіт* виступає на підтримку одного конкретного порядку дій.

- ▶ *Аудиторія*: Найпоширенішою аудиторією аналітичного звіту є політики, які беруть участь у формуванні політики або впливають на неї, але самі не проводять досліджень та не читають текстів експертів. Але також можна орієнтуватися на ширшу обізнану аудиторію.
- ▶ *Цілі*: Аналітичні звіти спрямовані на те, щоб переконати читача в актуальності певної проблеми та запропонувати альтернативу політики. У такий спосіб це може спонукати до дії. Такі звіти мають на меті надати достатню довідкову інформацію про вибрану тему, щоб читач міг її зрозуміти. Вони також прагнуть переконати читача, що проблема потребує вирішення. Якщо це *об'єктивний звіт*, його метою є надання інформації про альтернативи політики. *Адвокаційний звіт* містить докази на підтримку вибраної альтернативи та шляхів її реалізації. Зрештою, звіт має на меті спонукати цільового читача ухвалити рішення.
- ▶ *Зміст*: Щоб досягти цих цілей, аналітичні звіти використовують проблемно-орієнтований підхід, що містить переконливі аргументи для обґрунтування запропонованих рекомендацій. Вони чіткі й зосереджені на конкретній проблемі, надаючи достатню інформацію та точне визначення проблеми, щоб читач міг її зрозуміти. Таким чином, навіть наукові висновки невід'ємні від поточних політичних дебатів. Хоча аналітичні звіти містять переконливі докази, вони в основному зосереджені на інтерпретації та результатах первинного дослідження (якщо воно проводилося), а не на детальних процедурах дослідження та методології. Скоріше вони розглядають практичні наслідки дослідження та способи застосування результатів дослідження. Акцент робиться на політичних діях, а докази слугують тому, щоб логічно вести до них. У хронологічному плані звіт зазвичай містить визначення актуальної політичної проблеми, окреслює шляхи її вирішення, оцінює можливі результати на основі досліджень і доказів, а також обирає найкращу альтернативу та найкращу практику, за допомогою якої цього можна досягти.

- ▶ *Структура (додаткову інформацію про те, як структурувати аналітичну публікацію, див. Розділ 4. Крок 2 → [Подбайте про структуру своєї публікації](#)):*
 - Назва та резюме
 - Вступ
 - Контекст і важливість проблеми
 - Альтернативи політики
 - Рекомендації щодо політики
 - Висновок
 - Додатки
 - Література.
- ▶ *Мова та стиль:* Мова аналітичного звіту є професійною, але не академічною. Важливою є чітка мова з аргументами, які добре роз'яснені та легкі для сприйняття. Слід уникати академічної термінології або, якщо вона використовується, визначати та перекладати з урахуванням широкого загалу читачів.
- ▶ *Обсяг та формат:* Аналітичні звіти можуть містити до 5000 слів. Однак, оскільки цільова аудиторія обмежена у часі, більшість із них набагато коротші. Вони поділені на відносно короткі розділи з багатьма заголовками та підзаголовками. Візуальні засоби, такі як таблиці, графіки, діаграми, карти та фотографії, настійно рекомендується для кращої навігації, але вони мають бути простими та зрозумілими. Зазвичай вони мають привабливий і помітний дизайн, який легко веде читача через зміст і логіку звіту. Використання кольору, ілюстративних цитат, логотипів і слоганів – досить поширене явище.

Приклади аналітичних звітів:

Koller, S. (2021). [Towards more effective deradicalization. DGAP Policy Brief.](#)

International Crisis Group (2021). [Responding to Russia`s new military buildup near Ukraine.](#)

Mitta, C., Van Ooijen, C, & Osimo, D. (2021). [User-centricity: What it means, how it works and why it`s needed. The Lisbon Council.](#)

Аналітична записка

Аналітична записка є різновидом аналітичного звіту, і іноді ці дві назви використовуються як взаємозамінні. Однак суть кожного різна. Аналітична записка зазвичай є коротшим документом, і її можна назвати доповіддю, яка підсумовує дослідження вибраного питання політики, а не висвітлює конкретні напрямки політичних дій.

- ▶ *Аудиторія:* Аудиторія може охоплювати політиків, академічні спільноти, неурядові організації тощо. Тому аналітичні записки, як правило, спрямовані на ширшу, але поінформовану аудиторію, яка обізнана з темою, але має мало часу, щоб зробити крок назад та отримати ширшу картину або стежити за проведеними дослідженнями в галузі.
- ▶ *Цілі:* Політичні записки спрямовані на те, щоб надати політичну інформацію, що впливає з досліджень аналітиків, у стислій та привабливій формі. Таким чином, вони написані, щоб допомогти читачам отримати доступ до інформації, заснованої на фактах, і ухвалити обґрунтовані рішення. Вони мають на меті інформувати аудиторію в стислій та професійній формі з найбільш релевантним змістом. Однак у центрі уваги – не робота аналітиків урядової політики, а скоріше свіжі результати досліджень, оригінальне мислення щодо гострої проблеми або нові способи бачення та інтерпретації фактичного матеріалу, які можуть забезпечити інноваційний погляд на сферу розробки політики. Коротше кажучи,

аналітична записка — це короткий огляд великого питання.

- ▶ **Зміст:** Читачі повинні бути в змозі зрозуміти ключові моменти записки після швидкого прочитання або навіть прочитання першого абзацу. Записка має містити чіткі та прямі аргументи, викладені стисло щодо конкретної проблеми та підтверджені вагомими доказами. Академічна значущість – не ключовий фактор у аналітичних записках, будь-яке дослідження має стосуватися розробки політики, а важливість теми для політиків має бути пояснена. Аналітична записка зазвичай містить вступний абзац, який підсумовує весь текст записки, а потім кілька невеликих підрозділів, які допомагають пояснити проблему більш детально або окреслюють можливі сценарії. Рекомендації здебільшого не входять у склад аналітичних записок, але якщо вони додані, то є відносно загальними та короткими.
- ▶ **Структура:**
 - Назва
 - Вступний абзац
 - Довідкова інформація
 - Результати/аналіз
 - Висновок
 - Література.
- ▶ **Мова та стиль:** Навіть якщо вони підсумовують академічні дослідження, аналітичні записки не є академічними документами, тому важливо уникати академічного жаргону. Мова має бути чіткою та стислою, але не спрощеною. Цільова аудиторія, ймовірно, складатиметься з експертів. Якщо використовуються спеціальні терміни, їх слід звести до мінімуму та пояснити читачеві. Загальний стиль – професійний.
- ▶ **Обсяг та формат:** Аналітичні записки відносно короткі, зазвичай до 2000 слів. Вони містять ретельно сформульовані підрозділи з інформативними підзаголовками, які супроводжують читача через логіку основного аргументу. Записки можуть мати в оформленні візуалізацію, пов'язану з результатами досліджень, але вона не обов'язкова.

Приклади аналітичних записок:

PONARS Eurasia. [List of policy memos.](#)

Аналітичний блог

Аналітичні блоги – це, найчастіше, стислі форми доповідей про державну політику. Їх можна поділити на дві категорії: аналіз, який також іноді називають коментарем; та дослідницькі блоги. Аналітичні статті містять обґрунтовану дискусію та коментарі щодо поточних подій і, як правило, однієї актуальної нагальної проблеми. Дослідницькі блоги можуть бути як резюме більш довгих дослідницьких робіт або базуватися на деяких обмежених незалежних дослідженнях.

- ▶ **Аудиторія:** Аналітичні блоги орієнтовані на аудиторію, яка може не бути експертами, але зацікавлена та поінформована про конкретну проблему. Однак вони також можуть бути орієнтовані на вчених або практиків, які мають мало часу для більш довгих звітів про дослідження. Ось чому їх слід писати з урахуванням ширшої аудиторії.
- ▶ **Цілі:** Аналітичні блоги мають на меті надати читачам розуміння або цікавий аналіз питання з поточних подій. Статті блогу часто мають розділ коментарів, а також прагнуть стимулювати дискусію навколо теми. Вони також можуть бути спрямовані на підвищення видимості та читацької аудиторії раніше проведених досліджень або поточного дослідницького проекту.

- ▶ **Зміст:** Щоб досягнути цих цілей, аналітичні блоги зазвичай включають стислу інформацію про поточну проблему та її актуальність/нагальність, а також погляди автора на цю тему, як правило, обговорювані в цікавій та привабливій формі. На підтримку аргументів будуть наведені деякі докази. У випадку резюме дослідження блоги використовують ключові моменти з більших звітів разом із будь-якими відповідними доказами.
- ▶ **Структура:** Блоги починаються з помітних і нарративних заголовків, які підсумовують головний аргумент статті. Про викладену проблему та позицію, яку обговорює стаття, можна зробити невелике резюме. Потім у блозі буде надано довідкову інформацію про конкретну проблему та її нагальність у поточних справах. Далі – ключові аргументи з деякими відповідними доказами. Блоги найчастіше закінчуються коротким висновком, який може містити пропозиції щодо загального напрямку політики.
- ▶ **Мова та стиль:** У блогах зазвичай використовується мова, яка є поєднанням журналістського та академічного стилів викладу. Вона містить коротші, стислі речення. Загалом слід уникати надмірного використання академічної термінології та перекладати всі технічні концепції для ширшого кола читачів.
- ▶ **Обсяг та формат:** Аналітичні блоги мають переважно до 500–2000 слів. Вони містять більш короткі абзаци і можуть бути поділені на підрозділи. Посилання найчастіше представлені у вигляді гіперпосилань, винятком є цитати в тексті, кінцеві виноски та примітки. Рекомендується використовувати візуалізацію, наприклад, діаграми, малюнки та таблиці, а також фотографії, які ілюструють публікацію.

Приклади аналітичних блогів:

The London School of Economics [blogs](#).

Sakhno, H. (2021). [Flexible working contracts: More rights for service employees](#). Centre for Economic Strategy.

Deloffre, M.W. (2020). [It's not too late to stem the third wave of the coronavirus pandemic: Bottom-up approaches to pandemic response](#). Centre for Global Cooperation Research.

Інфографіка

Інфографіка — це візуалізація даних, яка передає основні моменти складної інформації про конкретну політику в привабливій формі. Це доступний і привабливий спосіб зв'язати аналітиків політики з тими, хто користується знаннями.

- ▶ **Аудиторія:** Аудиторія інфографіки широка і може варіюватися від політиків до звичайних громадян. Що об'єднує цю форму, так це ідея про те, що цільовим групам не вистачає часу чи інтересу для більш довгих текстів аналізу політики, отже суть має бути донесена до них швидко та легко, у стислому та нескладному для розуміння форматі.
- ▶ **Цілі:** Головна мета інфографіки – полегшити розуміння вибраної проблеми за допомогою переконливої, швидко доступної інформації. Вона дає змогу аудиторії швидко знаходити закономірності та легко порівнювати дані. Однак, незважаючи на те, що основною метою інфографіки є інформування та навчання, вона також може нести програму. Те, як певні дані добираються, а потім презентуються, може сприяти конкретному розумінню політичних позицій. Таким чином, це також може слугувати інструментом переконання цільової аудиторії, щоб пересвідчити її в тому, що конкретна проблема існує, і/або що вона нагальна, або її потрібно розв'язати певним чином.
- ▶ **Зміст:** Легкодоступна інформація досягається шляхом візуалізації даних, яка має на меті збільшити кількість інформації, яку люди зберігають, порівняно зі звичайним текстом. Тому інфографіка здебільшого містить іконографію та позначки, які передають інформацію у стислій формі.

- ▶ **Структура:** Інфографіка значною мірою базується на візуалізації, але вона також може супроводжуватися пояснювальним текстом. Іноді вона просто містить кількісні дані в ілюстративних графіках з назвою. Вона також може містити візуальне представлення послідовності дій, щоб пояснити процес, пов'язаний з певним питанням. Обсяг тексту може варіюватися від мінімального (лише заголовки) до інтерпретації даних за межами візуалізації або може бути частиною самої візуалізації.
- ▶ **Мова та стиль:** Сам текст зазвичай зведений до мінімуму, а коли він присутній, то слугує для пояснення візуалізації. Слід уникати технічних термінів і аббревіатур, а мова має бути простою та лаконічною, щоб її могла зрозуміти широка аудиторія.
- ▶ **Обсяг та формат:** Інфографіка здебільшого є односторінковою візуалізацією даних, але вона також може бути частиною більшого тексту або містити послідовність різних візуальних матеріалів. Вона може мати різні форми, але переважно групується в карти, графіки та діаграми. Ці формати також можна поєднувати, щоб передати інформацію. Вибір кольору відіграє важливу роль у ясності інформації, оскільки кольори можуть висвітлити найважливішу частину даних або зробити відмінними точки даних. Однак візуально перевантажене представлення даних, які передають надмірну інформацію, може бути малоефективне. Тому слід зберігати простоту.

Приклади інфографіки:

Democratic Initiatives Foundation. [Infographics](#).

Heinrich Böll Foundation. [Infographic 1](#). [Infographic 2](#).

КРОК 2: Подбати про структуру публікації

Оксана Гус та Елізабет Старк

Кожна аналітична публікація чи то аналітична записка, чи аналітичний блог, має певний набір структурних елементів, які логічно розділяють зміст. Використання загальноприйнятих прийомів у семантичній структурі тексту допомагає читачеві краще й швидше зрозуміти зміст тексту.

1. Заголовок

Функція заголовка полягає в тому, щоб:

- ▶ повідомити про предмет аналізу;
- ▶ підвищити очікування щодо його змісту;
- ▶ викликати інтерес до читання тексту.

Ефективний заголовок має:

- ▶ визначити предмет вашого аналізу та сформулювати певні очікування щодо його змісту, будучи максимально стислим;
- ▶ використовувати ключові слова, релевантні вашій проблемі, щоб її було легше знайти на основі оптимізації пошукової системи в результатах онлайн-пошуку;
- ▶ бути ясным і зрозумілим, оминаючи спеціальну термінологію.

Заголовок може містити стилістичні прийоми, щоб він краще запам'ятовувався, але це другорядне його призначення, яке полягає в тому, щоб бути ясним і лаконічним, одночасно відображаючи зміст. Ось приклади деяких риторичних засобів:

- ▶ (Риторичні) **запитання**, які можуть викликати цікавість читача (IDRC, n.d.)

«Чи існує засіб від втоми через збільшення ЄС?».

- ▶ **Гра слів** і каламбури, метафори, алітерація...

Аналітичний документ “Половинчасті амбіції України щодо виконання критеріїв кандидата в ЄС” Policy paper “Ukraine’s half-full ambition to fulfil EU’s candidate criteria” ([Ukr.](#))

- ▶ Поширеним прийомом є розділення назви на дві частини, перша з яких визначає широку тему аналітичного документа, а друга – окреслює сферу дослідження/аналізу. Це забезпечує семантичну структуру та пов’язує ваше спеціалізоване дослідження із загальною проблемою. Це також можна використовувати для того, щоб скоротити довгий заголовок.

«**Дигіталізація в Україні:** дослідження впливу інструменту електронного урядування *Дія* на якість публічних послуг»

Структурний елемент	Позитивний приклад	Негативний приклад
Заголовок	<p>«Ринок праці після коронакризи: які професійні навички будуть потрібні жінкам?»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Запитання в назві повторює дослідницьке питання/мету документа • Чітко визначає тему статті (період часу, сфера політики, уточнення: кваліфікація жінок) <p>Sakhno, H., Yuzkiv, V. & Kobernik, A. (2021), Labour market after the COVID-19 crisis: What professional skills will women need?, Centre for Economic Strategy (CES).</p>	<p>«Виклики та можливості для Боснії та Герцеговини»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Назва надто широка, документ присвячений інфраструктурі в Боснії та Герцеговині, що не відображено в назві <p>Policy paper by Adnan Ćerimagić, published by the Friedrich-Ebert-Stiftung Office in Bosnia and Herzegovina</p>

2. Анотація та резюме

Функція як резюме, так і анотації полягає в тому, щоб передати масштаб тексту, а саме його мету, зміст і результати.

Відмінності	Анотація	Резюме
Мета	Викликати інтерес у читача, представити дороговказ аналітичного тексту	Представити центральний аргумент – «повідомлення», узагальнити зміст та основні результати
Форма	1–2 абзаци (50–250 слів); не містить посилань, таблиць чи схем	Завершений текст, який можна розглядати окремо (1–10 сторінок/до 5% усього тексту); може містити схеми та таблиці

Призначення	Підходить для всіх видів аналітичних матеріалів; можна використовувати на вебсайті для опису документа перед завантаженням	В основному для досліджень політики та публікацій, які надають аргументи на користь певної політики; як правило, наприкінці містить рекомендації щодо політики
Спільні риси	Повністю відображає структуру документа та його зміст; не містить нової інформації, якої немає в основному тексті; може бути частиною вступу; не є взаємовиключними	

Відповідно, існує певна варіація в сфері застосування для кожного елемента.

Семантичний елемент	Анотація	Резюме
Вступ/аналітична проблема → Чому варто прочитати цей документ? Що в ньому інноваційного порівняно з іншими дослідженнями чи політичними ідеями? (посилання на розділ xx)	2–3 рядки зазначають основну аналітичну проблему	1–2 абзаци, що описують політичну проблему та обґрунтовують (аналітичний або емпіричний) підхід до вирішення
Мета/дослідницьке запитання → Яка мета документа? (посилання на розділ xx)	1–2 рядки формують і пояснюють досліджуване питання	1–2 абзаци зазначають доступні альтернативи, вказуючи на їхні слабкі та сильні сторони
Дизайн аналітичної роботи → Що робить аналіз переконливим? Як методологічно обґрунтовується основний аргумент?	3–4 рядки, що відображають дані та використаний метод, які ведуть до висновку	1 абзац про методологію (не обов'язковий)
Результат → У чому автор хоче переконати читача?	2–3 рядки, що включають основні результати	Варіюється від кількох абзаців до 1–3 сторінок з описом основного аргументу
Політичні рекомендації	Не застосовується	Варіюється від кількох абзаців до 1–3 сторінок; стисло представляє політичні рішення

Короткі документи, такі як аналітичні брифи, аналітичні записки або аналітичні блоги, містять коротку версію резюме, яка відображає основне повідомлення документа. Залежно від загальної мети аналітичного документа зміст може змінюватися: якщо документ представляє одну чи кілька сторінок аргументу, у резюме має бути вказано проблему та підсумовано центральний аргумент щодо її вирішення. Якщо документ є аналітичним, резюме має на меті переконати читача в достовірності аналізу і, таким чином, також міститиме коротке методологічне твердження.

Резюме

«Жорстокий ісламістський екстремізм все ще є однією з найбільших загроз внутрішній безпеці, а також згуртованості суспільства в ЄС. Як важлива частина будь-якої комплексної контрстратегії, третина превентивних заходів включає в себе заохочення та підтримку (жорстоких) екстремістів у в'язниці та суспільстві в тому, щоб змусити їх покинути своє середовище, дерадикалізувати, декриміналізувати та реінтегрувати їх в суспільство. Однак робота з виходу стає дедалі складнішою: профілі радикальних осіб стають різноманітнішими; дедалі більша кількість представників уряду та громадянського суспільства має працювати разом; і ефективність будь-якого заходу має бути чітко продемонстрована. Такі глобальні події, як пандемія COVID-19, зростаюча важливість онлайн-виміру та нечіткість внутрішньої та зовнішньої безпеки створюють додатковий тиск.

Національні уряди та міжнародні організації повинні бути в курсі ключових тенденцій, щоб забезпечити ефективну та сталу превентивну політику.

– Учасники превентивної діяльності повинні підготуватися до ширшого кола потенційно радикальних осіб, в яке ввійдуть не лише чоловіки, а й жінки та молодь.

– Тісніша співпраця між різними суб'єктами та різними спеціалістами має вирішальне значення та потребує встановлення довіри та механізмів для обміну інформацією.

– Ефективність має свою ціну: стабільна робота з виходу та запобігання рецидивам можлива лише за умови довгострокового фінансування профілактичної роботи, включно з мониторингом та оцінкою, щоб визначити найбільш ефективні реакції».

Сильні сторони короткого резюме:

- Короткий вступ до теми та її актуальність
- Резюме пояснює причини, чому робота з радикалізмом стикається з новими викликами, і стисло вказує, якими вони є
- Надає політичні рекомендації
- Налаштоване на цільову аудиторію

Джерело: Koller, S. (2021). [Towards More Effective Deradicalization. DGAP Policy Brief. German Council on Foreign Relations.](#)

Ще один гарний приклад довшого резюме, яке є окремим документом: Інститут законодавчих ідей (англ. – Institute of Legislative Ideas (2022). «Резюме щодо створення Агентства відновлення України» (англ. – [“Executive Summary regarding the establishment of the Agency for Ukraine’s Recovery”](#))

Сильні сторони довгого резюме:

- Введення в проблему та контекст
- Обговорення альтернативних політичних пропозицій
- Рекомендації

3. Вступ

Функція вступу полягає в тому, щоб підготувати читача до документа. Зазвичай він складається з кількох частин: першим, центральним компонентом вступу є всебічний опис політики та/або аналітичної проблеми. Опис проблеми має привести до другої частини – формулювання мети документа або аналітичного запитання, яке пов'язане із проблемою. Разом ці дві частини часто розглядаються як «обґрунтування» дослідження. По-третє, вступ підкреслює інноваційність ідеї або аналізу та його унікальні особливості. Крім того, вступ може включати короткий опис методології та/або опис контексту, якщо для цього не передбачено окремі розділи. Нарешті, вступ містить огляд структури документа та може вказувати, як семантично пов'язані його розділи. У наступних кроках ми докладніше розглянемо кожний елемент:

1) Почати із контексту проблеми політики та визначення проблеми

Ця перша частина служить для **«зміни масштабу»** специфіки вашої дослідницької проблеми **перед тим, як «знову відновити масштаб»** пізніше. Зосередьтеся на передумовах проблеми, яку ви обговорюватимете пізніше, і уникайте надто загальних або надто детальних описів, оскільки читачі можуть втратити інтерес, якщо вони не побачать безпосереднього взаємозв'язку з вашою проблемою політики.

- ▶ Використати сильні прикметники, щоб підвищити увагу.
- ▶ Протиставні сполучники (проте; однак; незважаючи на/ протиставлення «з одного боку... з іншого боку...») грають із упередженнями читача та створюють інтригу для вашого аргументу/точки зору.

Політичне значення Арктики: «Арктика являє собою **глибоку стратегічну неоднозначність**: вона має історію мирної **співпраці** та **конкуренції великих держав**, які часто відбуваються паралельно». (Allers et al., 2021)

Визначення проблеми слугує для того, щоб переконати читача в тому, що існує нагальна політична проблема, тому прочитати цей документ необхідно, оскільки він пропонує можливі рішення. Визначте будь-які ключові слова, які є центральними у вашому документі (Richards, n.d.).

«Все це **створює дилему** для європейських країн — арктичних і неарктичних — щодо їхніх відносин із Росією на Крайній Півночі [...]. Тому **Захід має дотримуватися** двосторонньої стратегії». (Allers et al., 2021)

2) Зв'язати вищезазначене з тезою про наміри/цілі

Теза про наміри складається з **одного-двох речень**, які відображають **основне дослідницьке питання або цілі** аналітичного документа. Вона є дуже важливою для побудови ваших аргументів і зазвичай розкриває вашу позицію.

«Цей документ описує ситуацію та пояснює причини відсутності зміцнення китайсько-російських економічних зв'язків використовуючи статистичні дані та дані з конкретних проєктів [...]». (Milov, 2021)

«Отже, у документі описано, як окремий аспект молодіжної політики узгоджується з молодіжною політикою ЄС та Центральної Азії (розділ 1), та зацікавленість Центральної Азії у співпраці (розділ 2)». (Bewerunge & Plottko, 2021)

3) Надати короткий огляд методології дослідження

Ця функція важлива, щоб показати, що ваша аргументація базується на доказах і відповідає належній академічній практиці. Надайте огляд використаних методів та/або походження базових даних. Оскільки аналітичний документ зосереджується на одній конкретній проблемі, вам може знадобитися вказати обмеження вашого дослідження та інші супутні питання, які є поза його сферою. **Прозорість – це ключ.**

Наприклад: «Дані, використані для цього аналізу, були взяті з офіційних російських і китайських джерел – Центрального банку Росії, Федеральної митної служби та Головного митного управління Китаю, а також зі Статистичного огляду світової енергетики (British Petroleum (BP) та повідомлень ЗМІ про хід конкретних китайсько-російських проєктів». (Milov, 2021)

4) Завершити оглядом структури документа

Коротко опишіть зміст кожного розділу документа, щоб надати читачеві дороговказ.

Наприклад: «Цей документ складається з двох частин. Перший досліджує [...]. У заключному розділі оцінюється [...]». (Allers et. al. 2021)

Вступ	<p>«Цей аналіз DGAP розглядає події в Арктиці на тлі посилення суперництва великих держав у Європі — між НАТО та Росією — і в усьому світі — між США та Китаєм. У ньому досліджується, якою мірою двоякий характер Арктики як регіону, відзначеного співпрацею та конкуренцією між західними країнами та Росією, може бути збережений, незважаючи на погіршення клімату безпеки».</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Чітко викладено дослідницький підхід до розглянутої проблеми та її передумови/актуальність (ширша картина) <p>Allers, L., Racz, A. & Saether, T. (2021). Dealing with Russia in the Arctic: Between exceptionalism and militarization. German Council on Foreign Relations.</p> <p>«Отже, у документі описано, як окремий аспект молодіжної політики узгоджується з молодіжною політикою ЄС та Центральної Азії (розділ 1), та зацікавленість Центральної Азії у співпраці (розділ 2). Підсумовуючи головні виклики для молоді в Центральній Азії в розділі 3, у розділі 4 пропонується вичерпний пакет рекомендацій щодо встановлення аспекту молодіжної політики у відносинах між ЄС і Центральною Азією».</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Пояснюється структура статті ▶ Читач знає, чого очікувати <p>Bewerunge, A. & Plottka, J. (2021). A Youth Policy Dimension of EU–Central Asia Relations, IEP Policy Paper (No 02/21).</p> <p>«Ініціативи Європейського оборонного союзу (EDU) просуваються повним ходом за політичної підтримки як установ ЄС, так і ключових держав-членів. [...] Проте структура, яка керує консолідацією динамічної та інтегрованої європейської оборонної технологічної та промислової бази (EDTIB), потребує гідного оформлення».</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Протиріччя з проте/однак створюють невідомість/напругу, привертають увагу читача: «Наукова загадка» ▶ Коротко висвітлює передумови документа, висвітлюючи нові питання <p>«Що можна зробити, щоб усунути недоліки, виявлені в Пріоритетах розвитку потенціалу EDA (CDP), зменшити кількість систем, що експлуатуються на рівні ЄС, і підвищити сумісність? Чи ризикує ЄС стратегічно скоротитись і втратити оборонну значимість?».</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Дослідницькі питання чітко визначені та слугують провідною ниткою в усьому документі
--------------	--

4. Контекстуалізація основного аргументу в поточній дискусії

У дослідницькій роботі цю функцію виконує огляд літератури, який є синтезом досліджень у вашій сфері політики та ключовим компонентом будь-якої наукової статті (Purdue Writing Lab, n.d.). Він призначений для того, щоб показати, що ви провели поглиблене теоретичне дослідження вашої проблеми політики, і використовується, щоб підкреслити оригінальний внесок вашої статті в існуюче дослідження. В інших типах публікацій ця частина містить огляд доступних політичних рішень. Під час огляду викликів та недоліків, пов'язаних із доступними альтернативами, ви можете представити своє рішення як таке, що спрямоване на подолання цих проблем. (Див. також Розділ 3, Крок 3 → [Провести кабінетне дослідження](#))

1. Узагальніть та обговоріть основні аргументи/підходи до вашої проблеми політики в існуючій літературі (Richards, n.d.). Включайте сучасну літературу, а також фундаментальні праці. Будьте точними та пам'ятайте про прийоми цитування.
2. Зробіть порівняння та покажіть відмінності між підходами, де це необхідно. Помістіть джерела в контекст.
3. Критично оцініть: вкажіть сильні та слабкі сторони своїх джерел (Purdue Writing Lab, n.d.).
4. Помістіть своє дослідження в рамки наукової дискусії та оцініть внесок вашої публікації в тему (University of Arizona Writing Center, n.d.).
5. Запитайте себе: чим мій аналіз політики/результат є унікальним/новим? Як він доповнює наявні дослідження?

<p>Огляд літератури</p>	<p>«Проте, хоча дослідження зафіксували еволюцію військових у цих різних ролях за останнє десятиліття, все ще відсутній всеосяжний аналіз, який би визначив і проаналізував сучасні основні ролі військових. Це дослідження намагається заповнити цю прогалину, по-перше, визначивши та проаналізувавши ролі військової інституції в сучасному суспільстві, а по-друге, обміркувавши, як ці ролі впливають на поточні цивільно-військові відносини».</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Презентувати власний внесок та його значення для наукової спільноти <p>«Проте, незважаючи на свою відокремленість від цивільного життя, військова організація залишається відкритою системою, яка характеризується взаємозалежністю та постійним обміном із своїм середовищем. Наприклад, Морріс Яновіц, на відміну від Ервінга Гоффмана та Семюеля П. Хантінгтона, стверджував про важливість зв'язку військових із суспільством, а К'яра Руффа, Крістоф Харіг і Ніколь Дженне зазначають у вступі до цього Спеціального Випуску, що ми давно прийшли процес від карикатури на тотальній інституції».</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Дати огляд проблеми та спиратися на відповідну літературу, протилежні думки, синтез аргументів ▶ Включено найновішу літературу <p>Wilen, N. & Strömbom, L. (2021). A versatile organisation: Mapping the military's core roles in a changing security environment, EJIS/Egmont Institute.</p>
<p>Приклад варіантів політики</p>	<p>«Певною мірою брак політичної волі з боку урядів трьох країн можна вирішити шляхом більш сильного використання важелів впливу ЄС і висування умов. Цей тиск є особливо цінним для підштовхування до прийняття реформ, а також у часи кризи. [...] Однак, хоча використання економічних важелів ЄС та його державами-членами буде важливим у короткостроковій перспективі, навряд чи воно само по собі розв'яже основні системні проблеми, які існують у трьох країнах».</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Представляє один варіант політики (сильніші фінансові загрози у разі невідповідності) і пояснює його застосування та прогалини <p>«ЄС не може продовжувати використовувати переважно технічний підхід. [...] Йому потрібно стати більш відвертим політичним гравцем, який би говорив про ці проблеми та вирішував їх через політичні канали чи дипломатичне залучення. Для цього ЄС має покладатися на інформацію, надану викривачами, і тому має надати гарантії щодо їхнього захисту. У той же час, щоб уникнути самотності в критиці правлячих еліт, ЄС може спиратися на мережу партнерів-одномудців, щоб підвищити легітимність своєї критики».</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Представляє новий варіант політики з можливими кроками, які необхідно вжити <p>Gelhaus, L. et al. (2021). Rule of Law Diplomacy: Why the EU Needs to Become More Vocal in Georgia, Moldova, and Ukraine. <i>DGAP Policy Brief (No 4, July 2021)</i>. German Council on Foreign Relations (DGAP). (Online, last access 16.08.2022)</p>

5. Результати, рекомендації та висновок

Це **центральна частина** аналітичного документа, яка представляє головний аргумент, який повинен логічно привести до заклику до дії. Всі три частини повинні бути строго пов'язані між собою, але не повторювати одна одну.

- ▶ Висновки зазвичай мають три складові: основну тезу, пояснення цієї тези та обґрунтування фактами.
- ▶ Рекомендації базуються на висновках і включають лише ті моменти, які є результатом проведеного аналізу. Рекомендації можуть бути частиною висновку.
- ▶ Висновок коротко описує мету документа та узагальнює результати. Однак основна додаткова цінність висновку полягає у винесенні на нову аналітичну дискусію, наприклад, їх обговорення із ширшої точки зору або надання погляду на тенденції та розвиток.

Висновок узагальнює найважливіші результати з опису проблеми та обговорення варіантів політики, щоб зробити логічні висновки.

- ▶ Виділіть лише найважливіші результати аналізу. **Обмежте обсяг.**
- ▶ Забезпечте підтримку та обґрунтування політичних рекомендацій, які будуть надані далі.
- ▶ Переконайтеся, що всі аргументи твердо та чітко ґрунтуються на доказах, отриманих у результаті дослідження (IDRC, n.d.).
- ▶ Багато людей спочатку читають вступ і висновок, перш ніж перейти до основної частини документа. Переконайтеся, що **висновок відображає ваш вступ** і підкреслить силу вашого аргументу (IDRC, n.d.).
- ▶ Оскільки варіант політики – це не один окремий захід, а ціла стратегія, рішення має включати різні практичні кроки (= рекомендації).
- ▶ Рекомендації щодо політики повинні послідовно ґрунтуватися на вашому аналізі варіантів політики. Вони мають бути чіткими, переконливими, здійсненними та сприяти вашим цілям.
- ▶ Які конкретні адміністративні чи правові керівні принципи надаватиме ваш варіант політики?
- ▶ Конкретні рекомендації можна розділити за допомогою розділів, цифр, списку або курсиву (логічний поділ).
- ▶ Закінчити **заключним коментарем**, щоб залишити **тривале враження**.
- ▶ Висловіть деякі остаточні думки щодо проблеми у світлі загальної картини вашого аналізу: яка мета ваших політичних рекомендацій?
- ▶ Ви можете включити **переконливе звернення** до своїх читачів: які перспективи на майбутнє, якщо особи, які ухвалюють рішення, діятимуть чи не діятимуть відповідно до ваших досліджень?

Зверніть увагу, що в деяких документах використовується окремий розділ перед висновком, щоб представити політичні рекомендації.

Висновки та рекомендації

«У цьому документі стверджується, що поширення так званої карти змін для прогресивного та цілеспрямованого переходу до голосування з кваліфікованою більшістю (англ. – QMV) в Спільній зовнішній та безпековій політиці (англ. – CFSP) відповідало б інтересам усіх держав-членів. **Це пояснюється тим, що** це посилить стійкість системи зовнішньої політики ЄС до впливу третіх країн, підвищить загальну ефективність зовнішньої діяльності Союзу та зменшить ризик того, що головна відповідальність за формування спільної європейської зовнішньої політики буде перенесена з ЄС до міні-сторонніх форумів, таких як група ЕЗ, де менші країни-члени зазвичай не мають місць».

- ▶ Повторює основний аргумент і наводить аргументи на підтримку

«**У довгостроковій перспективі ЄС не може уникнути** переходу до більш мажоритарного прийняття рішень у зовнішній політиці, **якщо він хоче зміцнити довіру до своєї зовнішньої діяльності** та стати геополітичним гравцем. **Згідно з існуючими правилами ухвалення рішень на основі одностайності в Спільній зовнішній та безпековій політиці** (англ. – CFSP) і Спільній політиці безпеки і оборони (англ. – CSDP), ЄС продовжує діяти більше як вільна конфедерація, ніж як справжній Союз [...]. Тому **немає альтернативи** поширенню так званої карти змін для прогресивного та цілеспрямованого переходу до голосування з кваліфікованою більшістю (англ. – QMV) в Спільній зовнішній та безпековій політиці (англ. – CFSP) у довгостроковій перспективі. **Настав час зробити це».**

- ▶ Стилий, такий, що запам'ятовується, переконливий заклик/бачення у вигляді підсумкового коментаря: Чому нам потрібно змінити механізми голосування? Що було б, якби ми не змінили статус-кво?
- ▶ Підкреслює терміновість дії + кращий варіант

«Щоб сприяти прийняттю так званої карти змін для прогресивного та цілеспрямованого переходу до голосування з кваліфікованою більшістю (англ. – QMV) в Спільній зовнішній та безпековій політиці (англ. – CFSP) серед протиборчих столиць ЄС, є **три речі, які можуть зробити** її прихильники на додаток до очікування більш відкритих урядів, які прийдуть на посади в цих столицях. Спочатку, [...]»

Novàky, N. (2021) *Qualified Majority Voting in EU Foreign Policy: Make It So*. Wilfried Martens Centre for European Studies. ([online](#), last access 16.08.2022)

«Третинні превентивні програми та заходи **мають** приділяти більше уваги статі та віку. **Наприклад**, пенітенціарні установи повинні сприяти регулярним контактам між ув'язненими батьками – жінками, а також чоловіками – та їхніми дітьми».

- ▶ Чітке повідомлення, яке потім уточнюється шляхом наведення прикладів

Koller, S. (2021). [Towards more effective deradicalization](#). DGAP Policy Brief.

КРОК 3: Аргументи

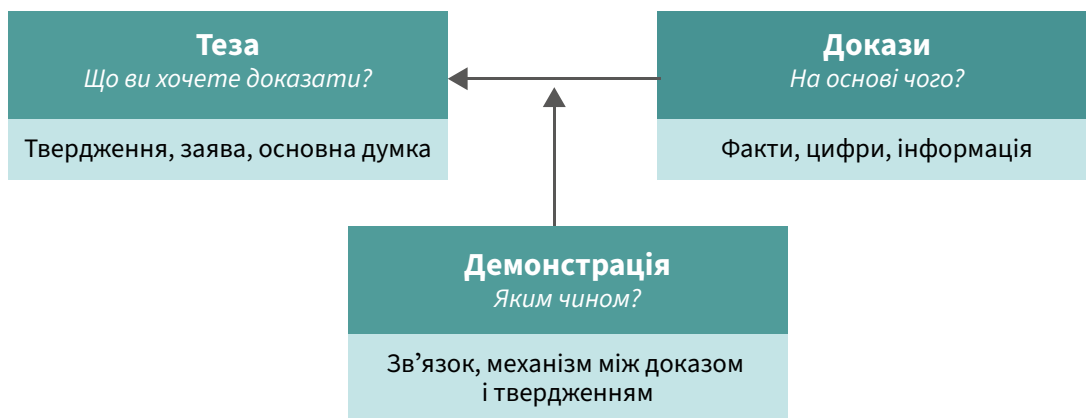
Олександра Койдель

Складні політичні виклики потребують політичних заходів, які одночасно вирішували б проблему та зменшували б негативні, ненавмисні наслідки політичних рішень. Це підштовхнуло би політиків та аналітиків політики до тенденції розробки політики на основі фактичних даних. Пропозиції такого типу розробки політики визнають, з одного боку, політичну природу прийняття політичних рішень: особисті цінності, партійні ідеології, політичні компроміси та громадську думку, усе це сформує політичне рішення. З іншого боку, пропозиції щодо політики базуватимуться на достатньо надійних доказах ефективності, умовах і впливу політичних рішень. Таким чином, також цінується систематичний аналіз різноманітних типів даних і пояснення причинно-наслідкових зв'язків між явищами (Parkhurst, 2017). Цей розділ усуває політичний компонент на користь зосередження на аргументації, використанні доказів для передачі політичних пропозицій. У розділі також висвітлюється структура абзацу як прояв аргументації в письмовій формі.

Схема аргументу

Для більшості аналізів політики достатньо використовувати основну трискладову схему, адаптовану зі Стівена Тулміна (див.: Toulmin, 2003, 83–134): теза — це твердження, яке підтверджується доказами та демонстрацією. У цьому розділі ми розглянемо ці елементи глибше.

Графік 4.1: Схема аргументу

Джерело: Адаптовано та розширено з (Toulmin, 2003, 83–134; Karbach, 1987).

Теза – це твердження або висновок, «чиї переваги ми прагнемо встановити» (Toulmin, 2003, 90). Теза – це відповідь на запитання «Що ви хочете доказати?». Теза в політичному документі може звучати так: «Найбільші переможці в нашій глобальній економіці — це ті, хто знаходиться на вершині»,¹ «Україна є передовою країною з точки зору реальних можливостей для відбиття кібератак»,² «Трубопровід [Північний потік 2] став тягарем»³. Навіть якщо теза аналітика є результатом аналізу або резюме експертного спостереження, це не абсолютна істина,

¹ Адаптовано з: (Hardoon, 2017, 3)

² Адаптовано з: (Gressel 2020, 8–9)

³ Адаптовано з: (Gros 2022, 1)

а скоріше (сподіваємось, добре обґрунтоване) твердження. Воно потребує підтвердження у вигляді доказів і пояснення доказів, що стосуються тези (демонстрації).

Докази в макеті аргументу посиляються на факти, цифри, дані та будь-яку іншу інформацію на підтримку тези. Вони відповідають на запитання «На основі чого?». Докази відрізняються від (математичних або юридичних) свідчень, які часто є остаточними. Натомість під час аналізу політики можуть з'явитися нові докази, які оновлюють наші попередні знання. Не існує єдиної типології чи стандарту щодо того, що є доказом. Для практичних цілей пропонується розрізняти описові та аналітичні докази (Таблиця 1).

Таблиця 4.1: Описові та аналітичні докази

	Описові докази	Аналітичні докази
Значення	Дані та інформація, які фіксують сучасний стан.	Висновки, які встановлюють причинно-наслідкові зв'язки в результаті дослідження.
Приклад	Адміністративні, статистичні дані, дані опитувань, звітність уряду та компаній, правові норми та судові рішення, новини, аудіо- та відеозаписи, (усні) свідчення зацікавлених сторін, власні кваліфіковані спостереження (наприклад, спостереження аналітика з тематичного круглого столу).	Висновки наукового дослідження в галузях, пов'язаних з політичною проблемою, висновки чи оцінки політики, або конкретної програми, результати журналістських розслідувань.

Джерело: Адаптовано та розширено з (Wills et al., 2016, 9).

Хоча різноманітні типи даних або інформації можуть бути доказами, в ідеалі лише надійні та достовірні докази повинні слугувати основою політичних порад. Прозорість в описі процесу отримання доказів часто є ознакою більш достовірних доказів (див. також Розділ 3, Крок 8 → [Нести відповідальність](#)). Крім того, можна застосувати такі запитання, щоб перевірити, наскільки доречними є докази для вашого аргументу:

Таблиця 4.2: Як підібрати достатньо хороші докази для аргументу

Питання	Індикатори доцільності	Приклад
Джерело: Що/хто є джерелом інформації чи даних?	Перевірте: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Дані про джерело, щоб оцінити, чи має воно кваліфікацію і спроможність вирішити певну політичну проблему або створити певний тип даних. ▶ Ознаки того, що джерело дотримується професійних стандартів (наприклад, журналістських, академічних, професійних юристів тощо). 	Експерт у цій галузі зазвичай має перелік тематичних публікацій і належну інституційну приналежність. На вебсайті організації буде опис повноважень, ресурсів, структури управління.

<p>Методологія: Як джерело отримало свої дані чи інформацію?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Для аналітичних доказів і статистичних даних необхідно чітко представити концептуальну основу та методи збору та аналізу даних, враховуючи обмеження. ▶ Слід застосовувати методи відповідно до належних стандартів якості, використовувати посилання на оригінальні джерела, якщо це доречно. ▶ Для інших типів доказів (наприклад, новини) перевірте наявність посилань на джерела або процес, за допомогою якого було отримано доказ. 	<p>Пояснення концептуальної основи, операціоналізації та розрахунків у політичній дослідницькій роботі (наприклад, Hafner et al., 2016).</p> <p>Посилання на авторитетні вторинні джерела та пояснення власних розрахунків у аналітичному звіті (наприклад, Gros, 2022).</p>
<p>Якість доказів: Чи дані/інформація є своєчасними та точними?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Чи це найновіші дані? Якщо ні, чи є обґрунтовані підстави для використання старих даних/інформації? ▶ Чи це найточніші дані? Якщо ні, чи є підстави не використовувати найточніші дані? ▶ Чи можете ви знайти інше джерело, яке підтверджує ці дані/інформацію? 	<p>Подумайте про ідеальні параметри даних для типу аналізу, який проводить джерело, і про те, як це обмежує вибір даних. Наприклад, для кількісного визначення вартості корупції автори розглянули можливість використати дані Євробарометра для їх повноти, але відмовились від них, оскільки вони не дають достатнього порівняння в часі (Hafner et al., 2016, 28 f.).</p> <p>Аналітик може зажадати використати триангуляцію, перехресну перевірку доказів у кількох джерелах, які не залежать одне від одного.</p>

Демонстрація – це обґрунтований зв'язок між доказами і тезою. Вона відповідає на запитання «Яким чином?». Її функція полягає в тому, щоб показати, що крок між даними та тезою є обґрунтованим, пояснюючи читачеві, як ці дані підтверджують тезу. Часто потрібно описати механізм, що стоїть за зв'язком між даними та тезою (Toulmin, 2003, 91 ff.). У повсякденній аргументації демонстрація часто неявна або дуже коротка. Однак у політичних дослідженнях демонстрацією може бути висновок, зроблений в інших дослідженнях. У цьому випадку, строго кажучи, це стає тезою, яку потрібно було б представити відповідно до структури Тулміна. Щоб уникнути нагромадження аргументів і розфокусування уваги читача, достатньо посилання на попередні дослідження, які ілюструють посилання, згадане в демонстрації.

Як правильно написати аргумент

Відповідно до структури Тулміна, може бути складно написати політичний документ, тому приділіть достатньо часу, щоб перевірити свій текст. Почніть із переліку основної тези та трьох-чотирьох допоміжних тез, які ви хочете розглянути, наприклад, у аналітичному звіті. До того моменту, коли ви почнете писати аналітичний звіт, ви проведете кабінетне дослідження або ваше первинне дослідження, тому у вас вже буде можливість отримати необхідні докази на підтримку кожної тези. Нарешті, напишіть демонстрації: чітко вкажіть зв'язки між вашими даними та тезами, заснованими або на ваших висновках, або на основі попередніх досліджень.

Блок 1: Поради щодо того, як розпізнати, що у вас завершений аргумент

- ▶ Під час перегляду абзацу поставте три запитання щодо структури аргументу (Графік 1):
 - Якщо ви написали ряд тез без доказів і демонстрацій, розділіть тези на речення, почніть новий абзац для кожного речення та додайте докази та демонстрації відповідно.
 - Якщо ви спочатку написали докази, а потім демонстрацію (або пропустили це) і закінчили тезою, перемістіть свій висновок на початок абзацу.
- ▶ Навчіться записувати демонстрації, навіть якщо ви думаєте, що вони ясні та неясні. Почніть демонстрацію після написання тези та переліку доказів словами «Це означає, що...». Видаліть частину «Це означає...» після завершення речення.
- ▶ Вирішіть, чи всі ваші докази підтверджують вашу тезу в світлі демонстрації. Видаліть докази, які не стосуються цього. Оновіть свою демонстрацію або тезу.

Нижче наведено адаптований приклад, яким може бути твердження експерта в усній промові або короткому коментарі: текст, хоча й посилається на докази, не містить посилань на джерела. Під час написання аналітичних звітів або документів більш достовірним є перелік джерел даних для аргументації, оскільки читач може самостійно перевірити їх. Елементи розташування аргументів виділено жирним шрифтом:

[теза] Україна є передовою країною з точки зору реальних можливостей для відбиття кібератак. **[дані: ресурси та досвід]** З одного боку, СБУ, Державна служба спеціального зв'язку та відділи боротьби з кіберзлочинністю Нацполіції добре укомплектовані *[примітка: письмове посилання на джерело]*. Вони тісно співпрацюють з українськими провайдерами телекомунікаційних послуг та ІТ-компаніями приватного сектору, найсильнішими серед усіх країн Східного сусідства *[примітка: в ідеалі тут має бути посилання, яке ілюструє силу ІТ-сектору та його співпрацю з владою; було б достатньо пропустити частину «найсильніший...», проте]*. З іншого боку, після незаконної анексії Криму Україна стала лабораторією для російських кібервійн, таких як атака зловмисного програмного забезпечення NoPetya, «Black-Energy» та «KillDisk». Україна була об'єктом потужних атак російських спецслужб, а також незалежних кіберзлочинців і аматорів з Росії. **[демонстрація: з'єднайте дані та тезу «це означає, що»]** Таким чином, країна має необхідні людські ресурси та координаційні структури, які пройшли випробування під час серйозних інцидентів, щоб забезпечити її стійкість до кібератак.

Джерело: Власне тлумачення на основі (Gressel, 2020, 8 f.).

Часто виникає спокуса об'єднати кілька тез в одну, але це треба робити обережно, щоб аргумент не став важким для сприйняття. Наприклад, можна сказати: «Україна є **найбільш** передовою країною Східного партнерства з точки зору реальних можливостей відбиття кібератак». Проте додавання цього прислівника потребує підтвердження цієї додаткової тези доказами та демонстрацією, щоб проілюструвати, як дійшло до тези, що Україна не лише володіє згаданими можливостями, але й те, що вони перевершують можливості інших країн Східного партнерства. Це все ще можна зробити, наприклад, шляхом зміни даних, щоб відобразити порівняння можливостей країн Східного партнерства або серйозності російських кібератак на ці країни (або обох), а також шляхом зміни демонстрації, щоб пов'язати дані з тезою. Однак внаслідок цього можна отримати два різні абзаци, і саме аналітик має вирішити, чи зосереджується його аргумент на перевазі інфраструктури кібербезпеки України в регіоні чи на наявності можливостей кіберзахисту як такого. Наприклад (кваліфікатори та відповідні поправки позначені жовтим):

[теза] Україна є найбільш передовою країною з точки зору реальних можливостей відбиття кібератак серед країн Східного партнерства. **[дані: ресурси та досвід]** З одного боку, СБУ, Державна служба спеціального зв'язку та відділи боротьби з кіберзлочинністю Нацполіції є найкраще укомплектованими в області [тут має бути джерело для порівняння або примітка, де аналітик описує власні розрахунки та джерела]. Вони тісно співпрацюють з українськими провайдерами телекомунікаційних послуг та ІТ-компаніями приватного сектору, найсильнішими серед усіх країн Східного сусідства [посилання на джерело]. З іншого боку, після незаконної анексії Криму Україна стала лабораторією для російських кібервійн, потужних атак російських спецслужб, а також незалежних кіберзлочинців і аматорів з Росії, таких як атака зловмисного програмного забезпечення NoPetya, «Black-Energy» та «KillDisk», які зустрічаються набагато частіше та є складнішими, ніж у будь-якій іншій країні Східного партнерства. **[демонстрація: з'єднайте дані та тезу]** Порівняно з іншими країнами Східного партнерства, країна має необхідні людські ресурси та координаційні структури, які пройшли перевірку під час деяких із найсерйозніших інцидентів, щоб забезпечити її стійкість до кібернападів.

Джерело: Власне тлумачення на основі (Gressel, 2020, 8 f.).

Робота з контраргументами

Контраргументи – це твердження, які можуть заперечити ваші припущення, суперечити вашим тезам або поставити під сумнів достовірність ваших доказів і демонстрацій. Контраргументи також можуть бути просто кваліфікаціями: визначення умов, за яких структура ваших тез-доказів-демонстрацій є менш достовірною. Хоча визнання контраргументів може спочатку здатися слабкістю, насправді це додає переконливості аналізу: розумний читач, швидше за все, придумає власні контраргументи, отже, надання їм спростувань із самого початку допоможе послабити їхню аргументацію. У цьому розділі наведено поради щодо роботи з контраргументами, заснованими на критиці тез та демонстрацій (Блок 2) або доказів (Блок 3), а також відповідні приклади.

Блок 2: Поради щодо роботи з контраргументами, заснованими на тезі або демонстрації аргументу

- ▶ **Визначте та розпізнайте альтернативні твердження**, напр. розглянуті окремими зацікавленими сторонами або які є результатом інших аналізів. У тексті використовуйте такі фрази, як «з іншого боку», «критики стверджують...», «згідно з [думкою експерта, висновком дослідження]». Чітко вкажіть ці альтернативні тези.
- ▶ **Розгляньте умови**, за яких ваша теза чи демонстрація можуть бути недостовірними. У тексті додайте кваліфікатор до тези, наприклад «імовірно», «швидше за все», «якщо X, то Y».

У наведеному нижче уривку з дослідження політики автори засновують своє дослідження вартості корупції для ЄС на тому, що корупція знижує економічне зростання. Проте вони також пояснюють альтернативне твердження про те, що низький рівень зростання може спричинити корупцію. У своїй аргументації вони спочатку представляють обидві тези, а потім повторюють своє твердження з кваліфікатором («вважається» — тобто не на 100% впевнені) і обґрунтовують його мета-дослідженнями на відміну від окремих досліджень. Таким чином вони випереджають критику свого головного припущення:

[теза 1] Деякі вчені стверджують, що високий рівень корупції спричиняє низький дохід (**[докази]** Ehrlich & Lui, 1999; Lambsdorff, 2007), тоді як інші стверджують, що **[теза 2]** перехід від високого рівня корупції до низького є лише побічним продуктом економічного зростання (**[докази]** Treisman, 2000). [...] [теза] Ймовірно, обидві інтерпретації щодо

напрямку причинності здаються *правдоподібними*, проте **[докази для тези 1]** *the meta-studies* Ugur (2014) and Campos et al. (2010) **[кваліфікатор]** припускають, що корупція спричиняє зниження економічного виробництва та зростання. (Hafner et al., 2016, 26).

Наступний приклад із аналітичного звіту показує, як автор розглядає різні умови, за яких демонстрація є правомірною, щоб обґрунтувати твердження про те, що газопровід «Північний потік-2» з Росії до Німеччини є «тягарем» для ЄС. Одна демонстрація ґрунтується на умові, що Росія здійснює напад на Україну, і є політичною, інша демонстрація базується на альтернативній умові, згідно з якою Росія не нападає, і посилається на надійність Росії як торгового партнера. Зауважте, що в цьому прикладі демонстрація 2 розділена доказами:

[докази] Оскільки Володимир Путін відверто погрожує війною, [теза], трубопровід [Північний потік-2] став тягарем. **[кваліфікаційний параметр 1]** Якщо Росія справді вторгнеться в Україну, **[демонстрація 1]** було б неможливо уявити, щоб уряд Німеччини не витягнув вилку, принаймні політично.⁴ [...] **[альтернативний кваліфікатор 2]** Якщо Росія не нападе на Україну, **[демонстрація 2]** буде тоді зрозуміло, що більше не можна довіряти країні, яка завжди постачатиме газ на суто комерційних умовах. **[докази]** Навмисне скорочення потоків газу цієї зими в поєднанні з тривожно низькими рівнями поповнення газових сховищ у об'єктах, що належать «Газпрому» на початку 2021 року, **[демонстрація 2]** показує, що Росія готова застосувати «газову зброю», коли вона буде доречною. (Gros, 2022, 1).

Блок 3: Поради щодо роботи з контраргументами, заснованими на доказовій частині аргументу

- ▶ Визнайте **обмеження методології**, підкресліть, як ви з ними справляєтеся, і інформацію, яку вони все ще дають
- ▶ Визнайте **недоліки ваших даних**, але поясніть, чому це найкращий доступний варіант
- ▶ **Підкресліть триангуляцію**: використання даних з різних джерел (якщо це можливо)

У наступному прикладі автори обґрунтовують свій вибір вибірки респондентів, яка статистично не є репрезентативною для населення. Вони намагаються усунути підстави для критики (не репрезентативність) пояснюючи, що метою відбору є не вловити тренди і закономірності, а висвітлити тематичні варіації у сприйнятті:

«Хоча наша вибірка була відібрана самостійно, ми отримали відповіді від усіх теоретично релевантних груп зацікавлених сторін і, таким чином, можемо охопити різноманітність їхнього сприйняття». (Автор).

У цьому уривку з політичного дослідження вартості корупції для ЄС автори міркують про те, який вигляд міг би мати ідеальний збір даних, але визнають, що таких даних немає. Замість цього вони використовують найкращу можливу альтернативу, яка вже довела свою надійність в іншому дослідженні:

⁴ Тут може бути корисною певна ясність, щоб пояснити, що означає «політично». Наприклад, це може означати, що нормативно неприпустимо продовжувати вести справи з країною, яка порушує міжнародний порядок безпеки.

«...проекти можна розділити на окремі компоненти витрат, включаючи, наприклад, витрати на робочу силу або енергію, що дозволить оцінити вартість одиниці кожного окремого проекту чи контракту. Однак за відсутності такої детальної інформації ми дотримуємося підходу, прийнятого Fazekas & Tóth (2016), і використовуємо міру цін у формі [sic] відносно вартості контракту, яка доступна в базі даних РР». (Hafner et al., 2016, 56).

Структура абзацу

Абзац — це набір пов'язаних речень, які разом передають одну думку. Таким чином, абзац починається з тематичного речення, за яким йдуть приклади, докази, відповідні коментарі та, можливо, заключне або сполучне речення до наступного абзацу. Структура абзацу аналогічна структурі аргументу, оскільки інформація та дані повинні використовуватися для підтримки основної ідеї, висловленої в тематичному реченні. Інші способи переконатися, що абзац добре розроблений, перераховані у Блоку 4.

Блок 4: Поради щодо того, щоб абзац був добре розроблений

Почніть з тематичного речення = основна думка. Використовуйте максимум 5–6 речень, щоб:

- ▶ Надати приклади та ілюстрації
- ▶ Цитувати дані (факти, статистику, докази, деталі та інше)
- ▶ Розглянути свідчення (те, що говорять інші люди, наприклад цитати та перифрази)
- ▶ Використати анекдот чи історію
- ▶ Дати визначення термінам в абзаці
- ▶ Порівняти та зіставити
- ▶ Оцінити причини та приводи
- ▶ Вивчити ефекти та наслідки
- ▶ Описати тему
- ▶ Запропонувати хронологію події (відрізки часу)

Джерело: Purdue Writing Lab (n.d.)

Розглянемо цей приклад, де основна ідея: «Коронакриза непропорційно вплинула на жінок у продуктивному працездатному віці». Зверніть увагу, як автори розкривають практично кожне слово в тематичному реченні: вони ілюструють сильне твердження «коронакриза вдарила по жінках», порівнюючи дані про відповідне зниження зайнятості чоловіків і жінок; вони наводять дані для конкретної вікової групи, щоб обґрунтувати твердження «працездатний вік»; вони цитують джерело, яке показує, що тридцять років є «продуктивним» віком; нарешті, автори оцінюють причини спостережуваного явища, посилячись на закриття дитячих садків у поєднанні з тим фактом, що жінки працездатного віку, найімовірніше, народять дітей дитсадківського віку, а також те, що сім'ї недооцінюють оплачувану роботу жінок. Автори також пропонують коментар щодо можливих негативних наслідків такого розвитку подій («тривожна тенденція»):

[Тематичне речення = головна ідея] Коронакриза вплинула на жінок у продуктивному працездатному віці. Тимчасове закриття дитсадків і шкіл під час карантину створило додатковий тиск на сім'ї з дітьми, тому оплачувана робота для матерів могла відійти на другий план. Кількість зайнятих жінок у віці 30–34 роки зменшилася на 6,6% порівня-

но з 3,4% чоловіків [автори посилаються на таблицю з власними розрахунками в тексті статті]. Це тривожна тенденція, оскільки 30 років вважається найпродуктивнішим віком для розвитку кар'єри (PayScale), але це також вік, коли жінки частіше поєднують роботу з материнством (Sakhno, Yuzkiv & Kobernik, 2021, 8).

У наступному прикладі основна ідея полягає в тому, щоб показати суперечності в результатах дослідження щодо того, як корупція впливає на явку виборців. Таким чином, автори порівнюють і зіставляють відповідні джерела, а також надають коментарі щодо можливого зворотного причинно-наслідкового зв'язку. Зверніть увагу, як чітко абзац містить два аргументи з використанням структури Тулміна:

[Тематичне речення = головна ідея] Існуюча література містить два суперечливих погляди на те, як корупція впливає на явку. По-перше, **[теза 1]** корупція може мобілізувати громадян, **[демонстрація 1]**, якщо громадяни віддають перевагу чистим і підзвітним урядам, їх буде більше, якщо вони не знайдуть прозорості та ефективності в своєму поточному уряді (**[доказ 1]** Inman and Andrews, 2010). По-друге, **[теза 2]** корупція може знизити явку виборців. **[демонстрація 2]** Розчарування через корупцію може підштовхнути потенційних виборців до виходу з демократичного процесу (**[доказ 2]** Kostadinova, 2009). **[коментар]** Подібно до зв'язку між корупцією та економічним результатом, на прямок причинно-наслідкового зв'язку є апіорі незрозумілим. Наприклад, Charron and Lapuente (2010) і Montinola and Jackman (2002) припускають, що може існувати зворотний причинно-наслідковий зв'язок, оскільки демократичні практики можуть стримувати корупцію (Bäck and Hadenius, 2008). (Hafner et al., 2016, 27).

Параметри переконливості

У 350 році до нашої ери у своїй праці «Риторика» Арістотель розробив три тактики аргументації або способи звернення до цільової аудиторії: етос, логос і пафос (етос – моральне начало; логос – думка, укладена в мові; пафос – почуття, наснага, вкладене в мові) (Графік 2). Незважаючи на те, що ці тактики використовуються в основному в написанні промов і есе, вони можуть бути корисними в адаптації політичних документів до цільового читача.

Графік 4.2: Параметри переконливої політичної публікації

Джерело: Адаптовано з риторичного трикутника Арістотеля (Burnell et al., 2016, 85)

Логос означає логіку або розум. Читачі ставитимуть під сумнів достовірність висновків і ре-

комендацій у політичному документі, тому вони повинні бути підкріплені належною аргументацією. Написання має демонструвати логічну послідовність і переконливі докази, а отже дотримуватися структури аргументації.

Параметри переконливості включають:

- ▶ Прозоре представлення плану дослідження (де це доречно), включно з обмеженнями.
- ▶ Послідовне посилання на джерела даних.
- ▶ Перелік розрахунків, результатів моделювання, список учасників інтерв'ю, перевірки надійності, відповідно до стандарту якості, вибраної методології (наприклад, у додатках).
- ▶ Використання структури аргументу (теза-докази-демонстрація) по всьому тексту.

Етос означає етику і демонструє надійність дослідника як джерела політичних порад. У політичних публікаціях демонструйте достовірність за допомогою:

- ▶ використання професійної мови, яка відповідає цільовій аудиторії та є граматично правильною (див. також Розділ 4, Крок 5 → [Звернути увагу на мову](#));
- ▶ переліку ваших професійних повноважень як автора публікації (наприклад, публікації Честем Хаус містять «Про авторів» у кінці своїх робіт, див.: Benton and Harwatt, 2022, 40);
- ▶ представлення інформації про вашу організацію (наприклад, публікації Центру економічної стратегії містять їхню місію, історію, принципи та контактні дані, див.: Sakhno, Yuzkiv & Kobernik, 2021, 3).

Пафос означає емоцію та стосується емоційного впливу або особистого зв'язку, якого можна досягти за допомогою мови та дизайну. Аналіз політики зазвичай уникає використання емоційної мови в пошуках авторитету та уявної нейтральності. Водночас бувають випадки, коли досить емоційна мова в аналітичному тексті допомагає привернути увагу читача. Наприклад, емоційні фрази можна використовувати для підкреслення гостроти проблеми, як у наведених нижче уривках (емоційні фрази виділено курсивом). Однак зауважте, що використання емоційного заклику виправдане доказами:

«Нікуди не подітися від того факту, що найбільшими переможцями в нашій глобальній економіці є ті, хто на її вершині. Дослідження Оxfam показало, що за останні 25 років перші 1% отримали більше доходу, ніж 50% найнижчих разом узятих. Далеко не просочуючись вниз, дохід і багатство висмоктуються нагору з тривожною швидкістю». (Hardoon 2017, 3)

«Кількість працюючих жінок у віці 30–34 роки зменшилася на 6,6% порівняно з 3,4% чоловіків [автори посилаються на таблицю з власними підрахунками в тексті статті]. Це тривожна тенденція [...]» (Sakhno, Yuzkiv & Kobernik, 2021, 8)

Ще один важливий спосіб отримати позитивні емоції від вашої публікації політики – дизайн і верстка. Усе – від розміру шрифту та використання зображень, таблиць і графіків до кольоризації структурних елементів тексту – впливає на те, як довго ваш текст утримуватиме увагу читача та наскільки легко читач зможе зрозуміти ваш основний аргумент (див. також Розділ 4, Крок 6 → [Подумати про деталі](#)), особливо контрольний перелік для професійного оформлення публікації).

КРОК 4: Визначити конкретні рекомендації

Сергій Шаповалов

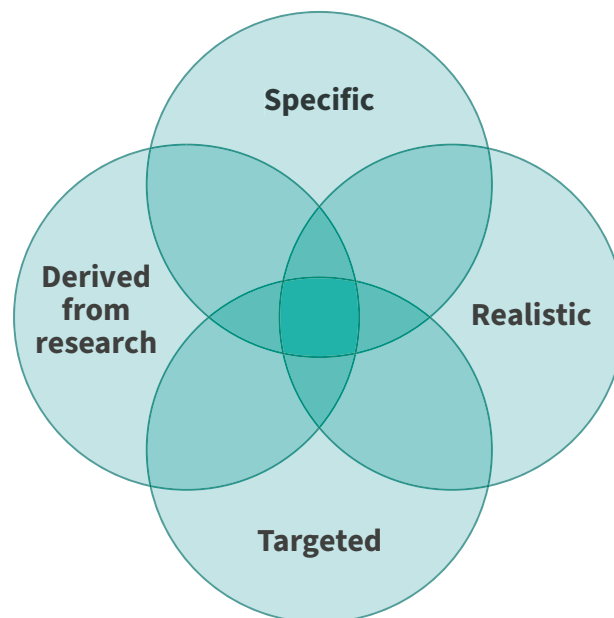
Основні принципи при визначенні політичних рекомендацій

Висновки та політичні рекомендації є важливою структурною частиною аналітичного документа. Крім того, рекомендації є ключовим елементом аналітичного звіту, оскільки вони закликають до дії та потрібні тим, хто ухвалює політичні рішення, що, зрештою, є основною функцією аналітичного звіту. Як стверджують Катерина Зарембо та ін. (Kateryna Zarembo et al. 2021, 42), для ефективного виконання цієї функції рекомендації мають бути конкретними, цілеспрямованими та реалістичними.

По-перше, рекомендації повинні вимагати конкретних, а не абстрактних дій. Прикладами абстрактних дій є рекомендації «підтримати бізнес», «залучити інвесторів», «зміцнити економіку», «забезпечити верховенство права», «реформувати правоохоронну систему» тощо. Такі рекомендації потребують додаткового уточнення. Як саме підтримувати бізнес, який бізнес підтримувати, які ресурси використовувати? Який аспект функціонування правоохоронних органів потребує реформування; що саме потрібно змінити?

По-друге, у рекомендації має бути зазначено, хто саме має ухвалювати та/або виконувати певні політичні рішення. Тобто, необхідно розуміти, як виглядає процес прийняття рішень у тій чи іншій галузі: які задіяні органи державної влади чи місцевого самоврядування, які їхні повноваження. З огляду на це, необхідно рекомендувати конкретних учасників для ухвалення конкретних рішень.

Графік 4.3: Параметри хорошої рекомендації

На основі Zarembo et al., 2021, 42-44

По-третє, дія, яку повинен виконати конкретний учасник, має бути реальною для реалізації. Крім того, вона має бути реалістичною як з адміністративної, так і з політичної точки зору. Бути реалістичним в адміністративному плані означає наявність ресурсів (людських, фінансових тощо) для виконання рекомендованого рішення. Бути політично реалістичним означає, що запропоноване рішення відповідає інтересам зацікавлених сторін і тих, хто ухвалює рішення. Якщо запропоноване рішення проблеми явно суперечить цим інтересам, шанси на реалізацію запропонованого рішення невеликі.

Ці три умови повинні виконуватися одночасно. Якщо запропоноване рішення досить конкретне і адресоване конкретному суб'єкту, але нереалістичне з точки зору впровадження, воно не буде виконано. Якщо запропоноване рішення є конкретним і реалістичним, але не адресоване конкретному учаснику, шанси на його реалізацію також дуже низькі. Недостатньо конкретні рекомендації, швидше за все, також будуть проігноровані.

Однак те, наскільки розпливчастою є рекомендація, залежить від того, як визначено проблему політики. Якщо проблема політики була визначена занадто широко (див. Розділ 3, Крок 1 → [Визначити вашу проблему](#)), рекомендації навряд чи будуть конкретними.

Нарешті, важливо, щоб політичні рекомендації безпосередньо впливали з проведених досліджень. Інакше рекомендація матиме непереконливий вигляд, оскільки не дасть відповіді на питання, чому автор пропонує саме це рішення проблеми, а не якесь інше.

Варіанти політики та рекомендації щодо політики

Як стверджують Олександр Кілієвич та ін. (Oleksandr Kiliievych et al. 2016, 27), політичні рекомендації повинні ґрунтуватися на порівнянні варіантів політики. *Варіант політики* — це набір конкретних, чітко сформульованих дій, зрозумілих виконавцям і громадськості та визначених без абстрактних узагальнень.

Варіанти політики пропонують взаємовиключні підходи до вирішення проблеми. Це означає, що запропоновані варіанти політики не можуть бути реалізовані одночасно.

Кількість варіантів політики, запропонованих у політичному документі, може коливатися від трьох до семи (частіше чотири або п'ять), причому одним із варіантів політики є збереження статус-кво. Опис варіантів політики має містити такі компоненти:

- ▶ основні заходи, необхідні для реалізації цього варіанта політики
- ▶ потенційні переваги варіанта політики, оцінка його результатів
- ▶ потенційні недоліки варіанта політики (можливі втрати суспільства чи окремих стейкхолдерів у разі реалізації цього варіанта політики, оцінка вартості ресурсів для реалізації цього варіанта політики) (Kiliievych et al., 2016, 21 f.).

Після порівняння кількох варіантів політики аналітичний документ завершується вибором одного варіанта політики, а рекомендації міститимуть конкретні кроки для його впровадження. Згідно з Олександром Кілієвичем та ін. (Oleksandr Kiliievych et al. 2016, 23 f.), варіанти політики слід порівнювати за п'ятьма універсальними критеріями:

Таблиця 4.3: Огляд п'яти критеріїв для формулювання варіантів політики

Критерій	Визначення
Ефективність	Ступінь досягнення поставлених цілей.
	Приклад: якщо метою конкретної урядової програми є підвищення популярності військової служби за контрактом, то для кожного варіанта політики показником ефективності буде збільшення кількості контрактів, укладених громадянами зі збройними силами на добровільній основі за рік порівняно з базовою кількістю.
Рентабельність	Співвідношення між результатами політики та ресурсами, витраченими на досягнення цього результату (= аналіз витрат і вигод).
	Приклад: в одному варіанті політики очікуваним результатом є збільшення кількості контрактів громадян зі збройними силами на 50 000 на рік вартістю 1 000 000 доларів США. Другий варіант політики передбачає зростання кількості контрактів зі збройними силами на 30 тис. на рік, і цього результату можна досягти, витративши 500 тис. дол. У першому випадку досягаються більш абсолютні контракти, але за вищою ціною (вартість контракту: 20 доларів США). У другому випадку контрактів менше, але вони дешевші (\$16,7). З точки зору ефективності, другий варіант політики кращий, хоча рішення треба ухвалювати в конкретному контексті, враховуючи наявність ресурсів і те, наскільки терміною є потреба залучення громадян до армії.
Справедливість	Як втілення варіанта політики вплине на інтереси зацікавлених сторін; наскільки нерівномірним буде розподіл вигод і витрат між різними групами населення під час реалізації варіанта політики.
	Приклад: якщо ви побудуєте завод з переробки сміття в селі, більшість селян отримають вигоду, оскільки це зменшить кількість несанкціонованих відходів, які викидають поблизу села, а завод створить робочі місця. Проте люди, які живуть поблизу заводу, можуть постраждати, наприклад, від шуму чи запаху.
Політична доцільність	Відповідність варіанта політики пріоритетам влади; суспільна підтримка пропонованих дій; як такі дії співвідносяться з інтересами зацікавлених сторін і осіб, які ухвалюють рішення.
	Приклад: якщо жителі села не підтримують будівництво сміттєпереробного заводу, хоча вони об'єктивно вииграють від цього, то краще не приймати такого рішення, бо це лише створить соціальну напругу.
Адміністративна доцільність	Наявність ресурсів для реалізації варіанта політики та дії.
	Приклад: чи є достатньо ресурсів (фінансових, людських), щоб впровадити варіант політики? Чи достатньо професіоналів з необхідними навичками, аби реалізувати запропоновані дії (наприклад, будівництво сміттєпереробного заводу)? Чи знаємо ми, звідки за потреби залучати ці ресурси? Чи існує правова та нормативна база для впровадження цих дій?

Щоб порівняти варіанти політики, ви можете побудувати таблицю з балами для кожного варіанта, за кожним із п'яти критеріїв. Для кожного критерію слід призначити діапазон можливих балів, наприклад, від 1 до 5, де 1 означає найнижчий бал, а 5 – найвищий бал.

Таблиця 4.4: Матриця порівняння варіантів політики

Критерії порівняння	Оцінка варіанта політики			
	Статус-кво	Варіант політики 1	Варіант політики 2	Варіант політики 3
Ефективність	1	2	4	3
Рентабельність	1	3	2	5
Справедливість	2	4	1	3
Політична доцільність	5	3	4	2
Адміністративна доцільність	5	3	2	4
Загальна оцінка варіанта	14	15	13	17
Ранжування варіантів	3	2	4	1

Джерело: Kiliievych et al., 2016, 76.

Однак цю схему порівняння варіантів політики не варто розглядати як єдину правильну. Залежно від контексту набір критеріїв можна змінювати для порівняння. Наприклад, можна використати аналіз витрат і вигод. У такому разі політично недоцільні варіанти політики взагалі не беруться до уваги, а адміністративна доцільність визначається з точки зору витрат і вигод (тобто варіант політики, який забезпечує найкращий результат за менших ресурсів, вважається найбільш адміністративно доцільним для реалізації). Таким чином, співвідношення витрат і вигоди (що еквівалентно описаному вище критерію «рентабельності») стає основним критерієм для аналізу.

Перевірка реальності: розгляд прикладів

Насамперед *подумайте про цільову аудиторію вашої роботи*. Якщо мета вашої роботи полягає в тому, щоб привернути увагу широкої громадськості до певної проблеми, то немає сенсу писати детальні рекомендації. Рекомендації загалом можуть запропонувати кілька підходів до вирішення проблеми. Таким чином, ваша робота є радше документом, який визначає програму. Це особливо має рацію, коли, наприклад, представники уряду зацікавлені у збереженні статус-кво та перешкоджанні НУО впливати на політику. У цьому випадку потрібно працювати з громадською думкою, яка тисне на представників влади, щоб змінити існуючий статус-кво.

На противагу цьому, якщо ви можете впливати на політику (наприклад, ви співпрацюєте з органом державної влади, лобіюєте певне рішення або пишете програмний документ безпосередньо від імені органу державної влади), тоді доречно дати максимально вичерпні рекомендації, застосовуючи всі аспекти, описані вище.

Крім того, *враховуйте формат вашої публікації*. Написання детальних рекомендацій вимагає окремого дослідження. Вам потрібно опрацювати досить багато даних, щоб сформувані кількісні показники ефективності та рентабельності запропонованих вами дій, проаналізувати інтереси зацікавлених сторін і громадську думку, а також оцінити наявність ресурсів для реалізації ваших рекомендацій. Усю цю інформацію складно вмістити в короткий звіт.

Нарешті, якщо темою вашої роботи є звіт про дослідження (наприклад, результати опитуван-

ня громадської думки), розділ «Висновки та рекомендації» може висвітлювати основні проблеми, визначені в опитуванні, і рекомендувати шляхи вирішення цих проблем в узагальненому вигляді. Наприклад, Фонд «Демократичні ініціативи» провів дослідження потреб ВПО в Україні, зібране в аналітичному звіті «Оцінка потреб та очікувань внутрішньо переміщених осіб та біженців щодо майбутнього» (DIF 2022). (англ. – “Assessment of needs and expectations for the future of internally displaced persons and refugees” (DIF 2022)). Одним із головних результатів стало те, що довгострокові потреби ВПО, зокрема працевлаштування на новому місці проживання, на даному етапі найбільш актуальні. Наявність роботи допомогла б цим людям забезпечити власні короткострокові потреби (купівля їжі та одягу, оренда житла, навчання дітей тощо). Проте для розробки конкретних рекомендацій щодо створення робочих місць для ВПО потрібне додаткове дослідження стану економіки в Україні, проблем бізнесу, шляхів сприяння розвитку бізнесу в умовах війни тощо. Тому ці проблеми будуть предметом майбутніх досліджень, які дадуть більш конкретні рекомендації.

Контрольний перелік: Формулювання політичних рекомендацій

- ▶ Чи зрозуміло, **які проблеми** повинні бути вирішені запропонованими рекомендаціями щодо політики?
- ▶ Чи зрозуміло, **які конкретні дії** необхідно вжити для впровадження запропонованих політичних рекомендацій?
- ▶ Чи зрозуміло, **хто** саме має виконувати ці дії?
- ▶ Чи рекомендації відповідають аналізу послідовно?
- ▶ Оцініть відповідно до п'яти критеріїв оцінки варіантів політики:
- ▶ Якою мірою запропоновані дії можуть розв'язати проблему (**ефективність**)?
- ▶ Чи існує розрахунок ресурсів, необхідних для реалізації запропонованих дій, і як вартість ресурсів співвідноситься з очікуваним результатом реалізації цих дій (**рентабельність**)?
- ▶ Чи є оцінка того, хто виграє, а хто втратить від впровадження запропонованих дій (**справедливість**)?
- ▶ Чи зрозуміло, чи відповідають запропоновані дії інтересам зацікавлених сторін і чи підтримують їх громадяни (**політична доцільність**)?
- ▶ Чи зрозуміло, чи є ресурси (матеріальні, людські, правові тощо) для здійснення запропонованих дій (**адміністративна доцільність**)?

Як було сказано вище, в ідеалі рекомендації дадуть відповідь на всі ці питання. На практиці потрібно враховувати тип документа та його цільову аудиторію.

Розглянемо наступний приклад:

Політичний звіт «Вирішення проблем цифрового кредитування для кредитних ринків і фінансових систем у країнах з низьким і середнім рівнем доходу», Крістоф Зоммер (2021) (англ. – [“Addressing the Challenges of Digital Lending for Credit Markets and Financial Systems in Low- and Middle-Income Countries”](#) by Christoph Sommer (2021):

Рекомендації політики, запропоновані в документі	Аналіз згідно з запропонованими запитаннями
<p>Сприяння стабільності та цілісності на (цифрових) кредитних ринках. Регулятори повинні запровадити або змінити спеціальні ліцензії та правила для всіх постачальників цифрових фінансових послуг, щоб створити рівні умови для цифрових кредиторів (чесну конкуренцію) і захистити цілісність і стабільність кредитного ринку. Це включає усунення лазівок для неліцензійних і нерегульованих продуктів (тобто обмеження хижачького кредитування) і запобігання експлуататорській фінансiалiзацiї груп, які не обслуговуються, і мають низьку фінансову грамотність. Національні регулюючі органи повинні переконатися, що клієнти достатньо обізнані щодо цифрових кредитів і пов'язаними з ними витратами та ризиками, вимагаючи від цифрових кредиторів відповідати визначеному формату представлення центральних умов позики в послідовній і зрозумілій формі, зрозумілій навіть (потенційним) споживачам з обмеженою фінансовою грамотністю. Двосторонні та багатосторонні донори можуть сприяти розвитку цифрової та фінансової грамотності через фінансову та технічну співпрацю. Крім того, національні регуляторні та наглядові органи повинні поширити чинну політику захисту споживачів для банків і фінансових установ на аналогічні цифрові кредитні продукти, що їх пропонують небанківські постачальники фінансових послуг. Технічна допомога організацій, які мають досвід захисту прав споживачів у сфері цифрових фінансів, таких як GlZ, може сприяти цим реформам.</p> <p>Збільшення доступності довгострокових кредитів. Фінансові інститути розвитку та інші національні та міжнародні прихильники представників малого й середнього бізнесу (МСБ) повинні відігравати тут центральну роль. Вони можуть надавати довгострокові кошти місцевим банкам для подальшого кредитування МСБ за умови, що деякі з отриманих позик мають термін погашення понад один рік, а деякі – більш ніж два роки. Вони також можуть запропонувати часткові кредитні гарантії для позик, що перевищують ці порогові суми, щоб пом'якшити для місцевих постачальників кредитів ризики від довгострокового кредитування та стимулювати надання кредитів з довгими термінами погашення.</p>	<p>Необхідні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Чи зрозуміло, яких цілей мають досягти запропоновані політичні рекомендації? <i>(виділено жовтим)</i> ▶ Чи зрозуміло, які конкретні дії необхідно вжити для впровадження запропонованих політичних рекомендацій? <i>(виділено синім кольором)</i> ▶ Чи зрозуміло, хто саме має виконувати ці дії? <i>(виділено зеленим)</i> Коментар: Учасники уточнюються далі в описі дії. Однак учасники не визначені на рівні країни, оскільки дослідження не зосереджено на окремих країнах. ▶ Чи рекомендації відповідають аналізу послідовно? Коментар: автор посилається на дослідження інших дослідників щодо вирішення проблем цифрового кредитування. <p>Додаткові запитання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Чи є конкретні показники ефективності цих дій? (Якою мірою запропоновані дії можуть вирішити проблему?) ▶ Чи існує розрахунок ресурсів, необхідних для реалізації запропонованих дій, і як вартість ресурсів співвідноситься з очікуваним результатом реалізації цих дій (рентабельність)? ▶ Чи є оцінка того, хто виграє, а хто втрачить від впровадження запропонованих дій (справедливість)? ▶ Чи зрозуміло, чи відповідають дії інтересам зацікавлених сторін і чи підтримують їх громадяни (політична доцільність)? ▶ Чи зрозуміло, чи є ресурси (матеріальні, людські, правові тощо) для здійснення запропонованих дій (адміністративна доцільність)? ▶ Коментар: кожна із запропонованих рекомендацій може стати предметом майбутніх досліджень, у яких усі ці аспекти будуть описані більш детально. Цей матеріал є орієнтовним документом, але він також пропонує досить конкретні напрями роботи з цифровим кредитуванням.

Презентація рекомендацій щодо політики

Нарешті, важливий не тільки зміст рекомендацій, а й їхній дизайн і місце в структурі документа. У багатьох випадках рекомендації розміщуються в розділі «Резюме». Частина потенційної аудиторії прочитає лише розділ із основними висновками та рекомендаціями. Крім того, існує висока ймовірність того, що особи, які ухвалюють рішення, прочитають лише цю частину дослідження, оскільки у них часто не вистачає часу, щоб прочитати весь документ. Зважаючи на це, головна порада полягає в тому, щоб рекомендації легко було розпізнати в тексті.

Також корисною практикою є написати рекомендації у вигляді списку у розділі «Висновки та рекомендації», щоб читач міг чітко розрізнити висновки, які синтезують основні результати дослідження, та рекомендації, які закликають до дій.

Блок 1: Як представити свої політичні рекомендації

- ▶ Розмістіть їх стратегічно в чіткому та окремому розділі (на початку або в кінці документа)
- ▶ Візуально виділіть їх замість того, щоб ховати у висновках
- ▶ Використовуйте рамку або список, щоб виокремити їх

КРОК 5: Звернути увагу на мову

Саломе Мінесавелі

Мовні та стилістичні нюанси формують перше враження, яке складається у читачів про аналіз політики. Наскільки професійно він виглядає, його тон і доступність з точки зору зрозумілої мови – все це може визначити рівень його привабливості для цільової аудиторії.

Об'єктивність є ключовою рисою для професійного погляду на аналіз політики, що означає, що представлені аргументи підтверджуються доказами, а не особистими думками. Однак донесення аналізу політики є актом переконання. Таким чином, він обов'язково включає фактор нормативності та має ціннісний характер (Meltsner, 1979; Webber, 1992; Young & Quinn, 2002, 19). У такому випадку дослідник вирішує, що певне питання є актуальним, і обирає конкретну альтернативу політики замість іншої. Щоб переконати аудиторію у важливості повідомлення, мова аналізу політики має бути нормативною та стосуватися проблем реального життя (Академія громадянської участі, англ. – Academy of Civil Participation 2019). Це вимагає висвітлення значень і результатів, а не теорій чи методів (Інститут європейської політики, нім. Institut für Europäische Politik 2017), на відміну від наукових праць. Ви також можете спробувати бути актуальним і торкнутися майбутньої події, будь то вибори, саміти тощо, щоб підкреслити актуальність проблеми.

Навіть якщо аналіз політики містить важливу інформацію, саме чітка комунікація робить його зрозумілим для читача (Young & Quinn, 2002). Найкраще написаний аналіз політики орієнтований на читача. Якщо цільова аудиторія – не експертне середовище, ви повинні використовувати просту та зрозумілу мову та уникати надмірно спеціалізованої термінології та понять. Натомість бажано зосередитися на доказах, необхідних для переконливості аргументу. Будь-яка спеціальна термінологія має бути перекладена мовою, зрозумілою для цільового читача (Meltsner, 1979; Bardach & Patashnik, 2016; Dunn, 2018). Таким чином, ті, хто не є фахівцями в цій галузі, також можуть отримати доступ до аналізу, тобто він може охопити більш різноманітну аудиторію.

Чітка та зрозуміла мова також вимагає встановлення узгодженості всередині та між кожним елементом тексту, щоб дати чітке уявлення про головний аргумент (Young & Quinn, 2002). Водночас його не можна затягувати, не менш важливо, щоб повідомлення було лаконічним і зрозумілим. Нижче наведено контрольний перелік і список пропозицій щодо мови та стилю в аналізі політики, які мають допомогти вам донести продукт об'єктивно, чітко та доступно.

Контрольний перелік для мови та стилю аналізу політики:

- ▶ Чи є мова переконливою для цільової аудиторії?
- ▶ Чи аргументи зрозумілі та подані логічно?
- ▶ Чи зрозуміє цільова аудиторія концепції?
- ▶ Чи зрозуміла структура?
- ▶ Чи легко орієнтуватися в документі з точки зору структури?

Існує низка кроків, які дослідники можуть зробити, щоб переконатися, що вищезазначені питання позитивно виконані:

1. Зміст тексту

- ▶ Показати актуальність обраної проблеми з метою звернення до аудиторії.

Приклад, уривок із Deloffre, M. Z. (2020). «Ще не пізно зупинити третю хвилю пандемії коронавірусу: висхідні підходи до реагування на пандемію». Центр досліджень глобальної співпраці (англ. – Deloffre, M. Z. (2020). “It’s not too late to stem the third wave of the Coronavirus pandemic: Bottom-up approaches to pandemic response.” Center for Global Cooperation Research.).

«Це питання часу, коли третя хвиля пандемії коронавірусу (COVID-19) охопить країни, що розвиваються. Країни Близького Сходу, Африки та Південної Америки, які постраждали від кризи та які розвиваються, зі слабкими системами та потенціалом охорони здоров'я; низьким рівнем базового водопостачання та санітарних засобів; багатолюдними міськими центрами, тущоками та таборами для біженців; поганим контролем захворювань; і слабкою спроможністю держави боротися з пандемією. Соціальне дистанціювання неможливе в таборі для біженців і воно неефективне без відповідного тестування та відстеження контактів; миття рук не має значення без мила та проточної води. Ці основні умови, наявна вразливість і низький рівень стійкості створюють сприятливі умови для поширення хвороби. Невідкладна медична допомога зруйнує крихку економіку, продовольчу безпеку та результати розвитку в цих і без того вразливих країнах. Проте катастрофічний потенціал цієї третьої хвилі привернув дуже мало глобальної уваги та ще менше глобальних дій. До болю очевидно, що необхідна глобальна співпраця для боротьби з пандемією, але вона й мало ймовірна. Пандемія COVID-19 виявила давні слабкі сторони глобальної гуманітарної співпраці та співпраці в галузі охорони здоров'я, однак реформи, які тривали десятиліття в обох секторах, забезпечують три висхідні рішення, які держави можуть підтримати для пом'якшення наслідків третьої хвилі: розвивати існуючі координаційні структури, гнучке фінансування та локалізацію».

- ▶ Розміщуйте ключові повідомлення на початку тексту/абзаців, щоб привернути увагу читача.

2. Стиль написання

- ▶ Використовуйте чітку та зрозумілу мову, яку будь-хто зможе збагнути. Зрозумілі, прості слова легше читати будь-якій аудиторії та зробилять текст доступним для всіх.

Текст, орієнтований на різноманітну аудиторію, уривок з Reznik, O. (2021). «Мова, релігійна приналежність та геополітичні переконання: соціокультурні основи антивакцинських настроїв серед українців». Фонд «Демократичні ініціативи». (англ. – Reznik, O. (2021). “Language, religious affiliation and geopolitical beliefs: the sociocultural foundations of the anti-vax attitudes among Ukrainians.” Democratic Initiatives Foundation.)

«Зараз в Україні один із найнижчих рівнів вакцинації в світі. Політика уряду на ранніх етапах кампанії вакцинації є однією з очевидних проблем, але відсутність бажання робити щеплення та страх населення перед вакцинами, навіть якщо доступно декілька вакцин, залишається основною перешкодою. Потрібні були державні постанови та вимоги щодо вакцинації державних службовців, щоб стимулювати багатьох громадян до вакцинації. Іншими словами, українці можуть не мати мотивації вакцинуватися, але вони не готові втрачати роботу чи інші вигоди, такі як користування громадським транспортом і доступ до ресторанів/кафе, спортзалу тощо.

Таким чином, мета дослідження полягає в тому, щоб визначити фактори, які сприяють коливанню та резистентності до вакцини. Зокрема, дослідження мало на меті: 1) емпірично визначити частку тих, хто вакцинувався або планує це зробити, і тих, хто не планує робити щеплення; 2) аналіз соціальних, демографічних та культурних особливостей груп респондентів у відношенні до їхніх намірів зробити щеплення».

Текст, адресований експертному співтовариству, уривок із: Campbell-Verduyn, O. (2021). «Створення крутішого світу? Блокчейни, уявлення та легітимність управління кліматом». Центр глобальної співпраці. (англ. – Campbell-Verduyn, O. (2021). “Conjuring a cooler world? Blockchains, imaginaries and the legitimacy of climate governance.” Center for Global Cooperation.)

«Глобальне управління навколишнім середовищем давно зіткнулося з кризою легітимності (Bernstein 2005; 2012). З боку вхідних даних, головні угруповання державних і недержавних суб'єктів, які координують спроби вирішення екологічних проблем, стають все більш інклюзивними. Тим не менш, внесок у прийняття рішень має тенденцію постійно надавати перевагу доступу транснаціональним компаніям і тим суб'єктам, які найкраще здатні мобілізувати необхідний капітал, час, досвід та інші ресурси. Що стосується результатів, то давні форми управління навколишнім середовищем «ринкового» (Newell 2008; Paterson 2010; Gray 2017) і «недержавного ринкового управління» (Cashore, 2002) часто страждають від недосягнутих результатів. Найважливішим є те, що мета запобігання підвищенню глобальної температури на два градуси за Цельсієм, визначена Паризькою угодою (2015), все частіше сприймається як недосяжна?».

- ▶ Пишіть короткі та чіткі речення. Хоча насичені та добре обґрунтовані аргументи важливі, розкладайте складну інформацію на легко зрозумілі пункти.
- ▶ Використовуйте зрозумілу термінологію або дайте визначення всій технічній термінології. Розшифруйте аббревіатури, коли вони з'являються вперше.
- ▶ Уникайте жаргону та кваліфікаторів.

Наприклад, уникайте таких термінів, як *цілком*, *повністю*, *безумовно* тощо.

- ▶ Уникайте непотрібного тексту і зайвих слів.

Наприклад, використовуйте «*викладачі та співробітники повинні...*» замість «*всі викладачі та співробітники повинні...*»

- ▶ Використовуйте активний, а не пасивний стан, оскільки останній приховує, хто за що відповідає.

Наприклад, використовуйте *уряд повинен запровадити політику...* замість *Політику... слід запровадити...*

- ▶ Пишіть від третьої особи, а не від першої та другої. Це робить текст більш об'єктивним.

3. Мовна етика

- ▶ Використовуйте гендерно нейтральну мову (якщо вона актуальна для вашої мови). Не використовуйте займенники чоловічого або жіночого роду, якщо стать невідома.

Наприклад, уникайте використання гендерованих іменників, наприклад, керівник, чоловік, людський рід. Замість цього використовуйте: голова, начальник відділу, координатор, людство, індивід або особа. Використовуйте вони/їх замість він/вона, його/її.

4. Візуальний супровід

- ▶ За можливості доповнюйте текст візуальними даними, такими як графіки, таблиці та діаграми. Це допомагає надати читачеві швидкий огляд основних аргументів або виявити зв'язки, які можуть бути приховані в тексті.

5. Формат тексту

- ▶ Використовуйте абзаци та підзаголовки для організації аргументів у логічні блоки. Це дає читачам загальне уявлення про плин аргументів і допомагає їм зрозуміти логіку як до, так і під час читання.
- ▶ Розділіть і згрупуйте інформацію в пункти, коли це можливо. Це виділяє складну інформацію у візуально чіткій формі та допомагає читачам зосередитися на важливих повідомленнях.
- ▶ Уникайте друкарських помилок. Через них текст виглядає непрофесійно.
- ▶ Використовуйте постійний розмір шрифту (крім заголовків і виносок).
- ▶ Обмежте обсяг, наскільки це можливо. Вам не потрібно включати в текст кожен деталь, але важливо конкретизувати важливі моменти. Ви завжди можете вмістити допоміжну інформацію у виноску або додаток.
- ▶ Кілька разів перегляньте та перевірте текст; попросіть колег перевірити.

КРОК 6: Подумати про деталі

Людмила Мельник та Елізабет Старк

Останній крок до того, щоб зробити ваш аналіз політики впливовим, полягає в деталях. У цьому розділі ми докладніше розглянемо важливість брендингу для аналітичних центрів. Ми зосередимося на ролі, яку відіграє професійний макет для публікацій, як частина стратегії брендингу організації, у поширенні ваших публікацій та їхніх основних ідей.

Брендинг і авторитет

Брендинг можна описати як процес, завдяки якому ваш аналітичний центр або його аналітичні продукти легко впізнати та відрізнити від інших організацій за допомогою логотипу, слога-

ну, символів, макета та приписуваних якостей (Cambridge Dictionary, n.d.). Таким чином, брендинг служить для просування вашого аналітичного центру, намагаючись сформувати певне (позитивне) сприйняття читачів навколо нього, а отже сприяє розбудові довіри до бренду. Мета брендингу вашого аналітичного центру — виділитися серед великої кількості ваших професійних колег і конкурентів.

Брендинг може підвищити авторитет вашої організації, який складається з двох елементів: надійності, що розуміється як вимірювання **готовності** суб'єкта виконувати певні обіцянки та очікування читачів (наприклад, наукова точність, об'єктивність аналітичної публікації); та компетенція, яка описує **здатність** задовольнити вищезазначені очікування (залучення авторів з науковим досвідом у галузі, у якій вони пишуть). У сукупності аналітичні центри, які зацікавлені сторони сприймають як такі, що заслуговують на довіру, пов'язані з меншими очікуваними ризиками того, що представлена інформація є хибною, і, отже, невпевненість споживачів при роботі з новим продуктом також зменшується (Eredem & Swait, 2014, 191 f.). Це, своєю чергою, позитивно впливає на майбутні взаємодії між зацікавленою стороною та організацією.

Навіщо потрібен брендинг у наукових виданнях?

У той час як вивчення брендингу та його впливу на довіру до бренду зазвичай розглядається в бізнес-контексті, існує все більша потреба брати до уваги ці елементи в наукових організаціях, таких як аналітичні центри (Thon, 2020). Це пояснюється тим, що наука працює в контексті недосконалого або асиметричного розподілу інформації (у даному випадку знань у певній галузі), подібного до контексту бізнесу, який знає набагато більше про умови виробництва та якість продукту, який він продає, порівняно зі споживачами (Molinillo et al., 2022, 1; Eredem & Swait, 2014, 191 f.). Це створює невпевненість з боку зацікавленої сторони, наприклад: «Як я можу довіряти публікації цього аналітичного центру, що він надасть мені неупереджену, ретельно досліджену інформацію, щоб я міг впевнено покладатися на неї в процесі розробки політики?».

Як досягти брендингу в аналітичних виданнях?

При створенні професійного брендингу в аналітичних публікаціях можна враховувати три основні аспекти:

► **Макет**, а саме:

- логотип вашої організації
- структура тексту (див. [Розділ 4, Крок 3](#)), включно із заголовком та назвою публікації
- шрифт (узгоджене використання одного типу шрифту в усій публікації; диференціація заголовків/основного тексту різними розмірами шрифту)
- узгоджена кольорова гама
- інтервали та візуалізація змісту.

Наведені вище характеристики стосуються основного аспекту брендингу, а саме його **зовнішнього вигляду та впізнаваності**. Як зазначають Мачін та Ніблок (Machin and Niblock 2008, 244) у своєму дослідженні щодо ребрендингу газет, «ідеї, настрої і стиль [передаються] не лише через письмовий зміст, але й через візуальне оформлення».

З самого макету має бути очевидно, де починаються і закінчуються структурні компоненти, такі як вступ, основна частина, висновок і рекомендації (див. [Розділ 4 Крок 3](#)). Розміщувати розділ рекомендацій на початку чи в кінці публікації – вирішувати вам. Однак існує тенденція розміщувати найважливішу інформацію на перших кількох сторінках, де увага читача, ймо-

вірно, найбільша. Добре продуманий макет викликає відчуття довіри до змісту публікації, а довіра є цінним ресурсом, коли йдеться про вплив на зацікавлених сторін і аудиторію.

- ▶ **Досяжність/доступність:** Цей аспект стосується передачі професійності та серйозності публікації. Поряд з іменем автора (авторів) важливо зазначити ім'я та контактну інформацію видавничої установи, наприклад, ваш аналітичний центр (адреса, номер телефону, електронна адреса). Залежно від типу публікації, якщо метою є виділити автора як громадського експерта, можна додати коротку біографію, а також контактну інформацію автора в установі та посилання на інші матеріали, написані на цю тему. Однак це рідше трапляється, якщо публікація є частиною поточної серії, яку видає ваша установа. У відповідних випадках надання такого типу інформації є важливим сигналом для читача про те, що ви стоїте за тим, що опублікували, і маєте достатній досвід у сфері політики, а також що є змога зв'язатися з вами у разі виникнення додаткових запитань.
- ▶ **Прозорість:** Цей останній аспект стосується виміру «надійності» довіри до бренду. Фірмове оформлення видання має включати імпринт (зазвичай у кінці), надавати інформацію про авторські права щодо використаних зображень і згадувати сторонніх учасників, таких як графічні дизайнери чи перекладачі, які допомогли втілити цю публікацію в життя. Це також стосується розкриття донорів, які підтримують роботу. Необов'язковим, але рекомендованим для забезпечення прозорості в процесі написання є надання деталей на вебсайті аналітичного центру щодо внутрішнього процесу перевірки. Деякі автори також вирішують згадувати своїх коректорів безпосередньо в публікації.

Прозорість також передбачає чітке позначення у верхній частині першої сторінки, яким типом документа є ваша публікація, наприклад, «аналітичний звіт», «робочий документ» або «коментар», щоб було зрозуміло, чого читачі можуть очікувати від вашої роботи. Нарешті, не забувайте вказати дату публікації. Надання всієї цієї інформації зменшує ризик невизначеності навколо інформації та підкреслює наукову якість публікації.

Таблиця 4.5: Контрольний перелік для професійного оформлення публікації

Макет:

Аспект	Розглянуто/Включено?	
Брендинг Чи є чіткі та впізнавані специфікації оформлення публікації (серії)?	Узгоджена кольорова гама	☐
	Логотип	☐
	Узгоджений шрифт	☐
Структура Чи всі риси наявні та впізнавані?	Заголовок	☐
	Текстові елементи, залежно від типу публікації, такі як анотація/резюме, основна частина, рекомендації, висновки, джерела	☐
	Література (виноски, кінцеві виноска або бібліографія (за наявності, залежить від типу публікації))	☐
	Імпринт або додаткова інформація (див. нижче)	☐

Прозорість:

Аспект	Розглянуто/Включено?	
Тип публікації	Вказано тип публікації та/або серію публікацій	☐
Дата	Місяць і рік	☐
Автор	Ім'я автора (авторів) і коротка біографія	☐
Імпрінт*	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Назва видавничої установи ▶ Адреса ▶ Вебсайт ▶ Номер телефону ▶ Номер ISSN/ISBN/DOI для цілей цитування (за наявності) ▶ Авторське право на вашу публікацію ▶ Витяг про відповідальність («Думки, висловлені в цій публікації, належать автору та не обов'язково відображають погляди ХУ») ▶ Короткий опис видавничої установи (цілі, політична експертиза, юридична структура (некомерційна організація) тощо) 	☐
	<p>Відзначити склад сторонніх осіб</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Інформація про авторські права на всю графіку/зображення, які були використані у публікації ▶ Редактор ▶ Рецензія ▶ Переклад ▶ Верстка ▶ Підтримка фондів/донорів 	☐

* Елементи вихідних даних залежать від типу публікації. У книгах, наприклад, імпрінт містить також назву видавництва та багато інших елементів.

Посібник: Публікація, яка оформлена професійно

Назва серії публікацій
Логотип організації

Заголовок публікації

Підзаголовок

Автор(и)
Дата (місяць і рік)

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna. Nunc viverra imperdiet enim. Fusce est. Vivamus a tellus.

Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Proin pharetra nonummy pede. Mauris et orci. Aenean nec lorem. In porttitor. Donec laoreet nonummy augue. Suspendisse dui purus, scelerisque at, vulputate vitae, pretium mattis, nunc. Mauris eget neque at sem venenatis eleifend. Ut nonummy.

Lorem ipsum dolor sit ame

Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna. Nunc viverra imperdiet enim. Fusce est. Vivamus a tellus. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Proin pharetra nonummy pede. Mauris et orci.

Aenean nec lorem. In porttitor. Donec laoreet Nunc viverra imperdiet enim. Fusce est. Vivamus a tellus. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Proin pharetra nonummy pede. Mauris et orci. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna. Nunc viverra imperdiet enim. Fusce est. Vivamus a tellus.

Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Proin pharetra nonummy pede. Mauris et orci.

“Proin pharetra nonummy, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna.”

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna. Nunc viverra imperdiet enim. Fusce est. Vivamus a tellus. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna.

Видавнича організація

Заголовок, а також ім'я автора можна вказувати верхньому колонтитулі наступних сторінок. Це гарантує, що читач знає, чий твір і на яку тему він читає. Особливо запам'ятаються яскраві заголовки.

Номер серії, якщо це можливо

У коротких статтях анотація та рекомендації (якщо є) розташовуються у верхній частині статті. Вони є першим елементом (і найважливішим), який ви хочете, щоб читач побачив у документі. Якщо у вас довгий документ із резюме, зробіть окрему сторінку, щоб її можна було читати як окремий елемент.

Заголовки повинні бути на 1-2 пт більші за решту основного тексту. Ви також можете виділити їх жирним шрифтом або кольором.

Спробуйте візуально виділити цитати, вибравши шрифт іншого кольору, який відповідає загальному кольоровому оформленню, наприклад, логотипу.

Це корисно структурувати текст у вигляді колонок, якщо документ не надто великий (< 5 сторінок). Але залишається все ж вибір макета, і ви також можете структурувати текст в одній колонці.

Додайте номер сторінки у нижньому колонтитулі на кожній сторінці для орієнтації та цитування, окрім титульної сторінки.

Заголовок публікації

Ім'я автора (ів)

У Верхньому колонтитулі

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna.

Nunc viverra imperdiet enim. Fusce est. Vivamus a tellus. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Proin pharetra nonummy pede. Mauris et orci. Aenean nec lorem. In porttitor. Donec laoreet nonummy augue. Suspendisse dui purus, scelerisque at, vulputate vitae, pretium mattis, nunc. Mauris eget neque at sem venenatis eleifend. Ut nonummy.

Fusce aliquet pede non pede. Suspendisse dapibus lorem pellentesque magna. Integer nulla. Donec blandit feugiat ligula. Donec hendrerit, felis et imperdiet euismod, purus ipsum pretium metus, in lacinia nulla nisl eget sapien. Donec ut est in lectus consequat consequat. Etiam eget dui. Aliquam erat volutpat. Sed at lorem in nunc porta tristique.

Proin nec augue. Quisque aliquam tempor magna. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Nunc ac magna. Maecenas odio dolor, vulputate vel, auctor ac, accumsan id, felis.

Pellentesque cursus sagittis

Pellentesque porttitor, velit lacinia egestas auctor, diam eros tempus arcu, nec vulputate augue magna vel risus. Cras non magna vel ante adipiscing rhoncus. Vivamus a mi.

Morbi neque. Aliquam erat volutpat. Integer ultrices lobortis eros.

Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Proin semper, ante vitae sollicitudin posuere, metus quam iaculis nibh, vitae scelerisque nunc massa eget pede. Sed velit urna, interdum vel, ultricies vel, faucibus at, quam. Donec elit est, consectetur eget, consequat quis, tempus quis, wisi. In in nunc. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos hymenaeos.

Donec ullamcorper fringilla eros. Fusce in sapien eu purus dapibus commodo. Cum sociis natoque

penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna.

Nunc viverra imperdiet enim. Fusce est. Vivamus a tellus. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Proin pharetra nonummy pede. Mauris et orci. Aenean nec lorem. In porttitor. Donec laoreet nonummy augue. Suspendisse dui purus, scelerisque at, vulputate vitae, pretium mattis, nunc. Mauris eget neque at sem venenatis eleifend. Ut nonummy.

Suspendisse dapibus lorem pellentesque magna. Integer nulla. Donec blandit feugiat ligula. Donec hendrerit, felis et imperdiet euismod, purus ipsum pretium metus, in lacinia nulla nisl eget sapien. Donec ut est in lectus consequat consequat. Etiam eget dui. Aliquam erat volutpat. Sed at lorem in nunc porta tristique. Proin nec augue. Quisque aliquam tempor magna. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Nunc ac magna. Maecenas odio dolor, vulputate vel, auctor ac, accumsan id, felis. Pellentesque cursus sagittis felis.

Pellentesque porttitor, velit lacinia egestas auctor, diam eros tempus arcu, nec vulputate augue magna vel risus. Cras non magna vel ante adipiscing rhoncus. Vivamus a mi. Morbi neque. Aliquam erat volutpat. Integer ultrices lobortis eros.

Fusce aliquet pede non pede

Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Proin semper, ante vitae sollicitudin posuere, metus quam iaculis nibh, vitae scelerisque nunc massa eget pede. Sed velit urna, interdum vel, ultricies vel, faucibus at, quam. Donec elit est, consectetur eget, consequat quis, tempus quis, wisi. In in nunc. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos hymenaeos.

Видавнича організація

6

Додайте номер сторінки у нижньому колонтитулі на кожній сторінці для орієнтації та цитування, окрім титульної сторінки.

Заголовок публікації Ім'я автора (ів)

Про автора
Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna. Nunc viverra imperdiet enim. Fusce est. Vivamus a tellus.

Про вашу організацію
Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit 1998. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna. Nunc viverra imperdiet enim. Fusce est. Vivamus a tellus.

Редактори
Лорем Іпсум і Меценат Портас

Переклад
Том Хассел

Верстка
VisualDesignz

© Ваша організація, 2022
Назва
Адреса
Номер телефону
Вебсайт
Адреса електронної пошти
Виконавчий директор(и)

Всі права захищені. Жодна частина цієї публікації не може бути відтворена або передана в будь-якій формі чи будь-якими засобами, електронними чи механічними, включаючи фотокопіювання, запис або будь-яку систему зберігання чи пошуку інформації, без попереднього письмового дозволу власника авторських прав.

З усіма питаннями звертайтеся до видавців. Думки, висловлені в цій публікації, належать авторам і не обов'язково відображають погляди організації X.

Зображення обкладинки: Maecenas porttitor congue massa.
Автор фото: © Девід Грей/Bloomberg via unsplash

ISSN (друк) 2747-5679
ISSN (онлайн) 1863-1987

Прочитуйте цей документ: Jane, A. (2022), Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit: Maecenas porttitor congue massa, Policy Brief, Berlin: your organisation. <https://doi.org/10.55317/9781784135416>.

Цю публікацію люб'язно підтримали

Логотип донора 1 (Логотип донора 2)

Видавнича організація 7

Ви можете надати коротку біографію автора.

Якщо на останній сторінці мало основного тексту, ви також можете розмістити цю інформацію внизу сторінки.

Витяг про авторські права та відповідальність є юридично важливою інформацією.

Вам потрібно включити інформацію про авторські права на всі зображення, які ви використали в публікації. Ви також можете вказати цю інформацію на самому зображенні на полях.

Пропозиція цитування збільшує шанси на те, що ваш документ отримують інші вчені та аналітичні центри.

У політичному дослідженні зазвичай є окрема сторінка для змісту та резюме та/або рекомендацій. Також зверніть увагу на різне розміщення розділу подяки у прикладах: у статті українського аналітичного центру «*Центр Разумкова*» та німецького аналітичного центру SWP цей розділ розміщено перед основним текстом, тоді як у документі, опублікованому Королівським інститутом міжнародних відносин, подяки розміщені в самому кінці.

За допомогою нашого порівняльного дослідження аналітичних центрів ми вибрали кілька прикладів наведених нижче, які, на нашу думку, мають в цілому дуже гарні макети своїх публікацій. Як завжди, коли справа доходить до вибору оформлення, немає точної формули або правильного способу, як це зробити. Певні елементи дизайну також залежатимуть від типу вашої публікації, наприклад чи це аналітичний звіт, чи дослідження політики. Ви можете використовувати наведені нижче приклади для натхнення.

Позитивні приклади аналітичного звіту:

«Руйнування подвійних стандартів у міграційній політиці ЄС» Вітторія Мейсснер, 2022, опубліковано Інститутом Європейської політики (англ. – [“Breaking double standards in the EU’s migration policy”](#) by Vittoria Meissner, March 2022, published by IEP).

«Назустріч більш ефективній дерадикалізації. Невідкладні рекомендації щодо боротьби з насильницьким ісламістським екстремізмом», Софія Коллер, грудень 2021 р., опубліковано Німецьким товариством з міжнародних відносин (англ. – [“Towards More Effective Deradicalization Urgent Recommendations for Addressing Violent Islamist Extremism”](#) by Sofia Koller, December 2021, published by DGAP)

Позитивні приклади дослідження політики:

«Узгодження продовольчих систем із кліматичними та біорізноманітними цілями: оцінка придатності політичних дій протягом наступного десятиліття», Хелен Харватт, Клас Веттерберг, Арпана Гірітаран і Тім Бентон, 2022 р., Королівський інститут міжнародних відносин. (англ. – [“Aligning food systems with climate and biodiversity targets: Assessing the suitability of policy action over the next decade”](#) by Helen Harwatt, Klas Wetterberg, Arpana Giritharan and Tim Benton, 2022, Royal Institute of International Affairs).

«Міста та їхні мережі в міграційній політиці ЄС-Африка: чи дійсно вони змінюють правила гри?». Штеффен Ангенендт, Надін Байлер і Девід Кіпп, листопад 2021 р., опубліковано SWP. (англ. – [“Cities and Their Networks in EU-Africa Migration Policy: Are They Really Game Changers?”](#) by Steffen Angenendt, Nadine Biehler and David Kipp, November 2021, published by SWP).

«Оцінка суспільної підтримки євроатлантичної інтеграції України та політичні рекомендації» Юрій Якименко та Михайло Пашков, жовтень 2019 р., опубліковано Центром Разумкова та Транс'європейською асоціацією політичних досліджень. (англ. – [“Assessment of Public Support for Ukraine’s Euro-Atlantic Integration and Policy Recommendations”](#) by Yuriy Yakymenko & Mykhailo Pashkov, October 2019, published by Razumkov Centre and the Trans European Policy Studies Association).

Бібліографія

Розділ 1: Що означає доказовий (обґрунтований) аналіз політики і навіщо він потрібен?

1.1 Визначення аналізу політики

Althaus, C., Bridgman, P., & Davis, G. (2020). *The Australian policy handbook: A practical guide to the policy-making process*. Routledge.

Dunn, W. N. (2015). *Public policy analysis*. Routledge.

Hoppe, R. (1999). Policy analysis, science and politics: from 'speaking truth to power' to 'making sense together'. *Science and public policy* 26.3, 201-210.

Dryzek, J. S. (1993). Policy analysis and planning: From science to argument. *The argumentative turn in policy analysis and planning*, 213-232.

1.3 Академічна комунікація порівняно з політичною

Bardach, E., & Patashnik, E.M. (2016, 5th ed.). *A practical guide for policy analysis*. London: SAGE Publications.

Bik, H. M. m, Dove, A. D. M.; Goldstein, M. C., Helm, R. R., MacPherson, R., Martini, K., Warneke, A., & McClain, C. (2015). *Ten simple rules for effective online outreach*. PLoS Computational Biology, 4, p. e1003906.

Bürger, T. (2015). Use of digital advocacy by German nonprofit foundations on Facebook. *Public Relations Review*, 4, p. 523-525.

Dunn, W. N. (2018, 6th ed.). *Public policy analysis: An integrated approach*. Routledge.

Meltsner, A. J. (1979). Don't slight communication: Some problems of analytical practice. *Policy Analysis*, 5(3): 367-392.

Montagni, I., Stahl-Timmins, W., Monneraud, L., & Kurth, T. (2019). Digital strategies for dissemination to decision makers, of the results of the researchers in the public health field. *Les Enjeux de l'information et de la communication*, 20(2): 103-116.

Webber, D. J. (1992). The distribution and use of policy knowledge in the policy process. *Knowledge and Policy: The International Journal of Knowledge Transfer and Utilization*, 4(4): 6-35.

Weimer, D. L., & Vining, A. R. (2011, 5th ed.). *Policy analysis*. Pearson.

Young, E., & Quinn, L. (2002). *Writing effective public policy papers: A guide for policy advisers in Central and Eastern Europe*. Budapest: Open Society Institute.

Розділ 2: Як зробити ваш аналіз політики актуальним для зацікавлених сторін та донорів?

Розділ 2 Крок 1: Зважати на контекст

Walt, G., Gilson, L. (1994). Reforming the health sector in developing countries: the central role of policy analysis. *Health Policy Plan*. 9(4):353-370. 10.1093/heapol/9.4.353. PMID: 10139469.

Tilly, C., & Goodin, R. E. (2011). Overview of Contextual Political Analysis it Depends. Oxford Handbooks Online. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199604456.013.0022>

Morestin, F. (2012). Briefing Note. A Framework for Analyzing Public Policies: Practical Guide. Publication N°: 1636. National Collaborating Centre for Healthy Public Policy/Institut National de Santé Publique Québec.

Розділ 2 Крок 2: Провести аналіз зацікавлених сторін та забезпечити процес спільного створення

Andersen, D. A., Vennix, J., Richardson, G., & Rouwette, E. (2007). Group model building: problem structuring, policy simulations and decision support. *Journal of the Operational Research Society*, 58(5).

Beierle, T. C., & Cayford, J. (2010). *Democracy in practice: public participation in environmental decisions*. Routledge.

Brugha, R., & Varvasovszky, Y. (2000). Stakeholder analysis: a review. *Health Policy and Planning*, 15(3): 239-246.

Bryson, R. (2004). What to do when stakeholders matter. *Public Management Review*, 6(1): 21-53.

Cornwall, A., & Gaventa, J. (2000). From users and choosers to makers and shapers: repositioning participation in social policy. *IDS Bulletin*, 31(4): 50-62.

Freeman, R. E. (2010). *Strategic management and a stakeholder approach*. Cambridge University Press.

Helbig, N., Dawes, S., Dzhusupova, Z., Klievink, B., & Mkude, C. (2015). Stakeholder engagement in policy development: Observations and lessons from international experience. In: Janssen, M., Wimmer, M., & Deljoo, A. (Eds). *Policy practice and digital science: Integrating complex systems, social simulations and public administration in policy research*. (pp. 177-204). Springer.

Khutor, T., & Klymosiuk, A. (2021). Activity of parliamentary committees in 2020: Effectiveness and interaction with stakeholders. *Institute of Legislative Ideas*. <https://izi.institute/en/research/diyalnist-komitativ-vru-2020-rezultativnist-ta-vzayemodiya-zi-stejkholderami/>

Klievink, B., & Lucassen, I. (2013). Facilitating adoption of international information infrastructures: a Living Labs approach. *Lecture Notes in Computer Science*, 8074: 250-261.

Klievink, B., Janssen, M., & Tan, Y.NH. (2012). A stakeholder analysis of business-to-government information sharing: the governance of a public-private platform. *International Journal of Electronic Government and Research*, 8(4): 54-64.

Wimmer, M. A., Scherer, S., Moss, S., & Bicking, M. (2012). Method and tools to support stakeholder engagement in policy development: the OCOPOMO project. *International Journal of Electronic Government Research*, 8(3): 98-119.

Young, E., & Quinn, L. 2002. *Writing effective public policy papers: A guide for policy advisers in Central and Eastern Europe*. Budapest: Open Society Institute.

Розділ 2 Крок 3: Звернутися до своїх донорів

Friedrich Ebert Foundation (n.d.). Homepage. <http://fes.kiev.ua/n/cms/1/?L=1>

Friedrich Naumann Foundation. Für die Freiheit (n.d.). Freedom fights fake. ESEE Spotlight. <https://www.freiheit.org/ost-und-sudosteuroopa/focus/freedom-fights-fake-esee>

Friedrich Naumann Foundation. Für die Freiheit (n.d.). Kyiv. Project Office Ukraine and Belarus. <https://www.freiheit.org/ukraine-and-belarus>

Heinrich Böll Foundation (n.d.). Kyiv Office – Ukraine. <https://www.boell.de/en/2015/06/22/kyiv-office-ukraine-and-belarus>

Heinrich Böll Foundation (n.d.). Who we are and what we want. <https://www.boell.de/en/2019/06/05/who-we-are-and-what-we-want>

Microsoft Support (n.d.). Remove hidden data and personal information by inspecting documents, presentations, or workbooks. <https://support.microsoft.com/en-us/topic/remove-hidden-data-and-personal-information-by-inspecting-documents-presentations-or-workbooks-356b7b5d-77af-44fe-a07f-9aa4d085966f>

Platform for Analytics and Intercultural Communications (2017). Workshop. How to write emails effectively. Institute of European Policy.

Розділ 3: Як зробити так, щоб ваш аналіз політики мав авторитет

Розділ 3 Крок 1: Визначити вашу проблему

Bardach, E. S. (2011). *Practical guide for policy analysis: The eightfold path to more effective problem solving* (4th ed.). CQ Press.

Dunn, W. N. (2017). *Public policy analysis: An integrated approach* (6th ed.). Routledge.

Kiliievych, O., Riabtsev, H., & Tertychka, V. (2016). *Praktykum iz pidhotovky analitychnykh dokumentiv* [Practical guidelines for the preparation of policy papers]. “K.I.S.”.

Young, E., & Quinn, L. (2002). *Writing effective public policy papers: A guide for policy advisers in Central and Eastern Europe*. Budapest: Open Society Institute.

Zaremba, K., Jüngen, A., Lapshyna, I., Solohub, I., & Doroniuk, T. (2021). *Pysaty analityku mozhe kozhen. Mystetstvo perekonlyvoho tekstu* [Everyone can write analytics. The art of a persuasive writing]. Vikhola.

Розділ 3 Крок 2: Сформулювати питання дослідження

Gerring, J. (2012). Mere description. *British Journal of Political Science*, 42(4), 721-746.

Розділ 3 Крок 3: Провести кабінетне дослідження

Cedos (2022). 37 тез про сучасний стан, виклики і принципи нової житлової політики в Україні. Cedos. <https://cedos.org.ua/researches/37-tez-pro-suchasnyj-stan-vyklyky-i-pryncyipy-novoyi-zhytlovoyi-polityky-v-ukrayini/>

Dunn, W. N. (2018, 6th ed.). *Public policy analysis: An integrated approach*. New York: Routledge.

Fedoriv, P., & Lomonosova, N. (2019). Державна житлова політика в Україні: сучасний стан та перспективи реформування. Cedos. <https://cedos.org.ua/researches/derzhavna-zhytlova-polityka-v-ukraini-suchasnyi-stan-ta-perspektyvy-reformuvannia/>

Harris, D. (2019). *Literature Review and Research Design: A Guide to Effective Research Practice* (1st ed.). Routledge. <https://doi-org.ezproxy.uio.no/10.4324/9780429285660>

Mayer, I. S., Daalen, C., & Bots, P. W. (2013). Perspectives on policy analysis: a framework for understanding and design. In *Public Policy Analysis* (pp. 41-64). Springer, Boston, MA.

SoRelle, M., & Michener, J. (2021). Methods for Applying Policy Feedback Theory. In *Methods of the Policy Process* (pp. 80-104). Routledge.

Zheriobkina, T., Kabanets, Y., Lomonosova, N., Kudelia, M., Nazarenko, Y., Slobodian, O., & Filipchuk, L. (2021). Досвід Cedos: соціальні дослідження для суспільних трансформацій. Cedos. <https://cedos.org.ua/researches/dosvid-cedos-soczialni-doslidzhennya-dlya-suspilnyh-transformacij/>

Wills, A., Datta, A., Tshangela, M., Matomela, B., & Shaxson, L. (2016). Guidelines and good practices for evidence-informed policy-making in a government department. Department of Environmental Affairs. <https://cdn.odi.org/media/documents/11011.pdf>

Розділ 3 Крок 4: Перетворити абстрактні ідеї на спостереження, що піддаються виміру (операціоналізація)

Toshkov, D. (2017). Research design. In Marsh, Stoker and Lowndes, *Theory and Methods in Political Science*, Macmillan Education UK, 219-236.)

Розділ 3 Крок 5: Обрати методи

Centre for Development Impact (2015), *Applying Process Tracing in Five Steps*. https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500.12413/5997/CDIPracticePaper_10_Annex.pdf;jsessionid=CE0D6DBFAD41B99D3E24335484813FBA?sequence=2

Trampusch, C., & Palier, B. (2016). Between X and Y: how process tracing contributes to opening the black box of causality. *New political economy*, 21(5), 437-454.

Розділ 3 Крок 6: Збір емпіричних даних

Ahlin, E. M. (2019). Semi-structured interviews with expert practitioners: Their validity and significant contribution to translational research. *SAGE Research Methods Cases Part 2*.

Diefenbach, T. (2009). Are case studies more than sophisticated storytelling?: Methodological problems of qualitative empirical research mainly based on semi-structured interviews. *Quality & Quantity* 43.6, 875-894.

Ghosh, J. (2020). Stop Doing Business. Project Syndicate. <https://www.project-syndicate.org/commentary/world-bank-should-scrap-doing-business-index-by-jayati-ghosh-2020-09>

Hollway, W., & Jefferson, T. (2008). The free association narrative interview method. In: Given, Lisa M. (Ed.). *The SAGE Encyclopaedia of Qualitative Research Methods*. Sevenoaks, California: Sage, pp. 296-315.

Imai, K. (2018). *Quantitative social science: an introduction*. Princeton University Press.

Leech, B. L. (2002). Asking questions: Techniques for semistructured interviews. *PS: Political Science & Politics*, 35(4), 665-668.

McIntosh, M. J., & Morse, J. M. (2015). Situating and constructing diversity in semi-structured interviews. *Global qualitative nursing research*, 2.

Morris, A. (2015). *A practical introduction to in-depth interviewing*. Sage.

Mungiu-Pippidi, A., & Dadašov, R. (2016). Measuring control of corruption by a new index of public integrity. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 22(3), 415-438.

Punton, M., & Weller, K. (2015). "Applying Process Tracing in Five Steps". *Centre for Development Impact*.

Saini, G., Swahn, M. H., & Aneja, R. (2021). Disentangling the coronavirus disease 2019 health disparities in African Americans: biological, environmental, and social factors. In *Open Forum Infectious Diseases* (Vol. 8, No. 3, p. ofab064). US: Oxford University Press.

Розділ 3 Крок 8: Нести відповідальність

Bodde, D. L. (1986). Ethics and Policy Analysis. *Technology in Society*, 8, 149–155.

Christensen, T., Lægreid, O.M., Lægreid, P. (2019). Administrative coordination capacity; does the wickedness of policy areas matter? *Policy and Society*, 38(2), 237-254. <https://doi.org/10.1080/14494035.2019.1584147>

Eitan, O. (2018). Is research in social psychology politically biased? Systematic empirical tests and a forecasting survey to address the controversy. *Journal of Experimental Social Psychology*, 79, 188–199. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2018.06.004>

GDPR-Text.com (2021). GDPR with official guidelines, case law & expert commentaries | GDPR-Text.com. GDPR-Text.Com | GDPR Text, Translation and Commentary. <https://gdpr-text.com/>

Mintrom, M. (2010). Doing ethical policy analysis [E-book]. In *Public Policy: Why ethics matter*. ANU E Press.)

Saunders, B., Kitzinger, J., & Kitzinger, C. (2015). Anonymising interview data: challenges and compromise in practice. *Qualitative research: QR*, 15(5), 616–632. 15(5), 616–632. <https://doi.org/10.1177/1468794114550439>

Penders, B. (2018). Ten simple rules for responsible referencing. *PLoS Comput Biol* 14(4): e1006036 <https://doi.org/10.1371/journal.pcbi.1006036>

Розділ 4: Як зробити так, щоб ваш аналіз політики мав вплив

Розділ 4 Крок 1: Визначитися з типом публікації

AALEP (Association of Accredited Public Policy Advocates to the European Union) (2013). *The challenges of doing public policy analysis work in countries without a public policy advocate culture*. <http://www.aalep.eu/challenges-doing-public-policy-advocacy-work-countries-without-public-policy-advocacy-culture>

Academy of Civil Participation (2019). *Civil participation: Policy analysis, advocacy, bringing about change*. Kyiv: Council of Europe in Ukraine.

Bardach, E., & Patashnik, E. M. (2016, 5th ed.). *A practical guide for policy analysis*. London: SAGE Publications.

Bewerunge, A., & Plottka, J. (2017).

Dunn, W. N. (2018, 6th ed.). *Public policy analysis: An integrated approach*. Routledge.

Patton, C. V., Sawicki, D. S., & Clark, J. J. (2016). *Basic methods of policy analysis and planning*. Routledge.

Young, E., & Quinn, L. (2017). *An essential guide to writing policy briefs*. International Center for Policy Advocacy.

Розділ 4 Крок 2: Подбати про структуру публікації

Bardach E. S. (2012). *A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving*.

IDRC (n.d.). *How to Write a Policy Brief*. IDRC – International Development Research Center Canada. <https://www.idrc.ca/en/how-write-policy-brief>

The Writing Center UNC (n.d.). *Handout Policy Briefs*. The Writing Center University of North Carolina at Chapel Hill. <https://writingcenter.unc.edu/tips-and-tools/policy-briefs/>

Herman, L. (2013). *Tips for Writing Policy Papers: A Policy Lab Communications Workshop*. SLS. <https://www-cdn.law.stanford.edu/wp-content/uploads/2015/04/White-Papers-Guidelines.pdf>

Milov, V. (2021). *Ambitions Dashed: Why Sino-Russian Economic Cooperation Is Not Working*. Policy Brief Wilfried Martens Center. <https://www.martenscentre.eu/wp-content/uploads/2021/11/Martens-Centre-Policy-Brief-Milov.pdf>

Purdue Writing Lab. (n.d.). *Writing a Literature Review*. Purdue Writing Lab. https://owl.purdue.edu/owl/research_and_citation/conducting_research/writing_a_literature_review.html

Richards, R. (n.d.). *How to Write a Policy Analysis*. <https://classroom.synonym.com/write-policy-analysis-4374.html>

University of Arizona Global Campus Writing Center. (n.d.). *Writing a Literature Review*. <https://writingcenter.uagc.edu/writing-literature-review>

Розділ 4 Крок 3: Аргументи

Benton, Tim G, & Harwatt, H. (2022). “Sustainable Agriculture and Food Systems.” Research paper. London: Royal Institute of International Affairs. https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2022-05/2022-05-24-sustainable-agriculture-benton-harwatt_4.pdf

Burnell, C.; Wood, J.; Babin, M.; Pesznecker, S., & Rosevea, N. (2016). *The Word on College Reading and Writing*. Open Oregon Educational Resources. <https://openoregon.pressbooks.pub/wrd/>

Gressel, G. (2020). “The Eastern Partnership’s Missing Security Dimension.” Zentrum Liberale Moderne. https://libmod.de/wp-content/uploads/LibMod_PolicyPaper_EasternPartnership3.pdf

Gros, D. (2022). “A (E)U-Turn from Nord Stream 2 towards a European Strategic Gas Reserve.” CEPS. <https://www.ceps.eu/ceps-publications/a-eu-turn-from-nord-stream-2-towards-a-european-strategic-gas-reserve/>

Hafner, M.; Taylor, J.; Disley, E.; Thebes, S.; Barberi, M.; Stepanek, M., & Levi, M. (2016). *The Cost of Non-Europe in the Area of Organised Crime and Corruption: Annex II – Corruption*. RAND Corporation. <https://doi.org/10.7249/RR1483>

Hardoon, D. (2017). “An Economy for the 99%: It’s Time to Build a Human Economy That Benefits Everyone, Not Just the Privileged Few.” Oxfam. https://oi-files-d8-prod.s3.eu-west-2.amazonaws.com/s3fs-public/file_attachments/bp-economy-for-99-percent-160117-en.pdf

Karbach, J. (1987). “Using Toulmin’s Model of Argumentation.” *Journal of Teaching Writing* 6 (1): 81–91.

Parkhurst, J. (2017). *The Politics of Evidence: From Evidence-Based Policy to the Good Governance of Evidence*. Taylor & Francis. <https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/35904>

Purdue Writing Lab. (n.d.). “On Paragraphs.” Purdue Writing Lab. https://owl.purdue.edu/owl/general_writing/academic_writing/paragraphs_and_paragraphing/index.html

Sakhno, H.; Yuzkiv, V., & Kobernik, O. (2021). “Labour Market after the COVID-19 Crisis: What Professional Skills Will Women Need?” Kyiv: Center for Economic Strategy. <https://ces.org.ua/en/labour-market-after-the-covid-crisis-what-professional-skills-will-women-need/>

Toulmin, C. (2003). *The Uses of Argument*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.5840/philstudies19599042>

Wills, A., Tshangela, M.; Shaxson, L.; Datta, A., & Matomela, B. (2016). “Guidelines and Good Practices for Evidence-Informed Policy-Making in a Government Department.” Pretoria and London: Department of Environmental Affairs and Overseas Development Institute. <https://cdn.odi.org/media/documents/11011.pdf>

Розділ 4 Крок 4: Визначити конкретні рекомендації

Zarembo, K., Jüngen, A., Lapshyna, I., Solohub, I., & Doroniuk, T. (2021). *Pysaty analityku mozhe kozhen. Mystetstvo perekonlyvoho tekstu* [Everyone can write analytics. The art of a persuasive writing]. Vikhola.

Kiliievych, O., Riabtsev, H., & Tertychka, V. (2016). *Praktykum iz pidhotovky analitychnykh dokumentiv* [Practical guidelines for the preparation of policy papers]. “K.I.S.”

Розділ 4 Крок 5: Звернути увагу на мову

Academy of Civil Participation (2019). *Civil participation: Policy analysis, advocacy, bringing about change*. Kyiv: Council of Europe in Ukraine.

Institut für Europäische Politik (2017). *Professional scientific standards and policy analysis*. Platform for Analysis and Intercultural Communication.

Meltsner, A. J. (1979). Don't slight communication: Some problems of analytical practice. *Policy Analysis*, 5(3): 367-392.)

Webber, D. J. (1992). The distribution and use of policy knowledge in the policy process. *Knowledge and Policy: The International Journal of Knowledge Transfer and Utilization*, 4(4): 6-35.)

Young, E., & Quinn, L. (2002). *Writing effective public policy papers: A guide for policy advisers in Central and Eastern Europe*. Budapest: Open Society Institute.)

Розділ 4 Крок 6: Подбати про деталі

Cambridge Dictionary (n.d.). *Branding*. <https://dictionary.cambridge.org/de/worterbuch/englisch/branding>

Erdem, T., & Swait, J. (2004). Brand Credibility, Brand Consideration, and Choice. *Journal of Consumer Research*, 31(1), 191-198.)

Machin, D., & Niblock, S. (2008). BRANDING NEWSPAPERS. Visual texts as social practice. *Journalism Studies*, 9(2), 244-259. 10.1080/14616700701848287.)

Molinillo, S., Japutra, A., Ekinci, Y. (2022). Building brand credibility: The role of involvement, identification, reputation and attachment. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 64, 1-9.

Thon, J. (2020). *The purpose of branding in science*. <https://www.universityaffairs.ca/opinion/the-black-hole/the-purpose-of-branding-in-science/>

© **Institut für Europäische Politik, 2023**

Bundesallee 23
10717 Berlin
+49 (0)30 88 91 34 0
info@iep-berlin.de
www.iep-berlin.de

iep Institut für
Europäische Politik

© **Ilko Kucheriv Democratic Initiatives Foundation, 2023**

P.O. Box B-271, Kyiv 01001
33, 3rd floor, Olesya Honchara Street, Kyiv
+38 (050) 444-33-46
+38 (044) 331-67-61
dif@dif.org.ua
www.dif.org.ua

 Ilko Kucheriv
Democratic Initiatives
Charitable Foundation